อนุสรณ์
ในงานฌาปนกิจศพ
คุณพิศมร พุกกะจันทร (อินทุภูติ)
ณ ฌาปนสถานวัดตรีทศเทพ
วันจันทร์ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

อนุสรณ์

ในงานฌาปนกิจศพ

นางพิศมร พุกกะจันทร (อินทุภูติ)

ณ ฌาปนสถานวัดตรีทศเทพ

วันจันทร์ ที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๐

สารบาญ

[illegible]

คุณพิศมร พุกกะจันทร (อินทุภูติ)

๑๒ พฤษภาคม ๒๔๗๓

๑ สิงหาคม ๒๕๒๐

ประวัติ

คุณพิศมร พุกกะจันทร (อินทุภูติ)

คุณพิศมร พุกกะจันทร เกิดวันอังคารที่ ๑๒ เดือนพฤษภาคม ปีมะเมีย พุทธศักราช ๒๔๗๓ ที่บ้านอินทภูติ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เป็นบุตรีคนสุดท้องของ พระยาอินทภูติภักดี และคุณแม่แช่ม อินทุภูติ (สกุลเดิมไทยโกษา) มีพี่น้องร่วมท้อง ๔ คนคือ

๑. พันจ่าอากาศเอก สุรชัย อินทุภูติ (ถึงแก่กรรม)

๒. นายสมัย อินทุภูติ (ยังมีชีวิตอยู่)

๓. นางสนิท อินทุภูติ (ถึงแก่กรรม)

๔. นางพิศมร พุกกะจันทร (อินทุภูติ)

คุณพิศมรมีอายุได้ ๘ เดือน เจ้าคุณพ่อก็ถึงแก่อนิจกรรม คุณพิศมรก็อยู่กับคุณแม่จนอายุครบเกณฑ์ก็ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนพิรามอุทิศ เมื่ออายุได้ ๘ ปี คุณสวัสดิ์ พี่ชายต่างมารดา ซึ่งรับราชการเป็นอัยการประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับไปอุปการะเลี้ยงดูที่อำเภอปากพนังจนอายุได้ ๑๗ ปี คุณสวัสดิ์ พี่ชายมีความเป็นห่วงต้องการจะให้คุณพิศมรมีความรู้ในด้านวิชาชีพเพิ่มขึ้น จึงได้ส่งคุณพิศมรมาอยู่กรุงเทพฯ และให้พักอยู่กับคุณถวิล อรุณเศรี บุตรีของท่านเอง โดยให้เรียนตัดเสื้อ ที่โรงเรียนลิฟวิ่ง หน้าวัดบวรนิเวศน์ จนสำเร็จการศึกษา จึงได้พบกับคุณเพื้อน พุกกะจันทร ในปีพุทธศักราช ๒๔๙๐ ได้แต่งงานอยู่ด้วยกันมาเป็นเวลา ๓๐ ปีเต็ม และได้ให้กำเนิดบุตรชาย–หญิง ๖ คนคือ

๑. นางดรุณี ลิ้มประสูตร (พุกกะจันทร) ได้สมรสกับคุณวิศาล ลิ้มประสูตร และมีหลานยายรวม ๒ คนคือ

เด็กชายวีรณัฐ ลิ้มประสูตร (เปเป้) อายุ ๘ ปี โรงเรียนอัสสัมชัญ ป. ๔

เด็กชายวณเสนฑ์ ลิ้มประสูตร (ปาล์ม) อายุ ๗ ปี โรงเรียนอัสสัมชัญ ป. ๑

๒. นางสาวกัณหา พุกกะจันทร พยาบาลประจำโรงพยาบาลตากสิน

๓. นางสาวประภาศรี พุกกะจันทร พยาบาลประจำโรงพยาบาลตากสิน

๔. นายดำรงค์ศักดิ์ พุกกะจันทร ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยจันทรเกษม

๕. นายธีระพงษ์ พุกกะจันทร ศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ ฯ

๖. เด็กหญิงศิริวรรณ พุกกะจันทร ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนเซ็นต์หลุยส์

คุณพิสมร พุกกะจันทร ถึงแก่กรรมเมื่อวันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เวลา ๐๙.๓๐ น. ด้วยโรคมะเร็ง ณ. โรงพยาบาลตากสิน รวมอายุได้ ๔๗ ปี ๒ เดือน ๑๙ วัน.

"อาลัยคุณพิศมร"

ข้าพเจ้ากับคุณพิศมรฯ แต่งงานเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ ขณะนั้นคุณพิศมรฯ อายุ ๑๘ ปี กำลังศึกษาวิชาชีพช่างตัดเสื้อที่ ร.ร. ลิฟวิ่ง หน้าวัดบวรนิเวศ มีบุตรคนแรกเป็นหญิงชื่อดรุณี, คนที่สองชื่อ น.ส. กัณหา, คนที่สามชื่อ น.ส. ประภาศรี, คนที่สี่ชื่อนายดำรงค์ศักดิ์, คนที่ห้าชื่อนายธีระพงษ์, คนที่หกชื่อ ด.ญ. ศิริวรรณ, คนที่หนึ่งแต่งงานกับนายวิศาล ลิ้มประสูตร คนที่สองที่สามรับราชการเป็นพยาบาล ร.พ. ตากสิน นอกนั้นยังอยู่ในระหว่างการศึกษา

ชีวิตสมรสของข้าพเจ้ากับคุณพิศมรฯ เป็นที่ทราบตามบรรดาญาติมิตรเพื่อนฝูงว่า เป็นชีวิตที่สดชื่นราบรื่นรักซื่อสัตย์มีความเห็นใจกันด้วยดีตลอดมา คุณพิศมรฯ เป็นผู้ที่มีน้ำใจดีมีอารมณ์เย็นใจคอหนักแน่นอดทน ไม่เคยโกรธเคืองหรือทำให้ผู้ใดโกรธเคือง เป็นที่รักใคร่ของชาวบ้านและผู้ที่รู้จักชอบพอคุ้นเคย

คุณพิศมรฯ ได้ปรารภเสมอว่าเมื่อลูกๆ สำเร็จการศึกษาและมีอาชีพ ก็พอดีข้าพเจ้าครบเกษียณอายุราชการ เราสองคนจะได้พักผ่อนเข้าวัดทำบุญทำทานให้สบายใจบ้าง โรคภัยต่างๆ ที่เป็นประจำจะได้หายเสียที แต่แล้วสิ่งที่ไม่นึกฝันก็เกิดขึ้นในปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๙ คุณพิศมรฯ ป่วยปวดท้องมีตกขาวพร้อมกับโลหิตไหลปนออกมาบุตรสาวพาไปตรวจที่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า ปรากฏว่าเป็นมะเร็งที่ปากมดลูก เมื่อบุตรสาวทราบก็พากันปกปิด ให้ทราบแต่ว่าแพทย์ตรวจพบเป็นเนื้องอกในมดลูก และทำการรักษาอยู่กับบ้านใครว่ายาดีอยู่ที่ไหนก็พยายามนำมารักษาแต่อาการก็ไม่ดีขึ้น จนเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ คุณพิศมรฯ มีอาการปวดในท้องอย่างรุนแรงพร้อมกับมีโลหิตไหลออกมาสดๆ จึงได้พาไป ร.พ. พระมงกุฎเกล้า แพทย์รับตัวไว้ทำการรักษาจนถึงวันที่ ๓ มี.ค. ๒๕๒๐ บุตรสาวซึ่งเป็นพยาบาลอยู่ที่ ร.พ. ตากสิน เห็นว่าอาการไม่ดีขึ้นจะรักษาทาง ร.พ. มงกุฎเกล้า ไม่มีใครดูแลโดยใกล้ชิดจึงได้รับไปทำการรักษาที่ ร.พ. ตากสิน ในระหว่างทำการรักษาที่ ร.พ. ตากสิน มีอาการดีและสดชื่นบ้างบางครั้ง เคยพูดว่าหากหายป่วยแล้ว จะให้ข้าพเจ้าพาไปเที่ยวตามต่างจังหวัด เพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องแล้วจะบวชชีสักพักหนึ่ง

ครั้นมาเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๒๐ เป็นวันอาทิตย์เวลากลางวันคุณพิศมรฯ คุยกับข้าพเจ้าเป็นปกติ พอตกเย็นบ่นว่าท้องอืดหายใจอึดอัดไม่พูดนอนหลับตา ข้าพเจ้าเห็นว่าคนป่วยต้องการพักผ่อนจึงได้กลับบ้าน เวลา ๐๐.๓๐ น. ของวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๐ บุตรสาวได้โทรศัพท์ว่าอาการคุณแม่หนักมากให้รีบไป ข้าพเจ้าพร้อมด้วยดำรงค์-ศักดิ์และธีระพงษ์ บุตรชายก็ไป ร.พ. ตากสิน นายแพทย์และพยาบาลกำลังช่วยกันให้เลือดและน้ำเกลือ คุณพิศมรฯ มีกำลังใจดีและอดทนแพทย์จะทำการรักษาอะไรก็ยอมทั้งสิ้นเพื่อต้องการจะให้หายป่วย เมื่อเวลา ๐๔ ๐๐ น. เศษ คุณพิศมรฯ พูดขึ้นว่า "ไม่รอดแล้วนะ" ต่อจากนั้นก็ไม่พูดอะไรอีกจนถึงเวลา ๐๘.๓๐ น. ของวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๐ คุณพิศมรฯ ก็จากข้าพเจ้าและบุตรไปอย่างไม่มีวันกลับ คุณพิศมรฯ จากไปด้วยความดีไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้ผู้ใดไม่เป็นศัตรูกับใคร มีแต่ความเมตตาปราณีต่อผู้ที่ตกทุกข์ยาก

ขอให้วิญญาณอันบริสุทธิ์สดใสของคุณพิศมร พุกกะจันทร จงไปสู่สุคติสถิตอยู่บนสรวงสวรรค์ เราจะพบกันและเป็นคู่ครองสมบูรณ์พูลสุข ไม่ด่วนจากไปเหมือนชาตินี้.

ร.ต.ต. พ้อน พุกกะจันทร

๑๔ พ.ย. ๒๕๒๐

แด่คุณพิศมร พุกกะจันทร

คุณพิศมรเป็นแม่บ้านที่ประเสริฐ มีอารมณ์เยือกเย็น มีความขยันขันแข็ง มานะอดทน เป็นแม่ที่ดีเลิศของบุตรธิดา เป็นญาติที่มีน้ำใจเอื้ออารีย์เป็นเยี่ยม การจากไปของคุณพิศมร ทำให้ผมและครอบครัวเศร้าสลดและอาลัยอย่างยิ่ง ด้วยกุศลผลบุญและกรรมดีที่คุณพิศมรได้สร้างไว้ ขอให้ดวงวิญญาณของคุณพิศมร จงสู่คติในสัมปรายภพเทอญ.

นายแพทย์กิจชัย ยิ่งเสรี

สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

เชียงราย

อาลัยพิศมร

หมอนที่รัก....เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๒๐ เราป่วยอยู่ตึก เจริญ–สมศรี เจริญรัชตภาคย์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ด้วยโรคกระดูกหลังหัก เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ หมอนอุตส่าห์มีน้ำใจไปเยี่ยมเยียนถึงสองสามครั้ง หมอนรู้ว่าเราชอบทานน้ำพริกปลาร้าก็อุตส่าห์ทำไปให้ทานถึงโรงพยาบาล ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นหมอนเองก็เริ่มป่วยเสาะแสะอยู่ด้วยโรคที่หมอนคิดว่าเป็นเนื้องอกที่ไม่ร้ายแรงอะไร เราสังเกตดูสีหน้าของหมอนเห็นซีด และค่อนข้างจะบวมน้อย ๆ ทุกคนรู้ว่าหมอนเป็นโรคอะไร แต่ด้วยความรักไม่อยากให้หมอนต้องตกใจ เสียกำลังใจ จึงช่วยกันปกปิดความจริงไว้ เพื่อหวังจะให้หมอนได้มีชีวิตยืนยาวอยู่กับเราและครอบครัว ให้นานที่สุดที่จะนานได้ เราปลอบใจหมอนด้วยการทักว่า หมอนดูสดใสดีนี่ หมอนยังตอบเราว่า "นั่นซี....เราก็ไม่คิดว่าจะหาย" ฟังแล้วก็ได้แต่สงสารอยู่ในใจว่า หมอนช่างมีกำลังใจดี และดีใจเหลือเกินที่คิดว่าตัวเองหายแล้ว แต่....โรคมะเร็งไม่เคยปราณีใครเลย แม้จะร่ำรวยแค่ไหน ถ้าเป็นแล้วก็ไม่สามารถทุ่มเงินรักษาให้หายได้ นอกจากจะรอวาระสุดท้ายเท่านั้น....เราออกจาก ร.พ.จุฬา ฯ กลับเชียงใหม่ได้ไม่นานก็ทราบว่า หมอนล้มป่วยลงต้องเข้ารักษาอยู่ ร.พ. ตากสิน เพราะโรคมะเร็งลุกลาม และอาการของหมอนทรุดลงทำให้ใจหายว่า วาระสุดท้ายของหมอนเริ่มคืบคลานเข้ามาแล้ว หมอนต้องทนทุกข์ทรมานอยู่กับความเจ็บปวดอย่างน่าเวทนาที่สุด แต่ก็ยังทำบุญกุศลอยู่ไม่ขาด โดยการให้บวชอ้วนลูกชายคนเล็ก ในขณะที่ตัวเองก็ยังป่วยลุกไม่ได้ นับเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตบั้นปลายของหมอน เราและคุณหมอพร้อมทั้งลูก ๆ ได้ลงมาเยี่ยมหมอนที่ ร.พ. ตากสิน สองครั้ง เห็นหมอนยิ้มแย้มแจ่มใสอย่างคนมีกำลังใจดี แม้ว่าหมอนจะดูผอมลงอย่างมากในตอนนั้น แต่คงเป็นเพราะกุศลผลบุญที่หมอนได้สร้างไว้ จึงทำให้ดูเหมือนกับว่าหมอนคงจะมีโอกาสหายได้ในเร็ววัน เราได้พูดคุย

ให้กำลังใจหมอน และหมอนก็รู้สึกแช่มชื่น ยังพูดกับหลานๆ ว่า ถ้าป้าหายแล้วป้าจะไปเที่ยวเชียงใหม่อีก.... แต่ใครจะคิดว่า คำพูดนั้นเป็นแต่เพียงความคิดคำนึงที่ทำให้เราและลูกๆ ต้องพบกับความเศร้าสลดใจอย่างสุดซึ้ง ในการจากไปอย่างไม่มีวันกลับของหมอน หมอนที่รัก.... ขอให้วิญญาณของหมอนจงเป็นสุขในสัมปรายภพเถิด หากชาติหน้ามีจริง ขอให้เราได้พบกันและขอให้หมอนจงมีสุขภาพที่สมบูรณ์ และมีอายุยืนยาวยิ่งกว่านี้

ด้วยรักและอาลัยอย่างยิ่ง

วัฒนา ยิ่งเสรี

แด่คุณป้าของหลาน

ป้าหมอนของหลาน ๆ ใจดี มีความเมตตากรุณาต่อหลานอย่างเสมอหน้ากัน ยามหลานอยู่กับป้า หลานมีความรู้สึกเหมือนได้อยู่กับคุณแม่ของหลานเอง หลาน ๆ ไม่เคยลืมความเมตตาปราณีที่ป้าหมอนมีต่อหลานตลอดมาเลย ไม่ว่าหลานจะอยู่ต่างประเทศต่างจังหวัด ใกล้หรือไกลเพียงไหน หลานระลึกถึงป้าหมอนด้วยความรักและเคารพเสมอ แม้ป้าหมอนจะจากหลาน ๆ ไปแล้ว แต่ความกรุณาปราณีที่ป้าหมอนเคยมีต่อหลาน ไม่มีวันจากไปจากความทรงจำ หลาน ๆ ขออธิษฐานให้ดวงวิญญาณของป้าจงมีความสงบสุขและสิงสถิตย์อยู่ในสรวงสรรค์เถิด

จากหลาน ๆ ของป้าหมอน

กรรณาภรณ์ ยิ่งเสรี

กรวิวัฒน์ ยิ่งเสรี

กะรัตเพ็ชร ยิ่งเสรี

เกตุคนัย ยิ่งเสรี

อันพระคุณมารดา หาใดเทียบ

หากจะเปรียบ เทียบไป คล้ายสิงขร
พระคุณแม่ ล้นล้ำ ค้ำอัมพร
ยามแม่มรณ์ ลูกนี้ มีแต่ตรม
โอ้แม่จ๋า แม่เป็น เช่นร่มพฤกษ์
ลูกรู้สึก อุ่นใจ หายขื่นขม
แม่เป็นทั้ง แม่–เพื่อน เตือนอารมณ์
ลูกระทม แทบดิ้น แม่สิ้นใจ
แม่เหมือนร่ม โพธิ์ไทร ให้ใบคุ้ม
แม่โอบอุ้ม ลูกทั้งหมด ให้สดใส
หากสิ้นแม่ แผ่เผื่อ ไม่เหลือใย
เหมือนต้นไทร ไร้หมด ใบบดบัง
แม่จากไป เหมือนใจ ลูกจะขาด
เหมือนฟ้าฟาด กลางจิต สิ้นคิดหวัง
เสียงแม่เพรียก เรียกร้อง ก้องภวังค์
เหมือนแม่สั่ง ลาแล้ว โอ้แก้วใจ
หากชาติหน้า ฟ้าใหม่ ได้กำเนิด
ขอจงเกิด เป็นลูก ทุกสมัย
เป็นลูกแม่ สมมาตร ทุกชาติไป
ขอจงได้ ยินคำ ลูกรำพรรณ
ชาตินี้ลูก บุญน้อย แม่ลอยลับ
พาลูกอับ จนจิต สุดคิดผัน
ขอเทวา ฟ้าดิน ปิ่นโลกันต์
พาแม่สุข สู่สวรรค์ ชั้นอินทร์พรหม

เพื่อหลาน

วัฒนา ยิ่งเสรี

ร่มโพธิของลูก

๑ สิงหาคม ๒๕๒๐ เวลา ๐๘.๓๐ น. ข้าพเจ้าได้พบกับความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต เมื่อแม่ผู้เปรียบเสมือนร่มโพธิ์ร่มไทรของลูก และเป็นที่สุดแห่งความรักของข้าพเจ้าได้จากข้าพเจ้าไปอย่างไม่มีวันกลับ ไม่มีความเสียใจครั้งใดจะเท่าครั้งนี้อีกแล้ว ทั้งอ้างว้างและว้าเหว่อย่างบอกไม่ถูก แม่จากข้าพเจ้าไปท่ามกลางอ้อมกอดและความอาลัยรักจากพวกเราลูก ๆ ทุกคน ทั้ง ๆ ที่แม่ไม่อยากจากพวกเราไปเลย ข้าพเจ้ายังจำสายตาของแม่ที่มองมายังลูก ๆ ทุกคนก่อนที่แม่จะจากไปอย่างไม่มีวันลืม เป็นภาพที่ทรมานใจข้าพเจ้าอย่างที่สุด เพราะเป็นภาพที่ข้าพเจ้ากำลังมองดูสิ่งที่รักและหวงแหนที่สุดในชีวิตจะจากไป โดยที่ไม่ว่าข้าพเจ้าหรือใครก็ตามจะช่วยได้เลย ถึงแม้ข้าพเจ้าจะเตรียมตัวเตรียมใจรับสถานการณ์นี้มาก่อนแล้ว โดยพยายามหักใจคิดว่าการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย นั้นเป็นของธรรมดาของโลก แต่ข้าพเจ้าก็อดแย้งไม่ได้ว่า โลกช่างไม่ให้ความเป็นธรรมแก่แม่เลย ตลอดชีวิตของแม่มีแต่ความลำบากในบั้นปลายของชีวิตแม่ก็ยังต้องมาทนทุกข์ทรมานกับโรคมะเร็ง และโรคร้ายอีกหลายโรค แม่ยังไม่ทันพบกับความสุขความสบาย แต่ก็ต้องมาจากลูกไปทั้งที่วัยยังไม่สมควร แม่เคยพูดเสมอขณะที่ป่วยว่าถึงจะเจ็บปวดแค่ไหน แม่ก็ยังอยากจะอยู่เป็นที่พึ่ง และเป็นกำลังใจให้กับลูกให้มากที่สุด แม่ต่อสู้กับโรคร้ายต่าง ๆ ด้วยจิตใจที่เข้มแข็ง ทั้งที่สังขารของแม่นั้นไปไม่ไหวแล้ว ทั้งนี้เพราะแม่ต้องการจะอยู่ดูความสำเร็จของลูกที่ยังเรียนไม่จบ และบางคนยังไม่เป็นฝั่งเป็นฝา แม่รักและห่วงลูก ๆ ทุกคนเท่ากัน แม่เลี้ยงดูลูกด้วยความรักและความเข้าใจ แม่เป็นที่ปรึกษาสำหรับลูก ๆ ในยามที่ลูกมีความทุกข์ แม่จะพูดปลอบใจและให้กำลังใจเสมอ แม่ไม่เคยดุว่าลูกด้วยถ้อยคำหยาบ ตรงกันข้ามแม่กลับใช้คำพูดที่อ่อนโยนเยือกเย็น ดังนั้น แม่จึงเป็นศูนย์รวมแห่งความรักของลูก ๆ ทุกคนไม่เฉพาะแต่ลูก ๆ ของแม่เท่านั้น ที่ให้ความรักแก่แม่แม้กระทั่งคนอื่นที่ได้รู้จักแม่ ก็ให้ความรักและนับถือแก่แม่ เพราะแม่เป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี ตลอดชีวิตของแม่เป็นแต่ฝ่ายให้ผู้อื่นตลอดมา โดยที่แม่ไม่เคยได้รับสิ่งเหล่านี้ตอบแทนเลย และแม่ก็ไม่เคยหวังสิ่งตอบแทนเหล่านั้นด้วย แม่ทำบุญ ใส่บาตร และไปวัดอยู่เสมอ แม้ในขณะที่แม่นอนป่วยลุกไม่ไหวแต่แม่ก็ให้ลูก ๆ ทำแทนเสมอสุขภาพแม่ไม่แข็งแรง เพราะมีโรคประจำตัวหลายโรค

ด้วยกัน ครั้งหลังสุดแม่ก็ป่วยด้วยโรคมะเร็งที่ปากมดลูก โดยที่แม่เองก็ไม่รู้ตัวว่าแม่เป็นอะไร แต่ลูก ๆ ทุกคนทราบดีและช่วยกันปกปิดมิให้แม่ทราบ เพื่อไม่ให้แม่เสียกำลังใจและจะได้มีชีวิตอยู่กับพวกเราลูก ๆ ให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ แม่เริ่มป่วยหนักภายหลังจากได้รับการฉายแสง และฝังเรเดียม คือ ประมาณปลายเดือน กุมภาพันธ์ และแม่เริ่มเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลตากสินเมื่อเดือนมีนาคม โดยมีอาการตกเลือดมากอ่อนเพลีย และไม่มีแรง รับประทานอาหารไม่ได้ น้ำหนักลดลง ภายในระยะเวลา ๒ เดือนแม่ผอมลงมาก แต่แม่มีกำลังใจดีมากเพราะแม่มีความหวังว่าแม่จะต้องหายเป็นปกติ แม่ยังพูดคุยหยอกล้อลูก ๆ เล่นอยู่เหมือนอย่างเคย จนกระทั่งวันอาทิตย์ที่ ๓๑ ก.ค. ๒๐ เวลาประมาณ ๔ ทุ่ม แม่เริ่มมีอาการตกเลือด และปวดท้องมากแม่ซีด และช๊อค เพราะเสียเลือดมาก ถึงแม้จะให้เลือดเข้าไปทดแทนก็ไม่เพียงพอกับจำนวนเลือดที่ออกมา แม่กระวนกระวายเพราะความเจ็บปวด แต่สติสัมปชัญญะของแม่ยังดี แม่มองไปที่ลูก ๆ ทุกคนและพยายามจะบอกว่าแม่กำลังจะจากไป แม่เริ่มหมดความรู้สึก และในที่สุดแม่ก็หยุดหายใจ เวลา ๐๘.๓๐ น. ของวันจันทร์ที่ ๑ ส.ค. ๒๐ แม่จากไปท่ามกลางความอาลัยรักของลูก ๆ ทุกคน ความรู้สึกของข้าพเจ้าที่ได้สูญเสียแม่สุดที่รักไปนี้ยากที่จะบรรยายได้ ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอดจนแรงกตัญญูกตเวทีที่ข้าพเจ้ามีต่อแม่และผลบุญกุศลที่แม่ได้สร้างสมมาโดยตลอด จงดลบันดาลให้ ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของแม่จงไปสู่สุขคติ ในสัมปรายภพ ขอให้ดวงวิญญาณของแม่จงสถิตย์อยู่บนสรวงสวรรค์ ขออย่าได้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในโลกมนุษย์อีกเลย.

จากลูกของแม่

ประภาศรี พุกกะจันทร

แด่คุณยายสุดที่รัก

มองลายทอง บนโลงขาว พราวสะอาด
งามพิลาส ปราศมลทิน สิ้นมัวหมอง
รองรับร่าง ของคุณยาย ไม่วายมอง
ดอกไม้รอง ร้อยประดับ ระยับตา

ทั้งพวงหรีด มากมาย หลายสีสรร
ของคนนั้น ของคนนี้ ดีเหลือหลาย
ดูมากมาย พรายประดับ ประทับใจ
หลานมองไป แสนสดชื่น ระรื่นตา

ดอกไม้เล็ก ดอกไม้น้อย พลอยประดับ
แซมสลับ ประทับตา น่าฉงน
ให้คุณยาย คล้อยสดชื่น รื่นกมล
รื่นเริงรมย์ ระเริงรับ กับดนตรี

เสียงเสนาะ ไพเราะแว่ว เพลงสวรรค์
ดังกระชั้น ก้องวิมาน อันสดใส
ประโคมรับ วิญญาณน้อย ล่องลอยไป
สถิตย์ใน สรวงสวรรค์ นิรันดร.................

จาก.............**เปเบ้—ปาล์ม**.............

โดย.....ด.ช. วีรณัฐ ลิ้มประสูตร...ป. ๔ ง ..ร.ร. อัสสัมชัญแผนกประถม.

คำไว้อาลัยจากลูก ๆ

การจากไปของแม่ครั้งนี้ ถึงแม้ว่าลูก ๆ ทุกคนจะทราบล่วงหน้ามาก่อนแล้ว แต่ว่าก็ไม่มีใครเลยที่จะตัดใจได้ เพราะลูก ๆ ทุกคนอยู่ใกล้ชิดแม่ตลอดเวลา ทั้งยามทุกข์ และยามสุขลูกทุก ๆ คนจะต้องนึกถึงแม่ก่อนแม้ว่าในยามเจ็บไข้ แม่จะต้องคอยห่วงกังวลดูแลจัดหายาให้ทานแม้ลูกจะโตจนมีเหย้ามีเรือนแม่ก็ยังห่วงเหมือนเดิม ความรักของแม่นั้นนอกจากลูก ๆ แล้ว ก็ยังเลยมาถึงลูกเขยและหลาน ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลานทั้งสองคนเป็นที่รักของคุณยายยิ่งนัก และปาล์มนั้นคุณยายเลี้ยงมาตั้งแต่เกิด จึงเป็นแก้วตาและขวัญใจของคุณยายเลยทีเดียว แม่เป็นที่ระบายความทุกข์และคับอกคับใจของลูกทุกคน ไม่ว่าเรื่องดีหรือร้าย แม่จะคอยรับฟังและให้กำลังใจลูก ๆ เสมอมาแม้ว่าลูก ๆ ทำผิด แม่ก็ไม่เคยซ้ำเติมให้ลูกเสียใจ แต่จะสอนให้ลูกต่อสู้ต่อไปจนกว่าจะถึงหลักชัยของชีวิต

แม้แต่ติ๋มเองนั้น ถึงแม้จะแต่งงานแยกครอบครัวออกมาแล้ว และแม่ยังอยู่ที่บ้านซอย สุทธิสาร เวลาป่วยไข้ก็ยังต้องโทรศัพท์บอกแม่ทุกครั้งและตลอดเวลา เพราะทราบดีว่าไม่มีใครจะเข้าใจ และหวังดีต่อเราอย่างจริงใจด้วยความบริสุทธิ์ใจเท่าแม่ของเราเองเลย คำพูดที่แม่เคยสอนทุกคนไม่มีวันลืม แม่เป็นคนใจเย็น และสุขุมไม่ว่าจะโกรธจะเกลียด แม่จะยิ้มอยู่เสมอ และไม่เคยพูดให้ใครช้ำใจเลย ยังจำแววตาของแม่ที่แสดงความเป็นห่วงเวลาลูกเจ็บป่วย มันเป็นความห่วงใยแทบว่าจะเป็นแทนลูกเสียเอง ไม่ว่าลูกคนไหนจะเจ็บแม่จะต้องเฝ้าจนกว่าลูกจะหายแม่จึงยอมพัก แม่ไม่เคยปล่อยปละละเลยลูก แม่เลี้ยงลูกด้วยตัวเอง โดยไม่เคยพึ่งใครเลยจนครบทุก ๆ คน แม้ลูกจะโตอย่างไรก็ยังห่วง ขนาดติ๋มอยู่คนละบ้านกับแม่เมื่อแม่ทราบว่าไม่สบาย ก็อุตส่าห์ตามมาดูถึงบ้านด้วยความเป็นห่วง และมักจะชวนให้กลับไปนอนค้างกับแม่เสมอ ๆ

แม่เริ่มมาทราบว่าป่วย เมื่อประมาณ ๑๐ กว่าปีก่อน โดยเริ่มเป็นโรคหัวใจ คือ เส้นเลือดในหัวใจตีบ และมีก้อนเลือดอุดตันที่ลิ้นหัวใจ จึงเข้ารับการรักษาที่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้านั่นเอง รักษาโดย พ.ท.นายแพทย์ชวิน ปวิดาภา ซึ่งหมอลงความเห็น

ว่าแม่ควรจะผ่าตัดหัวใจ ซึ่งแม่ก็ยอมผ่าโดยนอนโรงพยาบาลก่อนผ่าตัด ๑ เดือนและหลังผ่าตัด ๑ เดือนทำการผ่าตัดโดย น.พ.บุญเกต ซึ่งเป็นแพทย์ศัลย์กรรมโดยเฉพาะ หลังจากนั้นแม่ก็หายเป็นปกติเรื่อยมา ประมาณ ๕ ปีต่อมา แม่ก็มีอาการบวมตามมือและเท้าตลอดจนข้อต่าง ๆ และมีอาการปวดมากจนบางครั้งเดินแทบไม่ไหว ลูก ๆ ก็คิดว่าหัวใจกำเริบเพราะแม่เป็นคนขยัน ไม่ยอมให้มีเวลาว่างสำหรับแม่เลย จึงได้พาไปพบกับหมอขวินอีกครั้งหนึ่ง หมอได้เช็ค เลือด ตรวจหัวใจ และอื่น ๆ จึงตรวจพบว่า ไม่ใช่โรคของหัวใจ แต่เป็นโรคของเลือดชนิดที่ร้ายแรงเช่นกันคือ ลูปัส หมอขวินจึงได้ส่งแม่ให้รับการรักษาจากหมอทางโรคเลือดโดยเฉพาะที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเช่นกัน ต้องไปเช็คเลือดทุก ๆ ๑๕ วัน ตอนหลังมีโรคเบาหวานและไตเพิ่มมาอีกจึงต้องไปหาหมอบ่อย ๆ จนบางครั้งปวดตามข้อมากจึงต้องเข้านอนที่ ร.พ.อีกครั้งเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. ๑๖ หลังจากออกจาก ร.พ. แล้ว อาการก็ยังทรงอยู่เรื่อย คือ บวมตามหน้า และตามตัวตามข้อต่าง ๆ แต่ไม่ปวดมาครั้งหลังนี้จำได้ว่าเป็นวันอาทิตย์ แม่บ่นไม่ค่อยสบาย พ่อขับรถพาแม่ ติ๋ม ต๋อยและหลาน ๆ ไปจ.ว.นครนายก แม่ไม่สบายไปตลอดทางบ่นปวดท้อง และมีเลือดออก กลับมาบ้าน วันต่อมาตุ๋ยจึงพาไปหาหมออีก หมอโรคเลือดได้ส่งไปให้ พ.ท. นายแพทย์พิสนฑ์ ปัญยารชุน ตรวจภายในที่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้า หมอได้บอกกับตุ๋ยมาว่า แม่เป็นโรคมะเร็งที่มดลูก ระยะที่ ๓ แล้ว ตุ๋ยได้แอบมาบอกติ๋มกับต๋อยด้วยความเสียใจกลัวแม่จะจากเราไปเร็วเราทั้ง ๓ คน แอบร้องไห้สงสารแม่อย่างที่สุด แม่ได้ถามหมอว่าแม่เป็นอะไร ตุ๋ยบอกกับแม่ว่าเนื้องอกธรรมดา ซึ่งแม่ก็เชื่อเพราะเห็นว่าลูกเป็นพยาบาลคงจะรู้ดีแล้ว แม่ก็เบาใจและเชื่อ แม่ยังสดชื่นเหมือนเดิม แต่ลูก ๆ ที่รู้นั้นมันไม่มีความสุขเลย มองอะไรมันไม่สดใส มันกลายเป็นสีดำไปหมด

หลังจากนั้น ไม่ว่าใครว่ายาที่ไหนดี ทั้งหมอไทย หมอจีน หมอฝรั่ง ยาพระยาผีบอก สุดแต่ใครจะว่าดี ลูก ๆ จะต้องไปหามา เรียกว่าเอาทุกอย่างขออย่างเดียวให้แม่หายเท่านั้น เรารักษาแม่อยู่ประมาณ ๑ เดือน อาการไม่ดีขึ้นเลย ลูก ๆ เลยตัดสินใจพาแม่ไปฉายแสง ร.พ.พระมงกุฎเกล้าหลังจากนั้นก็ได้ไปฝังเรเดียมอีกครั้งหนึ่ง แต่อาการแม่ก็ทรุดเรื่อยมา แต่กำลังใจนั้นยังดีเลิศ ทั้งที่สังขารไม่อำนวยแล้ว แม่พยายามทำตัว

เป็นคนปกติทั่วไปเสมอ ครั้งหลังสุดแม่มีอาการเลือดออกมากและปวดท้องอย่างหนัก ลูก ๆ ได้พาส่ง ร.พ. พระมงกุฎเกล้า หมอรับไว้ฉีดยาแก้ปวด และใช้ผ้าก๊อสแพ๊คห้ามเลือดจึงทุเลาลง แม่อยู่ ร.พ. พระมงกุฎเกล้าได้ ๑ เดือนกว่า คืนวันหนึ่งแม่มีอาการปวดท้องมาก ได้ให้ตุ๋ยไปตามพยาบาล หมอสั่งให้นักเรียนพยาบาลฉีดยาให้ ๑ เข็ม ปรากฏว่าแม่แพ้ยา ใจสั่น หัวใจเต้นแรงมากตามหาหมอหรือพยาบาลก็ไม่พบ

ลูก ๆ ได้ปรึกษากันขอย้ายแม่มารับการรักษาที่ ร.พ. ตากสินที่ตุ๋ยกับต๋อยเป็นพยาบาลอยู่ ซึ่งสะดวกด้วยประการทั้งปวง และที่ ร.พ. ตากสินนี้เอง ครอบครัวเราทุกคนได้สำนึก จารึก และจดจำ บุญคุณของนายแพทย์ทุก ๆ ท่าน ที่ได้ดูแลและรักษาพยาบาลแม่อย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่าจะค่ำมืดดึกดื่นเช่นไรก็มาเฝ้าดูแลอย่างใกล้ชิดเสมือนว่าแม่นั้นเป็น เครือญาติ ของท่านเอง พระคุณอันนี้ ครอบครัวเราจะ ไม่มีวัน ที่จะลืม ได้เลย โดยเฉพาะคุณหมออุดมศักดิ์ซึ่งได้กรุณามาดูแลอยู่ตลอดเวลาทำให้แม่มีกำลัง ใจที่อยู่ใกล้หมอและมีความอบอุ่นใจซึ่งแม่เองก็ได้พูดถึงตลอดเวลา

มาระยะหลัง แม่ปวดมาก ต้องฉีดมอร์ฟีนแก้ปวด เพื่อความอยู่รอดของแม่ซึ่งลูก ๆ ทุกคนต้องการให้อยู่นานที่สุด เท่าที่จะทำได้ จึงต้องยอมให้ฉีด และไม่ว่าแม่อยากทานอะไรก็ตามไม่เคยเลยที่ลูก ๆ จะละเลย ได้หาให้ทุกอย่าง แต่แม่ก็ทานได้นิดเดียวเท่านั้น บางครั้งต้องอ้อนวอนกันและขอร้องว่าให้สงสารลูก ๆ ที่อุตส่าห์ หอบข้ามน้ำข้ามเรือมา ด้วยความสงสารลูกรักลูก แม่ก็ต้องฝืนใจทานทั้งที่ทานไม่ลง แต่กลัวลูกจะเสียใจ นี่แหละคือความรักของแม่ความรักของแม่ไม่ใช่จะมีแต่ลูกเท่านั้นแต่ยังเผื่อแผ่มายังคนรอบ ๆ ข้างด้วย ไม่ว่าแม่จะทำอาหารอะไร สิ่งไหนรู้ว่าใครชอบจะต้องเผื่อถึงทั่วกัน ความโอบอ้อมอารีของแม่มีอยู่เป็นเช่นนี้ประจำ แม่บอกว่าการที่แม่ได้นึกถึงคนอื่นบ้างนั้นเป็นความสุขของแม่ที่ทำให้ผู้รับเป็นสุข และรับรู้ว่าแม่ก็นึกถึงเขาเช่นกันโดยเฉพาะผู้ที่มีพระคุณต่อเรา

วันเสาร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งติ๋ม และน้อง ๆ ไม่คิดว่าจะเป็นครั้งสุดท้ายที่ได้คุยกับแม่ ทุกอาทิตย์ติ๋มจะต้องพาหลานไปหาแม่ แต่อาทิตย์นี้ติ๋มกลับไปตามลำพัง เพราะไม่นึกว่าแม่จะจากไปเร็วอย่างนี้ วันเสาร์ที่ ๓๐ ติ๋มไปซื้อห่อหมกปลากราย

หม้อดินที่ร้านแม่ชอบมาฝาก และซื้อขนมพุ่มะเหมี่ยวที่แม่ชอบจากถนนรัชฎาภิเษกไปฝากแม่ซึ่งแม่ก็ทานได้เพียงลูกเดียวเท่านั้นแต่แม่ก็ทานห่อหมกจนหมด ติ๋มดีใจที่แม่ทานหมดเพราะคิดว่าแม่จะดีขึ้น คุยกันประมาณ ๒๐ นาที ติ๋มก็กลับบ้าน ติ๋มยังเข้าไปกอดแม่อยู่เลยสังเกตว่าแม่มีน้ำตาคลอ และบ่นถึงหลานที่ไม่ได้ไปวันนั้นด้วยติ๋มเองก็รู้สึกไม่สบายใจเลยด้วยความรู้สึกเป็นห่วงแม่ และสังหรณ์ใจอย่างบอกไม่ถูก เมื่อลงมาจะขึ้นรถแล้วมีความรู้สึกอยากขึ้นไปหาแม่อีกครั้ง เมื่อขึ้นไปก็ได้คุยกันอีก ๒ – ๓ คำซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย ก็ออกจากห้องแม่ได้มองตามตลอดเวลา เพียงแต่สงสัยแต่ไม่คิดว่าแม่จะจากไปและเป็นวันสุดท้ายที่ได้อยู่ใกล้แม่ยังพูดกับแม่ว่าวันจันทร์ติ๋มจะมาหา

ประมาณ ๐๐.๓๐ น. ของวันที่ ๑ ส.ค. ๒๕๒๐ ก็ได้รับโทรศัพท์จากทาง ร.พ. ว่าอาการแม่หนักมากแล้ว พ่อกับตู่และน้องอ้วนได้ไปดูแม่ ทุกคนไม่มีใครได้นอนเลยเพราะเป็นห่วง ๖.๐๐ น. ตู่จึงกลับมาบ้านบอกว่าแม่พูดเองว่า "ไม่รอดแล้วนะ" นี่คือคำพูดครั้งสุดท้ายของแม่

วันจันทร์ที่ ๑ สิงหาคมหลังจากที่ได้ส่งลูกไปโรงเรียนเรียบร้อย ได้ไปที่ ร.พ. กับเล็กถึงโรงพยาบาลประมาณ ๐๗.๔๐ น. ปรากฏว่าแม่ยังมีลมหายใจอยู่แต่พูดไม่ได้แล้ว ติ๋มได้เข้าไปหาแม่และได้พูดกับแม่แต่แม่ก็ไม่พูด เพราะว่าอยากให้แม่พูดสักคำจึงพยายามถามแม่แต่ไม่มีความรู้สึกเลย ในมือของแม่กำพระไว้แน่น ติ๋มได้ส่งลูกประคำให้แม่ ๑ สายซึ่งพระคุณเจ้า ยอด พิมพิสาร นำมาฝากจากโรม แม่ถือไว้จน ๘.๓๐ น. หัวใจแม่ก็หยุดเต้นแม่จากไปอย่างสงบ ลูก ๆ ทุกคน เสียใจอย่างที่สุดที่ไม่สามารถที่จะช่วยให้ชีวิตของแม่กลับคืนมาได้ ต่อไปนี้เราจะไม่มีแม่อีกแล้ว คิดไปแล้วบางครั้งก็เกือบทนไม่ได้ เพราะแม่คือชีวิตจิตใจของลูก ๆ ทุกคน แม่เป็นแม่ที่น่ารัก พร้อมทุกอย่างทั้งเมตตากรุณา มุทิตา อุเบกขา ถึงแม้ว่าแม่จะไม่ใช่คนรวยทรัพย์สินเงินทอง แต่แม่รวยน้ำใจยิ่งนัก ทุกคนที่รู้จักและใกล้ชิดแม่ มีแต่คนรักแม่ทุกคน แม่ไม่เคยใช้พระเดชกับลูกหรือคนอื่น ๆ แม่ใช้แต่พระคุณซึ่งก็ทำให้แม่ชนะทุกครั้งไป ลูก ๆ ทุกคนอยู่ในโอวาทของแม่เสมอมา แม่รักลูกทุกคนเท่ากันหมดทุกคน แม่ไม่เคยโกรธใครแม้จะมีคนทำให้แม่โกรธแต่แม่ก็ยิ้มเสมอ

ด้วยผลบุญกุศลของแม่ที่ทำมาเบื้องต้น ตลอดจนของลูก ๆ ทุกคนด้วย ขอมอบให้แม่เผื่อว่าดวงวิญญาณที่สดใสบริสุทธิ์ของแม่จะได้สงบ และนอนหลับอย่างเป็นสุข ไม่มีห่วง ติ๋มจะดูแลพ่อและน้องแทนแม่ เราจะอยู่ด้วยกันเหมือนเมื่อแม่ยังอยู่ด้วยขอแม่อย่าได้เป็นห่วง

ต่อไปนี้แม่จะได้พักผ่อนเสียที แม่ลำบากมามากแล้ว ชีวิตหน้าของแม่คือชีวิตที่สวยสด และอมตะ ต่อไปนี้แม่จะได้ขึ้นไปอยู่กับพระบนสวรรค์อย่างแน่นอน เพราะตลอดชีวิตของแม่คือ "ความดี" ที่มันจะไม่มีวันสูญสิ้นไปจากความทรงจำของลูกและหลานเลย

รักและคิดถึงแม่อย่างที่สุดจากลูก

ดรุณี

คำไว้อาลัย

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๗ ผมได้มีโอกาสรู้จักแม่ ผมรู้สึกอบอุ่นใจและรู้สึกเป็นกันเอง แม่เป็นคนไม่ค่อยพูด แต่คุยสนุก เป็นผู้ใหญ่ที่มีเหตุผล ทันสมัย และใบหน้ายิ้มแย้มอยู่เป็นนิจ มีความโอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์ และไม่เป็นพิษเป็นภัยกับผู้ใด ตั้งแต่ผมรู้จักกับแม่มา ผมไม่เคยได้ยินแม่ดุว่าใครด้วยอารมณ์โกรธแม้แต่ครั้งเดียว แม่จะพูดด้วยวาจาสุภาพเสมอ แม่เป็นคนมีมานะ ขยันและอดทนมากไม่ชอบอยู่นิ่งเฉย ถึงแม้ว่าจะป่วยก็ตาม

ทุกครั้งที่ผมไปเยี่ยมแม่ที่บ้าน แม่จะต้องทำอาหารพิเศษสำหรับผมเสมอ คืออาหารที่ไม่เผ็ดเลย เพราะแม่ทราบว่าผมทานไม่ได้และแม่จะเป็นห่วงทุกคนในบ้าน คอยดูแลเอาใจใส่อย่างดีเสมอ แม่จึงเป็นที่รักของลูกและหลานๆ ทุกคน เมื่อแม่ไม่สบายไม่ว่าจะป่วยมากหรือน้อยเพียงไรก็ตาม จะพยายามอดทนจนถึงที่สุดนี่แหละจึงเป็นอันตรายต่อตัวแม่เอง เพราะกว่าจะทราบว่าแม่เป็นอะไร ก็สายเกินกว่าที่จะช่วยได้เสียแล้ว เพราะแม่จะพยายามช่วยตัวเองอยู่เสมอและไม่อยากรบกวนใคร แม้แต่ลูกของแม่เอง แต่แม่ก็ได้ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างสมบูรณ์แล้ว

แม่ได้เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายด้วยโรคมะเร็งซึ่งมันหนักกว่าที่แม่จะทนต่อสู้กับโรคร้ายนี้ได้ และแม่ได้นอนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลตากสินกว่า ๕ เดือน โรคร้ายนี้ได้ลุกลามและทรมานแม่เรื่อยมาจนถึงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๐ นี้ แม่ก็ได้จากไปด้วยความสงบ และด้วยความอาลัยจากลูกและหลานๆ ทุกคน

ขอให้พระผู้เป็นเจ้า ได้ทรงพระกรุณารับดวงวิญญาณของแม่ไปสู่สรวงสวรรค์เทอญ

วิศาล ลิ้มประสูตร

๑๔ ส.ค. ๒๐

แด่แม่สุดที่รัก........................ ๑๒ ส.ค. ๒๐..................

วันที่หนึ่ง สิงหา แม่คลาคลาด
แม่นิราส จากไกล ลูกใจหาย
ทุกเช้าค่ำ ย่ำเย็น เห็นไม่วาย
โอ้ความตาย พลัดพราก แม่จากจร

มาบัดนี้ เหลียวหา ไม่เห็นแล้ว
เหมือนดวงแก้ว แตกยับ ดับสิ้นสูญ
เหม่อมองไป ไร้แม่ แสนอาดูร
เปรียบแสงสูรย์ ลาลับ ดับโลกพลัน

ชาตินี้แม่ มีกรรม จำต้องพราก
จำต้องจาก ลูกหลานไกล อาลัยมั่น
จำต้องห่าง จำต้องเหิน เมินจากกัน
เพราะกรรมนั่น มันบันดาล ให้ผันแปร

ถ้าชาติหน้า มีจริง สิ่งที่คิด
ลูกขอติด ตามไปเกิด เป็นลูกแม่
ลูกจะไม่ ยอมจาก พรากผันแปร
จะตามแม่ ไปทุกชาติ ไม่คลาดกัน

ขอวิญญาณ ของแม่ สู่สวรรค์
เริงสราญย์ นิรันดร์ ในชั้นฟ้า
ให้วิญญาณ แม่ผ่องใส สุดโสภา
เปรียบประดุจ จันทรา ในคืนเพ็ญ

ลูกขอร้อย คำกลอน อักษรศรี
แทนมาลี เป็นมาลัย มอบให้แม่
มอบความรัก ความภักดี อันแน่แท้
ให้แด่แม่ สุดที่รัก ประจักษ์เอย.

จาก..............**ลูก**

อนุโมทนา

คุณกัณหา พุกกะจันทร มีความประสงค์จะพิมพ์หนังสือบางเรื่องในชุด "กฎแห่งกรรม" เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ แม่พิสมร พุกกะจันทร

ข้าพเจ้าอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ และขอขอบคุณท่านเจ้าภาพที่ได้ให้เกียรติแก่หนังสือชุดนี้มีโอกาสจัดพิมพ์เผยแพร่ให้มีผู้สนใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

หากมีบุญกุศลใดเกิดขึ้นจากหนังสือชุดนี้ ข้าพเจ้าขอให้บุญกุศลทั้งหมดจงดลบันดาลให้วิญญาณของ แม่พิสมร พุกกะจันทร จงไปสู่สุคติภพตามความปรารถนาของท่านเจ้าภาพทุกประการเทอญ

(ท. เลียงพิบูลย์)

๕๕๒ ถนนเพชรบุรี

กรุงเทพมหานคร

วิญญาณจีนเฒ่า

ท. เลียงพิบูลย์

วิญญาณจีนเฒ่านี้เป็นวิญญาณที่มีความแค้นพยาบาทอาฆาตจองเวร เหตุการณ์เกิดแต่อดีตชาติในประเทศจีนครั้งกระโน้น ได้ติดตามบุคคลที่สร้างความแค้นวิญญาณข้ามน้ำข้ามทะเลมาถึงประเทศไทย

ก่อนอื่นที่จะบรรยายเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านนายแพทย์ชำนาญ วัฒนกูล ที่กรุณานำบันทึกเรื่องนี้มามอบให้ข้าพเจ้า และท่านที่เป็นผู้บันทึกเรื่องนี้คือคุณสุมนา วัฒนกูล เรื่องที่ท่านได้กรุณาบรรยายข้อความดังต่อไปนี้

เรื่องนี้เกิดเมื่อครั้งประมาณสี่สิบกว่าปี พี่สาวของดิฉันยังเป็นเด็ก แต่เธอจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และคอยติดตามเรื่องนี้ด้วยความสนใจและตื่นเต้น เรื่องนี้พวกเราให้ชื่อว่า "ผีตาแป๊ะ" พี่สาวได้เล่าเรื่องนี้เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้ว เมื่อดิฉันได้อ่านเรื่อง ชุด "กฎแห่งกรรม" ของ คุณ ท. มากเรื่องทำให้ดิฉันนึกได้ ตอนนั้นเราเคยกลัว "วิญญาณจีนเฒ่า" คิดว่าเรื่องนี้ควรส่งให้คุณ ท. จะได้เขียนขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อไป ดิฉันจึงไปสอบถามพี่สาวเกี่ยวกับเรื่องนี้ เพราะพี่สาวดิฉันเป็นคนช่างจำ ดิฉันจึงถามพี่สาวว่า สมัยก่อนเราเรียกว่า "ผีตาแป๊ะ" ยังจำได้ไหม พี่สาวดิฉันยังจำได้แม่นยำ ได้เอาเรื่องเก่ามาเล่าใหม่ เมื่อเล่าแล้วยังบอกว่า หากได้นำเรื่องนี้บันทึกเอาไว้ไปมอบให้คุณ ท. เลียงพิบูลย์ บ้างก็คงจะดี เพราะเป็นเรื่องจริง ๆ ในเมืองไทยและเมืองจีน ไม่อยากจะให้สูญหายไป เมื่อมอบให้คุณ ท. นำไปเขียนคงจะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจค้นคว้าเรื่องวิญญาณบ้าง

เรื่องนี้เกิดขึ้นในครอบครัวของน้าสาวของดิฉัน ชื่อ ทองอยู่ และน้าทองอยู่มีสามีเป็นคนจีน มีอาชีพขายหมูอยู่ในตลาดเก่า มีญาติของสามีอายุประมาณ ๑๓–๑๔ ถ้าจะนับก็มีศักดิ์เป็นหลาน น้าทองอยู่ตั้งชื่อเด็กคนนี้ว่า "จีนใหม่" เพราะมาจากเมืองจีน

ยังพูดไทยไม่ได้ ได้มาอยู่กับน้าดิฉัน แต่แล้วก็ได้นำตัวไปฝากทำงานไว้ที่โรงย้อมผ้าดำด้วยลูกมะเกลือ มีลานตากผ้ากว้างยาวอยู่ใกล้ศิริราชพยาบาล สมัยก่อนเรียกลานมะเกลือ

เมื่ออยู่ได้ไม่นานก็มีเหตุการณ์แปลก ๆ เกิดขึ้นกับเด็กคนนี้ อยู่ ๆ ก็ไม่รู้สึกตัว มีอาการเหมือนผีเข้าสิงในร่าง แสดงกิริยาอาละวาดส่งเสียงด่าอาฆาตพยาบาทด้วยภาษาจีน แล้วเอามือบีบคอตัวเอง ทำให้คนงานในโรงงานย้อมผ้าเกิดปั่นป่วน เพราะพวกคนงานทั้งหญิงชายพากันมีความหวาดกลัวในตัวเด็กคนนี้มากเจ้าของโรงงานเห็นท่าทางไม่ดี เด็กคนนี้ขืนอยู่ต่อไปจะทำให้คนงานหวาดกลัวผีหนีหมด จึงส่งกลับให้มา

น้าของดิฉันก็รับไว้เพราะเป็นญาติของสามี เด็กคนนี้บางวันก็มีอาการแปลก ๆ มีอาการเหมือนคนเป็นลมและล้มลงไปดิ้นอยู่กับพื้น แล้วมือของตัวเองบีบที่คอ พูดเป็นภาษาจีนว่า

"ฉันจะมาฆ่าแกให้ตาย แต่ฉันจะทรมานแกให้สาสมอย่างนี้ต่อไปเสียก่อน แต่แกต้องตายแน่ ๆ เพราะมือฉัน เมื่อชาติก่อนแกโกงสมบัติของฉันไปหมด แล้วแกบีบคอฆ่าฉันตายเพราะโลภ ฉันต้องทนทุกข์ทรมานมานานแล้ว เพราะไม่มีลูกหลานจะเซ่นไหว้ให้กิน ฉันอดอยากไม่ได้ไปผุดไปเกิดเพราะไม่มีใครทำบุญอุทิศให้ฉัน แกทำให้ฉันเจ็บแค้นมาก ฉันอาฆาต จะต้องฆ่าแกให้ได้ ไม่ว่าแกจะหนีฉันไปอยู่ที่ไหน คิดว่าหนีมาเมืองไทยจะหนีฉันพ้นหรือ ไม่ว่าจะหนีไปที่ไหน ฉันก็จะตามไปทุกแห่ง ฉันจะไม่ยอมให้แกตายง่าย ๆ มันเร็วไป ฉันจะทำทรมานแก เพราะแกทำความเจ็บใจให้ฉันมาก"

น้าดิฉันแลลูก ๆ และคนในบ้านต่างได้เห็นได้ยินเสียงวิญญาณจีนผู้เฒ่า กัดฟันขู่คำรามด้วยความโกรธและเด็กก็ใช้มือบีบคอตัวเองจนตาตั้งดิ้นไปดิ้นมา ถ้าเป็นธรรมดาแล้วคงเหนื่อยหอบหมดแรง แต่เด็กคนนี้พอช่วยกันแก้ไขพอได้สติเป็นตัวของตัวเองขึ้นมาแล้วก็เหมือนปกติธรรมดา และไม่รู้เรื่องอะไรเหมือนคนดี ๆ เขารู้สึกคล้าย ๆ มีตาแป๊ะแกมาบีบคอ เขาหวาดกลัวตาแป๊ะคนเดียว

น้าดิฉันรวมทั้ง ๆ คนในบ้านเกิดความรู้สึกกลัวขึ้นมา เพราะการที่ผีเข้าสิงในตัวเด็กคนนี้มีขึ้นบ่อยครั้งอาทิตย์หนึ่งประมาณหนึ่งหรือสองครั้ง แต่ยังไม่รู้จะช่วยแก้ไข

อย่างใด ถ้าปล่อยไว้เช่นนี้คงไม่พ้นความตายแน่ เกิดมีความสงสารเด็กจีนใหม่ ทั้งเป็นญาติฝ่ายข้างสามี จึงได้ไปถามเจ้าของโรงย้อมผ้าดำด้วยลูกมะเกลือ เพราะก็เป็นญาติแซ่เดียวบ้านอยู่ตำบลเดียวกันกับเด็กจีนใหม่

เจ้าของโรงย้อมผ้าได้บอกว่า เด็กคนนี้เวลาผีเข้าก็พูดอย่างเดียวกันและแสดงกิริยาท่าทางเช่นกับทุกครั้ง

เมื่อน้าทองอยู่ของดิฉันรู้เรื่องก็เกิดหวาดกลัววิญญาณที่เข้าสิงในร่างนี้มากขึ้น ต่อมาน้าดิฉันได้ทราบจากญาติคนที่พาเด็กมาจากเมืองจีน ก็ทราบว่านับแต่เด็กคนนี้เกิดมาพออายุได้ ๗ ขวบ ก็มีผีมาเข้าสิงว่าจะมาเอาชีวิตเช่นนี้บ่อย ๆ ครั้ง พ่อแม่ของเด็กมีลูกคนเดียว คิดว่าขืนอยู่เมืองจีนลูกก็จะต้องตาย จะไม่มีคนสืบสกุลแซ่ก็จะสูญไป เพราะคิดว่าไม่พ้นผีอาฆาตพยาบาทไปได้แน่

เมื่อตกลงใจว่าหากส่งเด็กไปเมืองไทย ต้องข้ามน้ำข้ามทะเล ผีพยาบาทอาฆาตคงจะตามมาไม่ได้ เมื่อคิดแล้วก็ให้คนพามาเมืองไทย ให้มาอยู่กับพวกพี่น้องแซ่เดียวกันที่ได้ตั้งรกรากอยู่เมืองไทยนานมาแล้ว เพื่อให้พ้นจากการติดตามของวิญญาณอาฆาต

น้าทองอยู่ฟังแล้วก็เกิดความสงสาร คิดหาทางจะช่วยชีวิตเด็กไว้เอาบุญ คิดจะให้หมอไสยศาสตร์จับตัววิญญาณจีนเฒ่าผู้นี้ใส่หม้อไปถ่วงน้ำก็เป็นการก่อเวรก่อกรรมขึ้นไม่สิ้นสุด จึงอยากเอาชนะวิญญาณด้วยความดีตามหลักพุทธศาสนา เพื่อขอให้วิญญาณจีนผู้เฒ่าอโหสิกรรมเลิกจองเวรจองกรรมต่อไปไม่สิ้นสุด เมื่อพิจารณาตามหลักต้นเหตุเกิดขึ้นทางเมืองจีน นึกว่าหากจะแก้ไขทางเมืองไทยก็คงไม่ได้ผลแน่ เพราะไม่รู้ประวัติละเอียดถี่ถ้วน ที่ดีควรจะให้เด็กกลับไปเมืองจีนไปหาที่ฝังศพของวิญญาณจีนเฒ่าผู้อาฆาตนี้ ไปเซ่นไหว้ขอโทษวิงวอนเพื่อขออโหสิกรรม รับว่าที่ได้ทำผิดในอดีตชาติไม่รู้เรื่องเลย ขอให้วิญญาณนั้นจงอโหสิกรรมกันต่อไปเลย จะต้องการสิ่งใดก็จะหาให้ ไหน ๆ เรื่องก็เลยมาแล้วพยายามอ้อนวอนขอร้อง คิดว่าวิญญาณนั้นคงจะคิดถึงเหตุผล หยุดยั้งความพยาบาทและอโหสิกรรมให้ เรื่องก็จะยุติกันในชาตินี้ไม่ต้องจองเวรกันต่อไป เมื่อได้พิจารณาดูเพื่อช่วย

ให้เด็กพ้นจากวิญญาณพยาบาทอาฆาต เห็นทางดีที่สุดมองไม่เห็นทางอื่นดีกว่าส่งเด็กกลับเมืองจีน แม้จะหนีไปที่ใดก็ไม่พ้นวิญญาณจีนเฒ่าที่ติดตามไปได้

พิจารณาหาเหตุผลดูแล้วก็มีทางเดียวที่จะต้องเสี่ยงตามหลักพุทธศาสนาเอาความดีเข้าสู้ หากว่าวิญญาณจีนเฒ่าไม่ยอมอโหสิกรรม ก็เป็นกรรมของเด็กที่ตั้งหน้ารับใช้หนี้กรรม เมื่อคิดแล้วจึงอธิบายให้สามีที่เป็นจีนและญาติพี่น้องแซ่เดียวกัน ที่สามารถช่วยเด็กได้ให้พ้นความพยาบาทอาฆาตของวิญญาณจีนเฒ่า คือส่งเด็กกลับไปเมืองจีนอยู่กับพ่อแม่ให้อยู่ใกล้ชิดพ่อแม่เพื่อได้กำลังใจ แล้วจัดการพยายามหาทางไปสืบหาที่ฝังศพของจีนเฒ่าผู้นี้ให้พบ เพื่อจัดการเซ่นไหว้แสดงความเคารพ แล้วขอสมาลาโทษที่ติดต่อมาแต่อดีตชาติ

พวกญาติทุกคนได้ฟังเหตุผลก็เห็นชอบด้วยกันจึงรีบจัดการส่งเด็กกลับไปเมืองจีนตามที่น้าทองอยู่แนะนำตามสมควรด้วยเหตุผล

สมัยนั้นการติดต่อส่งข่าวกันระหว่างเมืองจีนกันกับเมืองไทยสะดวกแม้จะล่าช้าไปบ้างก็ถึงแน่ น้าทองอยู่ของดิฉันเป็นชาวพุทธย่อมมีจิตใจสงสารเมตตาเด็ก เป็นห่วงใยในตัวเด็กนี้มาก ให้สามีจดหมายไปถามข่าวเหตุการณ์ตลอดเวลาว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับเด็กและได้ทำการที่ได้แนะนำหรือเปล่า มีอะไรเกิดขึ้นในทางดีหรือทางร้าย ขอให้ส่งข่าวมาทุกขณะ อยากทราบผลเพราะห่วงใยในตัวเด็ก จึงได้ทราบข่าวเคลื่อนไหวติดต่อกัน โต้ตอบกันเรื่อย ๆ ตลอดมาไม่ขาดระยะ บางครั้งก็ลำดับเรื่องเขียนฝากคนที่เดินทางมาเมืองไทย และได้ทราบข่าวเป็นที่น่าอัศจรรย์เกิดขึ้นที่บ้านตำบลที่อยู่ของครอบครัวพ่อแม่ของเด็กในประเทศจีน ข่าวแจ้งมาว่า

เมื่อเด็กกลับไปอยู่กับพ่อแม่แล้ว ทางพ่อแม่ก็ร้อนใจที่ไม่รู้ว่าฮวงซุ้ยที่ฝังศพของวิญญาณชายชรา บ้านช่องอยู่ที่ไหน ตำบลอะไร ยากที่จะเที่ยวสืบหา ทั้งไม่รู้ชื่อแซ่เพราะเหตุเกิดในอดีตชาติ คนในยุคปัจจุบันก็ไม่มีใครรู้ ได้เชิญซินแสสูงอายุผู้มีความรู้สามารถจะดูที่สร้างฮวงซุ้ยที่ไหนไม่เป็นมงคลและเป็นศิริมงคล เพื่อจะได้รู้ว่าอดีตชาติที่อยู่ของวิญญาณชายชราและศพฝังไว้แห่งใดใกล้หรือไกล

เมื่อซินแสผู้นั้นคอย เมื่อวิญญาณของจีนผู้เฒ่านั้นมาเข้าสิงเด็ก แสดงกิริยาท่าทางอาฆาตโกรธแค้นไม่ยอมพูดอะไร พูดว่าจะเอาชีวิตเด็กท่าเดียว แต่ซินแสแสดงกิริยา

เคารพนบนอบ แล้วพูดด้วยคำอ่อนหวานอ่อนน้อม แสดงว่าวิญญาณของผู้เฒ่าเป็นที่เคารพอันสูงยิ่งแล้วพูดว่า "ท่านผู้อาวุโสท่านมีนามว่าอะไร ตำบลที่อยู่ของท่านเมื่อมีชีวิตอยู่ตำบลอะไร ท่านต้องตายเพราะเหตุใด" การอ่อนน้อมถ่อมตัว แสดงความเคารพย่อมเป็นที่เกิดผลทางจิตใจ ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นมนุษย์หรือวิญญาณก็ดี ย่อมชอบกว่าการแสดงกิริยาวาจาอย่างอื่นที่ตรงข้าม แม้แต่สัตว์ก็ยังชอบให้คนเอาอกเอาใจ ฉะนั้นวิญญาณชายชราเห็นกิริยาท่าทางของซินแส พูดจาอ่อนน้อม แสดงท่าทางเคารพนับถือ ก็คลายความดุร้ายลงทันที จึงบอกชื่อแซ่และบ้านตำบลที่อยู่ให้ซินแสฟังโดยดี เมื่อมนุษย์และวิญญาณพูดกันรู้เรื่องเหตุร้ายก็คลี่คลายไปทางดี วิญญาณผู้เฒ่าได้ เล่าถึงตอนชาติก่อน เด็กคนนี้มีชื่อแซ่...................... (ชื่อและแซ่ตอนที่วิญญาณมาเล่านี้ พี่ดิฉันจำไม่ได้) เมื่อพูดถึงเด็กบางครั้งบางคราว ตอนนี้วิญญาณชายแก่ก็แสดงอารมณ์โกรธขึ้นมาบ้าง แต่ก็ไม่รุนแรงเหมือนก่อนเล่าว่าเด็กคนนี้บีบคอแกจนตายแล้วเอาสมบัติไปหมด แกมีความอาฆาตมากตั้งใจแต่เดิมจะต้องติดตามฆ่าเด็กคนนี้ให้ได้ แต่ไม่ฆ่าเร็วต้องทรมานมันค่อย ๆ ตายค่อย ๆ ทำให้มันหวาดกลัวไม่มีความสุข

ซินแสรู้จิตใจของวิญญาณดี ที่ได้คลายความดุร้ายลงไปมากได้แสดงความเสียใจและเห็นใจด้วยกับวิญญาณ และได้ขอร้องว่า ไหน ๆ เหตุการณ์ก็ผ่านไป แล้วอย่าอาฆาตพยาบาทอีกเลย จะจัดการให้เด็กไปเซ่นไหว้หลุมฝังศพทุกปีตามเทศกาล แต่วิญญาณนั้นไม่ยอม ว่าจะฆ่าเด็กให้ได้แล้วก็ออกจากร่างเด็กที่สิงอยู่ไป เมื่อเด็กกลับฟื้นคืนสติก็จำอะไรไม่ได้ มีแต่ความหวาดกลัว ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่วิญญาณชายผู้เฒ่าจะเอาชีวิตไป จะต้องหวาดกลัวอย่างนี้ตลอดไปไม่รู้วันสิ้นสุด

จีนซินแสผู้นั้น จดจำ ตำบล ที่อยู ที่วิญญาน บอกแล้ว ก็ออกเดินทางไปสืบหาชื่อแซ่ตามตำบลอำเภอ อยู่ห่างไกลกันคนละจังหวัดกับบ้านของเด็ก ก็ปรากฏคนในตำบลนั้นรู้เรื่องนี้เป็นส่วนมาก ปรากฏว่ามีชื่อชายจีนชราจริง ๆ ทราบแต่ว่าถูกบีบคอตายจีนชราผู้นี้ไม่มีลูกหลานเป็นคนแก่ตัวคนเดียว คนแถวนั้นไม่ทราบว่าใครเป็นคนฆ่า แกตายมาประมาณเกือบยี่สิบปีแล้ว ทั้งได้บอกฮวงซุ้ยที่ฝังศพของชายผู้เฒ่านี้ให้ทราบ

เมื่อจีนซินแสได้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตรงกับวิญญาณบอก ก็กลับมาหาพ่อแม่ของเด็กขอร้องให้ หาเครื่องเซ่นอย่างดีไปเซ่นไหว้วิญญาณของชายชราที่ หน้าหลุมฝังศพหรือฮวงซุ้ย แล้วกล่าวคำขอขมา แล้วอ้อนวอนว่าตัวเองมีลูกเพียงคนเดียว ถ้าเด็กลูกชายคนนี้เป็นอะไรไปก็หมดคนสืบแซ่สืบสกุล ซึ่งเด็กคนนี้ก็เกิดมาใหม่ ไม่รู้เรื่องอะไรในอดีตชาติ ตัวพ่อแม่เองก็ไม่รู้เรื่อง ว่าชาติก่อนลูกได้ทำผิดอะไรไว้บ้าง ชาตินี้มีลูกเพียงคนเดียวก็ได้รับความทุกข์ยากลำบากอย่างนี้ หาความสบายใจไม่ได้ ขอให้วิญญาณท่านผู้อาวุโสจงกรุณา เอ็นดูยกโทษให้แก่เด็กด้วย และจะยกเด็กให้เป็นลูกของท่านผู้อาวุโสครึ่งหนึ่ง และขอไว้ครึ่งหนึ่งจะให้หมดก็ไม่มีใครเพราะมีลูกคนเดียว รับว่าถึงเวลาเทศกาลก็จะมาเซ่นมาไหว้ท่านผู้อาวุโส เช่นเดียวกับบุตรทั้งหลายเคารพ บิดามารดาตามประเพณีถือว่าวิญญาณผู้อาวุโสเป็นพ่อตลอดไป และรับว่าจะตบแต่งฮวงซุ้ยหลุมฝังศพที่ทรุดโทรมให้ดีสวยงามและจะคอยดูแลตลอดไป หากยอมรับแล้วก็ขออภัยขออโหสิกรรมให้แก่ลูกอย่าได้พยาบาทจองเวรกัน อย่ามารบกวนอีกต่อไป ขอให้มีชีวิตอยู่อย่างสงบ เมื่ออธิษฐานจิตขออโหสิกรรมและยกเด็กให้เป็นลูกครึ่งหนึ่งแล้ว ก็ให้เด็กกราบไหว้แบบพิธีลูก เคารพพ่อตามประเพณีของจีน ที่หลุมศพของจีนผู้เฒ่า ขอให้รับว่าจะปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีมีความกตัญญูถือว่าพ่อผู้มีพระคุณ จนเสร็จพิธีเรียบร้อย

หลังจากนั้นต่อมาก็ไม่ปรากฏว่าวิญญาณจีนผู้เฒ่านั้น มารบกวนเข้าสิงแสดงความดุร้ายจะเอาชีวิตเด็กคน นั้นเหมือนก่อนอีกเลย เด็กก็หายหวาดกลัววิญญาณชายชราอยู่ด้วยความสงบสุขตลอดมา

เมื่อเด็กได้เติบโตเป็นหนุ่ม แต่งงานกับหญิงสาวชาวบ้าน ก็ทำตามพิธีประเพณีได้เซ่นไหว้วิญญาณ บรรพบุรุษและของวิญญาณท่านผู้เฒ่าเหมือนบิดาบังเกิดกล้า ต่อมาก็เกิดบุตรหลายคน ได้ยกบุตรชายคนแรกให้แก่วิญญาณของจีนผู้เฒ่าเพื่อใช้แซ่สืบสกุลโดยสมบูรณ์ต่อไปตามที่ได้สัญญาไว้ บัดนี้เรื่องล่วงเลยผ่านมาประมาณ ๔๐ ปีกว่า ผู้สืบแซ่ของวิญญาณท่านผู้เฒ่าคงจะเพิ่มมีมากมาย ก่อนแผ่นดินใหญ่ของจีนจะเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นเช่นทุกวันนี้

ดิฉันได้บันทึกมานี้ก็โดยอาศัยคุณละเมียด ศรีชลาลัย ผู้เป็นพี่สาวของดิฉันเป็นผู้จดจำเรื่องราวไว้ได้อย่างแม่นยำ ขาดแต่ชื่อแซ่ของวิญญาณชาวจีนผู้เฒ่า และตำบลที่อยู่ในเมืองจีนเท่านั้น เพราะเป็นภาษาสำเนียงจีนเป็นการจำยากอยู่แล้ว ทั้งเวลานานประมาณสี่สิบกว่าปี คิดว่าเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วคงจะเป็นประโยชน์แต่ท่านที่กำลังสนใจเรื่อง "**วิญญาณ**" ในปัจจุบันนี้ไม่น้อย จึงได้บันทึกส่งมา เป็นเรื่องมหัศจรรย์ที่วิญญาณอาฆาตรายนี้ อุตส่าห์ข้ามน้ำข้ามทะเลติดตามมาเพื่อเอาชีวิต แต่แล้วก็สามารถอโหสิกรรมให้แก่ผู้ที่ตนจองเวรมานาน นี่ก็เห็นจะเป็นการแนะนำตามพุทธศาสนาของคุณน้าทองอยู่ ซึ่งเป็นผู้ที่ใจบุญและคงถือว่า เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

ข้าพเจ้าเมื่อได้รับบันทึกฉบับนี้ ได้พิจารณาดูเหตุผลแล้วเท่าที่เรารู้กันว่า อดีตชาติมีแน่ การกระทำของอดีตชาติย่อมให้ผลในชาติต่อไป หรืออาจให้ผลข้ามชาติไปอีกก็ได้ การที่วิญญาณท่านผู้เฒ่านี้อโหสิกรรมให้ ก็ทำให้กรรมที่สร้างไว้ในอดีตเบาบางลงบ้าง แม้แต่ชาตินี้ยังไม่ได้ใช้กรรมตามสนองให้เต็มที่ คิดว่าการที่วิญญาณผู้เฒ่ามาทวงชีวิต ก็เพื่อเพียงแสดงให้มนุษย์ที่ยังหลงใหล ไม่รู้ความจริงแต่แสดงอวดรู้ จะได้รู้เห็นเรื่องจริงที่เกิดมาแล้วเสียบ้างว่า ตายแล้วสูญบุญบาปไม่มีอนาคตไม่มีนั้น ข้าพเจ้ายังสงสัยว่าฝ่ายใดงมงายกันแน่ ฝ่ายหนึ่งงมงายเพื่อให้คนเห็นแก่จิตเหี้ยมดุร้ายขึ้น อีกฝ่ายหนึ่งงมงายเพื่อให้มนุษย์สร้างกรรมทำความดี ชี้ให้เห็นว่าการตายแล้วกลับชาติมาเกิด ผลดีชั่วจะตามสนองแน่ไม่มีข้อสงสัย ท่านจะงมงายแบบใดก็ขอให้พิจารณาดูเองก่อนจะตัดสินใจ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้กรุณา ที่ร่วมให้เรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมในเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง คือ นายแพทย์ชำนาญ วัฒนกูล คุณสุมนา วัฒนกูล และคุณละเมียด ศรีชลาลัย ผู้มีความทรงจำในเรื่องนี้ จงได้รับส่วนกุศลที่เกิดจากเรื่องนี้ต่อไป และรับความขอบพระคุณจากใจจริงของข้าพเจ้าทุกท่าน เทอญ.

สวัสดี

คุณค่าการไม่กินเนื้อสัตว์

ท. เลียงพิบูลย์

การไม่กินเนื้อสัตว์ที่ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงนี้ เป็นที่รู้จักกันมานานแล้วใน อาหารมังสะวิรัติ ไม่ใช่อาหารเจของจีน เพราะบางท่านกินไข่และมันสดได้ ถือว่าไม่ใช่เนื้อสัตว์ ไข่ก็เป็นไข่ลม แต่รู้จักไม่แพร่หลายจึงมีผู้ปฏิบัติไม่มาก ข้าพเจ้าไม่กินเนื้อสัตว์ในวันคล้ายวันเกิดในปีหนึ่งเพียง ๗ วัน และไม่กินเนื้อสัตว์ในวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำประจำเดือน ได้มีท่านที่รู้จักที่เคารพนับถือพูดถึงประโยชน์คุณค่าของอาหารมังสะวิรัติ บางท่านก็เคยกินมาเป็นเวลานานแล้วรู้สึกสุขภาพดีร่างกายแข็งแรงไม่ป่วยไข้บ่อย ๆ เหมือนเมื่อครั้งกินอาหารเนื้อสัตว์ประจำ และมีบางท่านได้เกิดป่วยไข้ครั้งใหญ่ถึงผ่าตัด เมื่อหายปกติหลังออกจากโรงพยาบาลแล้วท่านงดเว้นการกินเนื้อสัตว์ตลอดมาถึงปัจจุบันนี้ สุขภาพดีกว่าครั้งกินเนื้อสัตว์มากเพราะบางครั้งพวกเนื้อสัตว์ไม่สะอาด บางครั้งก็มีการลักลอบฆ่าเถื่อนไม่ผ่านการตรวจของสัตวแพทย์ ไปถูกเนื้อสัตว์ที่เป็นโรคมีพยาธิเมื่อกินแล้วทำให้เกิดโรคโดยไม่รู้ตัวแม้แต่ปลาก็มีพยาธิไม่น้อย บางแห่งได้พิสูจน์ว่าพวกปลามีสารตะกั่วอยู่ในตัว ผู้บริโภคไปสะสมสารตะกั่วไว้ในร่างกายมาก ทำให้นึกถึงว่าในยุคนี้มีผู้เป็นโรคมะเร็งกันมากขึ้น ทางแพทย์ก็ยังไม่สามารถชี้ขาดว่าสาเหตุเกิดจากอะไร

ข้าพเจ้าตั้งใจจะหยุดไม่กินเนื้อสัตว์เมื่ออยู่ในวัยบั้นปลายของชีวิตแต่ก็ยังไม่สามารถจะหยุดได้เพราะยังอยู่ในสังคม ยังต้องเดินทางไปต่างจังหวัด คิดว่าต่อไปคงงดกินเนื้อสัตว์ได้ตลอด เคยแนะนำเพื่อน ๆ ที่ชอบพอกันมากให้เว้นการกินเนื้อสัตว์เพื่อสุขภาพ แต่ก็มีบางท่านจะมีความรู้สึกว่าอาหารไม่มีเนื้อสัตว์นั้นเป็นอาหารชั้นต่ำ เพราะราคาถูกและคิดว่าคงไม่มีประโยชน์แก่ร่างกายเหมือนอาหารเนื้อสัตว์ เป็นความเข้าใจผิดเพราะยังไม่รู้คุณค่าของอาหารมังสะวิรัติ มีคุณค่าอาหารหล่อเลี้ยงร่างกายทุกอย่างที่ร่างกายต้องการ

ข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ เคยไปกินอาหารเที่ยงที่บ้านผู้ที่เคารพนับถือท่านหนึ่งข้างวัดชลประทานรังสฤษดิ์ ได้ไปกินอาหารไม่มีเนื้อสัตว์หลายครั้งในเวลาเข้าพรรษา ท่านผู้นั้นกินอาหารวันละครั้งเดียว ร่างกายของท่านแข็งแรงล่ำสันอารมณ์เย็นมีจิตแผ่เมตตาเป็นกุศล อาหารที่ข้าพเจ้าได้ร่วมไปกินนั้นอร่อยเพราะไม่มีกลิ่นเนื้อสัตว์ ทุกอย่างทำแล้วขึ้นมาตั้งบนโต๊ะ เห็นแล้วก็ไม่ผิดกับอาหารปรุงด้วยเนื้อสัตว์ น่าดูน่ากิน แต่เมื่อกินแล้วรสอร่อยดีมากเพราะเป็นอาหารที่บริสุทธิ์ มีแต่พวกผักพักแฟง เต้าหู้ ถั่วเหลืองและถั่วต่าง ๆ ตลอดจนผลไม้ที่เป็นประโยชน์แก่ร่างกาย ทำให้คิดว่าหากเราพากันไม่กินเนื้อสัตว์อย่างน้อยเราก็สามารถช่วยให้พวกสัตว์ที่ถูกฆ่าเป็นอาหารประจำวันตายน้อยลง ในท้องเราก็ไม่เป็นสุสานที่ต้องคอยรับซากศพของพวกสัตว์ เราจะเห็นว่าคนยามชาวอินเดียไม่กินเนื้อสัตว์มีร่างกายแข็งแรงการเจ็บป่วยมีน้อย

เมื่อต้น พ.ศ. นี้ได้มีท่านผู้ใหญ่ท่านหนึ่งได้ไปสนทนากับข้าพเจ้า ท่านมีความวิตกพูดถึงพลเมืองไทยเราเกิดเพิ่มขึ้นมากเกรงว่าต่อไปอาหารในเมืองไทยจะไม่พอเลี้ยงกัน รัฐบาลจึงต้องขอให้คุมกำเนิด

ข้าพเจ้านึกถึงอาหารมังสะวิรัติขึ้นมาซึ่งมีแต่อาหารผัก เราสามารถจะปลูกเองได้ในเนื้อที่ในบ้านคิดว่าหากจำเป็นจะได้ช่วยประหยัดการครองชีพของประชาชนได้ดี อาหารมังสะวิรัติเป็นอาหารที่มีคุณค่ามากกว่าอาหารเนื้อสัตว์เพราะเป็นอาหารที่บริสุทธิ์ บางท่านบอกว่าโรคปวดท้องเสียดท้องที่เคยเป็นประจำเมื่อครั้งกินอาหารเนื้อสัตว์ เมื่อมากินอาหารมังสะวิรัติโรคก็หายไม่ต้องกินยาธาตุหลังอาหาร ก่อนเคยมีอารมณ์ร้อนฉุนเฉียวคิดฟุ้งซ่านก็หายไป การขับถ่ายประจำวันก็สะดวกสบาย ท้องไม่ผูกเหมือนกินอาหารมีเนื้อสัตว์ หากท่านยังเข้าใจว่าอาหารไม่มีเนื้อสัตว์จะไม่อร่อย ขาดธาตุที่ร่างกายต้องการ โปรดเข้าใจเสียใหม่ การปรุงแต่งอาหารไม่มีเนื้อสัตว์เขาเข้าใจปรุงได้รสชาติอร่อยไม่แพ้เนื้อสัตว์ มีผู้ได้พิมพ์หนังสือบอกวิธีปรุงอาหารไม่มีเนื้อสัตว์ไว้พร้อมแจกหรือบางแห่งก็จำหน่าย คิดว่าถึงเวลาแล้วที่เราควรมากินอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์เพื่อห่างไกลจากโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากเนื้อสัตว์และเป็นกุศลทำให้สัตว์ต้องตายน้อยลง

เมื่อคืนวันพุธที่ ๑๒ เดือนมกราคมปีนี้ ข้าพเจ้ากับเพื่อน ๆ ได้รับเชิญไปกินเลี้ยงอาหารค่ำในงานสมรส คืนนั้นเจ้าภาพได้เลี้ยงโต๊ะจีน มีอาหารชั้นดีราคาแพง เมื่อ

อาหารดี ๆ ผ่านไปหลายอย่างเช่นหูปลาฉลาม และเป๋าฮื้อ เมื่อมาถึงหมูหันซึ่งบ๋อยใส่จานใหญ่มีลูกหมูขนาดออกจากท้องแม่หมูคงประมาณเดือนกว่าเป็นลูกสัตว์ที่กำลังน่ารักน่าเอ็นดู แต่บัดนี้ลูกหมูที่น่ารักน่าสงสารได้ถูกหันมาทั้งตัว ทั้งหัวหางขา มีพร้อม ได้ถูกแผ่พังพาบมาบนจานใหญ่ หนังเกรียมไหม้กรอบเป็นสีน้ำตาลแดงแก่ ตัดเป็นชิ้นประดับไว้บนตัวอย่างเดิมเพื่อสะดวกกับผู้นำตะเกียบคีบออกมากินอย่างอร่อย ถือว่าเป็นอาหารที่โอชาอย่างหนึ่งราคาแพงสำหรับโต๊ะจีน

ข้าพเจ้าได้มองเห็นครั้งนี้ทำให้มีความรู้สึกคิดไปต่าง ๆ นา ๆ นึกรำพึงอยู่ในใจถึงตัวเองว่า นี่เรากำลังกินซากศพของลูกหมูตัวเล็ก ๆ เมื่อก่อนหน้านี้ยังมีชีวิตอยู่ ทำให้นึกถึงก่อนหน้าที่พวกลูกหมูกำลังจะถูกฆ่าหันมาเป็นอาหารขึ้นโต๊ะ คงจะร้องโหยหวลหวาดกลัวความตาย เป็นธรรมดาของพวกสัตว์ทั้งหลายที่ยังไม่อยากตายต่างก็รักชีวิตด้วยกันทำให้คิดแล้วใจเศร้านึกถามอยู่ในใจว่า พวกเจ้าทั้งหลายทำกรรมอะไรไว้หนอ พอออกจากท้องแม่เพิ่งจะเห็นแสงสว่างของโลกไม่นานก็ถูกฆ่า เมื่อหันไปดูรอบบริเวณห้องเลี้ยงอาหารเห็นโต๊ะที่จัดเลี้ยงอาหารคืนนั้น ประมาณไม่ต่ำกว่าจำนวนร้อยโต๊ะ ผู้คนถูกเชิญมามากมายพวกลูกหมูทั้งหลายต้องสิ้นชีวิตอย่างน้อยก็ร้อยกว่าตัวเพียงงานเลี้ยงแห่งเดียวและในเมืองไทยมีภัตตาคารมากมายสัตว์จะต้องสูญเสียชีวิตไปเท่าใด ข้าพเจ้านั่งเหม่อมอง เห็นพวกบ๋อยแบกจานเดินไปมาชุลมุน เที่ยวนำไปวางกลางทุกโต๊ะอาหาร พวกรับเชิญจับตะเกียบขึ้นหยิบคีบน้ำจิ้มข้น ๆ ดำ ๆ มีรสหวาน ๆ แล้วใส่ปาก กินแต่เพียงหนังอย่างอร่อย ข้าพเจ้ามองดูเมื่อคิดแล้วก็อดสังเวชกินไม่ลงเมื่อนึกถึงชีวิตสัตว์ที่น่าสงสาร ทำให้หวนไปนึกถึงอาหารมังสะวิรัติ มองเห็นประโยชน์คุณค่าของความรู้สึกไม่กินเนื้อสัตว์ เพราะไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์แล้วก็นึกถึงบางท่านบอกว่าสัตว์เหล่านี้เกิดมาเพื่อ เป็นอาหารของมนุษย์กินเถิดไม่บาป ต้องทำใจให้อยู่ในอุเบกขาพยายามไม่คิดอะไรแต่ก็ไม่สำเร็จ อดคิดไม่ได้ว่าเราอยู่ในร่มโพธิของพระพุทธศาสนา มีศีล ๕ อยู่ในใจเพื่อปฏิบัติแม้เราจะไม่ได้ฆ่าเอง ตั้งใจไม่เบียดเบียนเนื้อสัตว์ หากเราจะช่วยสัตว์เหล่านี้ได้ก็จะช่วยกันประหยัด ช่วยตนเองและช่วยชาติไปด้วย ในคืนนั้นหลังจากคุณสวัสดิ์ ฯ ได้นำรถมาส่งข้าพเจ้าถึงบ้านแล้ว ข้าพเจ้าก็อดที่จะระบายความรู้สึกของตนเองออกมาไม่ได้

เรื่องนี้คิดว่าหลายท่านไม่เคยคิดเพราะยังติดอยู่ในความเคยชินในรสเนื้อสัตว์ หากท่านได้หันมาพิจารณากินอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์บ้างก็จะเกิดประโยชน์แก่ตัวท่านเอง ห่างจากโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดจากกินเนื้อสัตว์ ขอท่านคงใช้สติปัญญาพิจารณาดู หากถ้อยคำเหล่านี้จะผิดและไม่ถูกใจท่าน เมื่อท่านยังตามใจปาก โปรดอภัยให้ข้าพเจ้าด้วย

สวัสดี

กลัวเวร

ท. เลียงพิบูลย์

เรื่องสั้นที่ข้าพเจ้าเขียนขึ้นในวันปีใหม่คงจะทำให้ท่านเกิดความคิดขึ้นได้บ้าง

เรื่องนี้ได้เคยฟังมาจากท่านผู้ใหญ่ จึงได้เรียบเรียงขึ้น แม้จะเป็นนิทานก็น่าคิดมากถ้าจะพิจารณาก็จะมีความจริงแฝงอยู่บ้าง

มีครอบครัวหนึ่งอยู่กัน ๓ ชีวิต พ่อเป็นชายชรานอนป่วยรับทุกข์ทรมานอยู่ด้วยวิบากกรรม ป่วยเจ็บซูบผอมจนหนังหุ้มกระดูก หายก็ไม่หาย ตายก็ไม่ตายจนเสียงแหบแห้ง บุตรชายคนเดียวของชายชรารู้สึกรำคาญเบื่อการพยาบาลแรมปี

วันหนึ่งจึงเรียกลูกชายซึ่งมีอายุกำลังจะเข้าวัยรุ่นมากระซิบว่า *"อ้ายหนูคืนนี้เอ็งกับพ่อช่วยกันเอาปู่ของเอ็งใส่กระบุงใบใหญ่ยกไปที่สะพานท่าน้ำนะ"* ลูกชายก็ไม่ถามอะไรพูดอะไรกับพ่อ เพียงแต่รับคำ

ครั้นตอนกลางคืนยามดึกลูกชายกับพ่อก็ช่วยกันยกร่างชายชราผู้เป็นปู่ของเด็กลงในกระบุง แล้วพ่อลูกก็ช่วยกันยกมาตั้งที่ปลายสะพานท่าน้ำ พอพักหายเหนื่อยแล้ว พ่อก็บอกกับลูกชายว่า *"อ้ายหนูเรามาช่วยกันยกกระบุงโยนปู่ทิ้งลงน้ำเถิด แล้วเราจะได้รีบกลับบ้านกัน"*

ลูกชายได้ยินเช่นนั้นก็พูดท้วงขึ้นว่า *"เดี๋ยวก่อน ฉันว่าเอาแต่ตัวปู่ทิ้งลงน้ำ เก็บกระบุงเอาไว้ไม่ดีกว่าหรือพ่อ ?"*

ผู้เป็นพ่อสงสัยจึงถามว่า *"เอ็งจะเอากระบุงไว้ทำไมอีกวะอ้ายหนู"*

ลูกชายตอบอย่างซื่อ ๆ ว่า *"เอาไว้เมื่อเวลาพ่อแก่ เจ็บไข้เหมือนปู่ ฉันก็ไม่ต้องหากระบุงใหม่ มาใส่พ่ออีก"*

ผู้เป็นพ่อได้ฟังลูกชายพูดเช่นนั้นก็สะดุ้งกลับได้สติขึ้นมาทันทีจึงรีบสั่งลูกชายเสียงเหมือนจะร้องไห้ว่า *"อ้ายหนูเอ็งกับพ่อช่วยกันเอาปู่กลับบ้านเถิดลูก"*

ลูกชายทำท่าสงสัยจึงถามว่า “*ทำไมพ่อจึงเปลี่ยนใจเร็วนัก ไม่โยนปู่ลงน้ำหรือพ่อ ?*

ผู้เป็นพ่อตอบเสียงอ่อย ๆ แกมสะอื้นเหมือนรู้สึกผิดชอบชั่วดีขึ้นมาว่า “*เวรกรรมมันจะตามสนองซิลูก*”

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า เราจะทำกรรมใด เราก็จะได้รับผลตอบแทนอย่างนั้นหนีไม่พ้น ในหลักของ “*กฎแห่งกรรม*” เราจะทำอะไรกับใครก็ให้คิดเสียก่อน

สวัสดี.

ความเชื่อถือในกฎแห่งกรรมของชาวมุสลิม

ท. เลียงพิบูลย์

หัวข้อเรื่องข้างบนนี้ ท่านหัจญีประยูร วทานยกุล ได้เขียนเนื้อเรื่องไว้ในหนังสือ "สื่อสงบแห่งประเทศไทย" ข้าพเจ้าได้คัดบางตอนเพื่อชี้ให้เห็นว่า "กฎแห่งกรรม" นั้นไม่ใช่เป็นของศาสนาใดโดยเฉพาะเพื่อท่านที่ยังหลงผิดจะได้เข้าใจถูก ตอนหนึ่งท่านหัจญีประยูร วทนานยกุล พูดว่า

คำว่า "กรรม" หมายรวมถึงการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและผลที่ได้รับจากการกระทำนั้น ๆ เป็นกฎธรรมดาว่า เมื่อมีการกระทำเป็นเหตุแล้ว ก็ต้องมีผลของการกระทำนั้นเสมอไป ความหมายอันถูกต้องของกรรมจึงต้องควบไปด้วยตัวเหตุและตัวผล

ผมพูดได้ว่า ชาวมุสลิมก็มีเรื่อง "กฎแห่งกรรม" *เช่นเดียวกับชาวพุทธ และดูจะมีทัศนะเหมือนกันในเรื่องนี้อีกด้วย ชาวมุสลิมเชื่อว่าทุกคนจะต้องรับผลแห่งการกระทำของตัวเองดังคำในพระคัมภีร์กุรอานว่า* "ผู้ใดกระทำความดีหรือความชั่ว แม้เท่าปรมาณูหนึ่งก็จักเห็นผลของการกระทำนั้น ๆ" *ซึ่งแสดงให้เห็นความเป็นของคู่กันของเหตุและผล พระคริสต์ศาสดาเองก็เคยทรงกล่าวว่า* "สูเจ้าจะต้องเก็บเกี่ยวสิ่งที่สูเจ้าได้หว่านเอาไว้" *อันนับว่าเป็นคำตรัสเข้าทีกับหลักอันนี้ได้เป็นอย่างดี ใครผู้ใดก็ตามต้องได้รับผลแห่งการกระทำอันตัวเองเป็นต้นเหตุ จะโยนสาเหตุไปให้แก่ผู้ใดไม่ได้ทั้งสิ้น ชาวมุสลิมที่แท้จริงไม่มีการเชื่อในลิขิตที่จะคอยประกาศิตให้ใครเป็นอะไรไปโดยที่ผู้นั้นมิใช่ต้นเหตุ ถ้าจะมีข้อผูกมัดอันใดก็ต้องถือว่าเกิดจากการกระทำของตัวเองซึ่งคอยตามผูกมัดตัว ซึ่งบางทีก็ละเอียดอ่อนจนไม่อาจจะระลึกได้ว่าได้ทำอะไรไว้บ้าง ความคิดเห็นของชาวมุสลิมในการที่เชื่อว่าตัวนั่นแหละเป็นต้นเหตุในทุกสิ่งทุกอย่าง ผลที่ตามมาสนองนั้นเป็นความยุติธรรมของกฎแห่งกรรม ทำให้ชาวมุสลิมที่มั่นคงต่อหลักนี้อยู่ในความสำรวม ไม่มีการลิงโลดหรือเศร้าหมองในเรื่องอะไรทั้งสิ้น การที่ชาวมุสลิมมักจะเอ่ยถึง*

อัลลอฮ ว่าทรงเป็นที่มาของสิ่งทั้งหลายนั้น ก็เอ่ยถึงในฐานะอำนาจของธรรมที่เป็นตัวกฏอันคอยส่งผลแห่งการกระทำใด ๆ เพื่อควบคุมให้เหตุและผลอยู่ครบในทุก ๆ สิ่ง สมกับคำว่า กรรม เท่านั้น จึงไม่มีคำว่าบันดาลอันหมายถึงมนุษย์จะไม่สามารถเป็นอิสระที่จะเลือกหนทางของตนเองได้

ข้าพเจ้าได้คัดมานี้ เป็นข้อความเดิมของ ท่านหัจญีประยูร วทานยกุล ทั้งสิ้น มิได้ตัดต่อแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อจะได้นำมาชี้ให้ท่านพิจารณาว่า "กฏแห่งกรรม" เป็นหลักสากล เป็นของทุกชาติทุกศาสนาในโลกมนุษย์ทั่วไป ควรที่ประชาชนชาวโลก ไม่ว่าชาติ ศาสนาใดจะได้ศึกษาพิจารณาให้ถึงแก่นแท้ของ "กฏแห่งกรรม" เมื่อใดชาวโลกรู้แจ้งความจริงแล้ว เมื่อนั้นโลกมนุษย์จะเกิดความสงบสันติสุขขึ้นในแผ่นดินทั่วไป

เมื่อพูดถึง "กฏแห่งกรรม" คนไทยชาวพุทธเราส่วนมากมักจะแสดงความน้อยอกน้อยใจที่วาสนาต่ำต้อยต้องเกิดมาในตระกูลยากจน และบ้างก็เกิดมารูปร่างไม่งดงามเหมือนคนอื่น และบ้างก็โง่เขลาปัญญาทราม บ้างก็เกิดมาร่างกายไม่ครบอาการ ๓๒ หูหนวก ตาบอด–แขนด้วน ขาด้วน บางคนก็รู้ตัวว่าเราเกิดมาใช้หนี้กรรม และจะก้มหน้าใช้กรรมเสียให้สิ้นในชาตินี้ เมื่อมีโอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์ก็จะขอทำความดีในปัจจุบัน ผู้ที่คิดได้เช่นนี้ย่อมเป็นกุศลสร้างบารมี ละชั่วทำดี อยู่ในหลักของศีลธรรม ทำใจให้บริสุทธิ์ แผ่เมตตาจิต มีแต่ความเมตตากรุณา ยกระดับจิตให้สูงค่ายิ่งขึ้นเมื่อยังมีชีวิตอยู่ต่อไปในโลกมนุษย์และหากยังต้องมาเกิดในชาติต่อไป

แต่ส่วนมากมักจะ โทษธรรมชาติหรือสิ่งมีอำนาจให้สัตว์โลกมาเกิดนั้นมีความลำเอียง มิได้ให้ความเสมอภาค ให้มาเกิดในที่สูงต่ำมีทุกข์มีสุขไม่เท่ากัน เป็นการเลือกที่รักมักที่ชัง ทำให้โลกมนุษย์มีทั้งคนดีและคนชั่ว มีทั้งคนฉลาดและคนโง่ ทำไมจึงไม่บันดาลให้มนุษย์ที่เกิดมามีความเป็นอยู่เสมอภาคกัน ธรรมชาติไม่ยุติธรรม นี่เป็นความรู้สึกของมนุษย์อ่อนวัยในยุคนี้ที่เห็นแก่ตัว

คราวนี้เรามาพิจารณาคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระบรมครู ในหลักของกรรม "ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว" ในพระพุทธภาษิตตรัสว่า "สัตว์โลกทั้งหลายย่อมเกิดมาตามกรรมแห่งตน" กรรมย่อมทำให้ไปเกิดในตระกูลสูง ตระกูลต่ำ กรรมย่อมบันดาลให้

อายุสั้น อายุยืนยาว มีโรคมาก มีโรคน้อย ไม่เหมือนกัน นี่ก็ชี้ให้เห็นว่า "กรรม" *ได้จำแนกสัตว์โลกมาเกิดในโลกมนุษย์ ทุกชีวิตที่เกิดมามีกรรมของตนได้หนุนนำ กรรมดีมากก็ไปเกิดในที่สูง ดีน้อยก็ไปเกิดในที่ต่ำ กรรมดีไม่มากไม่น้อยก็ไปเกิดในที่ปานกลาง ทุกคนหนีไม่พ้นความทุกข์ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย แต่เมื่อเกิดมาในโลกมนุษย์แล้วต่างก็มีอิสระเสรีที่จะปฏิบัติได้ตามใจชอบ จะทำดีหรือทำชั่วอยู่ที่ใจของเรานี่แหละหนีไม่พ้น* "กฎแห่งกรรม"

คิดว่าทุกคนเกิดมาใช้หนี้กรรมด้วยกันทุกรูปนาม ไม่มีใครเกิดมาแล้วไม่มีความทุกข์นั้นหาไม่ได้ เพียงแต่มีทุกข์น้อยก็เรียกว่าสบายเท่านั้น ในโลกนี้ไม่มีอะไรเที่ยงแท้แน่นอน ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปได้ไม่คงที่ ผู้ที่ยากจน แต่มีความอดทนสร้างความดีอาจจะมั่งมีทรัพย์สินมากมายในวันข้างหน้า ผู้ที่มั่งมีมากมายในปัจจุบันสร้างกรรมทำชั่วไม่สนใจสร้างกรรมดีเพื่อต่อบารมี อาจเป็นกระยาจกในอนาคตก็ได้ ผู้ที่เรืองอำนาจมีผู้คนเคารพเกรงกลัวในวันนี้อาจหมดอำนาจวาสนา คนหมดความเกรงกลัวในวันหน้าก็ได้เช่นกัน ทุกอย่างในโลกมนุษย์ต่างก็เกิดมาอยู่ในกองทุกข์ด้วยกันทั้งสิ้น เพียงแต่ทุกข์มากทุกข์น้อยเท่านั้น ทางดับทุกข์ได้ทางเดียวก็คือปฏิบัติทางใจในหลักพระพุทธศาสนา

ขอให้ท่านได้พิจารณา ว่าจะมีอะไรมาเปลี่ยนแปลงหลักธรรมชาติอันลี้ลับ ซึ่งอยู่ใต้ "กฎแห่งกรรม" *ให้มีความเป็นอยู่เสมอภาค ธรรมชาติก็ได้มีอยู่แล้วคือ เวลาเกิดและเวลาตายไม่มีอะไรติดตัวมาติดตัวไป เป็นความยุติธรรมของธรรมชาติ ที่เราจะมองเห็นได้ทุกคน*

สวัสดี

ไฟนรก

เรียบเรียงโดย ท เลียงพิบูลย์

เมื่อวันพุธที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะ **"กฎแห่งกรรม"** มีการชุมนุมกินอาหารเที่ยงประจำเดือนที่สโมสรนายทหารในโรงเรียนนายร้อย จปร. หลังอาหารแล้ว **พันเอกเยื้อง คชภักดี** ได้เชิญ **ฯพณฯ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์** อดีตนายกรัฐมนตรีขึ้นพูดถึง **"กฎแห่งกรรม"** กราบขอบคุณเท่านที่ได้ยกย่องข้าพเจ้าในการเขียน **"กฎแห่งกรรม"** ไว้ในที่นี้ด้วย เมื่อหลังจากพูดถึงกฎแห่งกรรมแล้ว ท่านได้เล่าถึงเรื่อง MURDER OF A GENTLE LAND ที่ลงในหนังสือ Reader' S Digest ออกประจำเดือนกุมภาพันธ์นี้

ข้าพเจ้าจึงขอสรุปรวมใจความของท่านย่อ ๆ ว่าพวกเขมรแดงทำความทารุณโหดร้าย จิตใจผิดคนธรรมดา ทำลายชีวิตชาวเขมรด้วยกันไม่ว่าเด็กเล็กผู้เฒ่าผู้แก่ผู้หญิงฆ่าอย่างทารุณ ไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้ แต่ก็มีหลักฐานละเอียดพร้อมด้วยเหตุผลความจริงมีผู้ได้เห็นอะไรเกิดขึ้นในประเทศเขมร ซึ่งเป็นเมืองที่นับถือพุทธศาสนาซึ่งเขายกย่องว่าเมืองที่สุภาพสันติ สงบ มีแต่ความเมตตาปรานี เป็นเมืองที่ประชาชนอยู่ในศีลธรรมไม่น่าจะเกิดมีคนใจร้ายเหมือนสัตว์ จากขุมนรกเป็นบ้ากระหายเลือด ที่จะเห็นผู้ถูกฆ่าล้มตายต่อหน้าต่อตาด้วยความดีอกดีใจผิดวิสัยมนุษย์ปุถุชนธรรมดา เห็นการประหัดประหารการล่าชีวิตคนเหมือนเป็นเกมกีฬาที่น่าสนุก มันจะเป็นไปได้หรือแผ่นดินที่มีศีลธรรมความสงบกลับกลายเป็นนรกมีคนสร้างบาปหนัก เหตุการณ์มันเปลี่ยนไปได้อย่างหน้มือเป็นหลังมือ

ท่านศาสตราจารย์สัญญาบอกว่าไม่น่าเชื่อว่า พวกเขมรแดงเขามีความสุขสนุกสนานในการฆ่าคน อย่างพออกพอใจและถูกอกถูกใจได้ฆ่าคนที่ไม่มีทางสู้เหมือนฝูงผีป่าที่ดุร้ายเข้ามาในเมือง เมื่อท่านได้อ่านแล้วแทบไม่น่าเชื่อว่าในเมืองมนุษย์จะมีคนใจโหดร้ายเหมือนสัตว์ป่าดุร้ายหน้าเลือดขาดความเมตตาปรานีสงสาร ที่ไม่สามารถบรรยายความรู้สึกให้เท่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้ พวกเขมรแดงมีความสุขในการที่ได้ฆ่าคนทั้งเด็กผู้หญิง

ผู้เฒ่าผู้แก่อย่างมันมือด้วยความกระหายเลือด ได้ยินได้ฟังคิดแล้ว ก็เป็นข่าวที่น่าเศร้าสลดใจที่สุดในชีวิต ท่านได้เล่าว่าเขมรแดงได้นำพวกประชาชนที่รู้ว่าเคยเป็นทหารหรือข้าราชการในรัฐบาลของลอนนอลมาแล้ว ก็ยิ่งกระหายเพื่อที่จะได้ฆ่าด้วยความสนุกสนานสบายใจ

ท่านได้เล่าว่าพวกเขมรแดงได้คุมครอบครัวของพวกเขมรที่เคยเป็นข้าราชการและทหาร ในรัฐบาลลอนนอลออกห่างจากตัวเมืองประมาณ ๕ กิโลเมตร ที่นั่นข้าพเจ้าผู้เขียนเข้าใจว่า ก็เหมือนสนามกีฬาที่แสดงการฆ่าคนบริสุทธิ์ที่เหี้ยมโหดร้ายที่สุด เขมรแดงได้คุมตัวครอบครัว คือสามีภรรยาบุตรที่ยังเล็กก็มี แล้วก็มีทหารเขมรแดงยืนถ่างขาเตรียมตัวคอยจ้องถือปืนติดดาบเป็นเพชรฆาตคอยประหารชีวิตอยู่สองข้างทางคอยทีอยู่ก่อน แล้วบังคับชายหัวหน้าครอบครัวอย่างทารุณ ให้ก้มตัวคุกเข่าลงคลานลอดเข้าไปในหว่างขาของทหารเขมรแดง พอโผล่หัวไปข้างหน้าทหารเขมรแดงก็ยกปืนที่ติดดาบเตรียมพร้อมอยู่แล้วแทงเสียบลงบนต้นคอ ผู้ถูกแทงจะคว่ำร่างลงกลางดิน ชักดิ้นชักงอ เขมรแดงคงจะแทงซ้ำแล้วซ้ำอีกกว่าจะขาดใจตาย

ทำให้ข้าพเจ้านึกมองเห็นภาพผู้ที่รับเคราะห์กรรมอย่างทารุณเหล่านั้น เป็นภาพน่าหวาดเสียวสยดสยองเศร้าสลดใจยิ่งนัก หญิงใจอ่อนคงเป็นลมไม่กล้ามองดูภาพที่ทารุณที่ถูกฆ่าต่อหน้าต่อตา คงจะเอามือปิดหน้าร้องกรีด เมื่อทหารเขมรแดงยกดาบปลายปืนขึ้นแทงที่ลำคอ เลือดคงพุ่งออกทางบาดแผล คงเจ็บปวดอย่างสาหัส คงจะร้องครวญครางออกมาก่อนสิ้นใจ พวกลูกเมียเห็นพ่อและสามีได้รับความทารุณ อย่างไม่คิดเห็นว่าจะมีในโลกคงไม่สามารถจะทนมองดูภาพอันแสนทรมานความรู้สึกทางจิตใจ หากพวกทหารเขมรแดงไม่คุมตัวลูกเมียไว้ คงจะผวาวิ่งออกมาร้องให้เข้ากอดผัวและพ่อไว้ยอมตายด้วยกัน แม้ลูกจะสบัดวิ่งหนีร้องไห้พลางเพราะกลัวความตาย แต่พวกเขมรแดงขาดความเมตตาสงสาร คงจะวิ่งไล่ฆ่าอย่างสนุกสนาน ไม่ยอมให้มีชีวิตอยู่ต่อไป แต่แล้วทั้งเมียและลูกก็ถูกฆ่าเช่นเดียวกัน เวลานั้นจะเห็นว่า เด็กไม่เดียงสาน่าสงสารหวาดกลัวความตายพยายามกระเสือกกระสนหนีแต่ก็ไม่มีโอกาสรอดได้ มันเป็นความยุติธรรมแล้วหรือคนบริสุทธิ์ไม่มีความผิด ไม่มีทางต่อสู้ป้องกันตัวเหมือนลูกไก่อยู่ในกำมือ ต้องมาเสียชีวิตลง ข้าพเจ้าก็คิดว่าจะหาความเป็นธรรมอะไรกับพวกแดงที่บ้าเลือด เห็นการฆ่าเป็นของสนุกสนานท่านบอกว่า การฆ่าพวกครอบครัวที่เคยเป็นข้าราชการในรัฐบาลลอนนอลครั้งหนึ่งต้องตายเป็นจำนวนร้อย ๆ คน ทั้งเด็ก ผู้หญิงและผู้ใหญ่ชายหญิง

ข้าพเจ้าคิดว่าลัทธิแดงเป็นลัทธิอุบาทว์ที่ร้ายกาจที่สุดในโลก ทำลายคุณงามความดี ด้วยการล้างสมองฝังความดุร้ายทางจิตใจผิดมนุษย์ แม้พ่อแม่ผู้มีพระคุณยังฆ่าได้ ไม่มีลัทธิใดจะเหี้ยมโหดรุนแรงยิ่งไปกว่านี้ฟังแล้วใจฝ่อ การฆ่าคนในชาติเดียวกัน ไม่มีอาวุธไม่มีทางสู้ได้อย่างสนุกสนานหน้าตาเฉยเช่นนี้ ไม่หวาดหวั่นต่อกรรมจะตามสนอง พวกนี้ฆ่าผู้อื่นก็เท่ากับฆ่าตัวเอง แม้แต่เป็นข้าศึกศัตรูที่สู้รบกัน เมื่อฝ่ายหนึ่งยอมแพ้ฝ่ายชนะเขาก็ยังไม่ฆ่ากันทารุณ การแสดงความโหดร้ายผิดธรรมชาติผืนฟ้าดินอากาศเช่นนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าลัทธิอุบาทว์กำลังจะใกล้จุดอวสาน พวกนี้จะต้องชดใช้หนี้ที่ก่อกรรมขึ้น หนีไม่พ้น "กฎแห่งกรรม" แน่นอน อยู่ที่เวลาเท่านั้น ไม่มีใครจะหนีพ้นได้

วันนั้นข้าพเจ้าฟังแล้วก็สลดใจ แล้วนึกถึงครั้งสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยเราต้องถูกบีบบังคับให้เข้าสู่สงคราม

เมื่อเริ่มสงคราม เราจะเห็นทหารญี่ปุ่นได้จับทหารฝรั่งเป็นเชลยศึกมากมาย ถูกบังคับให้สร้างทางรถไฟสายมรณะ พวกเชลยฝรั่งต้องอดอยากล้มตายไม่น้อย เราพวกคนไทยถือพุทธศาสนามีจิตใจเมตตาสงสาร คอยช่วยเหลือแอบให้อาหาร และยาสูบเท่าที่สามารถจะช่วยได้ พวกเชลยเหล่านั้นก็รู้บุญคุณของคนไทยไม่น้อย

พวกทหารญี่ปุ่นมีความโกรธแค้นที่พวกเราชาวไทย ที่เอาใจช่วยพวกเชลยฝรั่ง

ต่อมาก็หนีไม่พ้น "กฎแห่งกรรม" พวกญี่ปุ่นเป็นฝ่ายแพ้ตกเป็นเชลยทหารฝรั่งบ้าง พวกคนไทยก็มีความสงสารทหารเชลยญี่ปุ่นและได้ช่วยเหลือญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน จึงได้รู้ความจริงจิตใจของคนไทย ได้แผ่เมตตาแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยากมิได้เจาะจงว่า จะเป็นชาติใดภาษาใด นี่เป็นนิสัยของคนไทยที่ปฏิบัติแผ่เมตตาธรรมให้กับคนตกทุกข์ได้ยากแก่บุคคลทั่วไปไม่เลือกชั้นวรรณะ ชาติและภาษา แม้ไทยจะร่วมญี่ปุ่นทำการรบประกาศสงครามแต่ผลที่สุดชาติไทยไม่แพ้สงครามโลกครั้งที่สอง

สมัยข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก ชาติไทยเราเป็นที่ยกย่องของชาวต่างชาติที่ผ่านมาและอยู่ในประเทศไทยเอาไปกล่าวขวัญยกย่องชมเชยนิสัยใจคอของคนชาติไทยเป็นผู้ที่มีจิตใจสูงหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสปลูกความเป็นมิตรไมตรีกับชาวต่างชาติทั่วไป ความดีของคนไทยสมัยก่อนบัดนี้เป็นอดีตที่ผ่านไปแล้ว คิดแล้วทำให้เศร้าสลดใจ เพราะปัจจุบันเกิดมีมนุษย์ที่มีจิตใจเหี้ยมโหด อารมณ์ร้อนรุนแรงขาดสติแต่เรียกตัวเองว่าไทย มีจิตใจชั่วร้ายขาดศีลธรรม

มนุษยธรรมเห็นแก่ตัวขายชาติเป็นทาสของเงิน ความรักชาติรักแผ่นดินไทยไม่มีเหลืออยู่ในจิตใจ มีแต่ความโลภ คงคิดและเข้าใจว่าบุญบาปไม่มีตายแล้วสูญ ดังที่มีคนปลุกปั่นให้เชื่ออย่างผิด ๆ พ่อแม่บังเกิดเกล้าเลี้ยงดูแต่เล็กจนเติบใหญ่ และผู้มีพระคุณสอนให้ไม่ต้องมีความกตัญญู ไม่ถือว่าเป็นบุญคุณยุยงให้อกตัญญู เกลียดชังพ่อแม่ผู้มีพระคุณ เพื่อจงใจจะทำลายความดีลบล้างประเพณี ศีลธรรมและศาสนาอันดีงามของชาติที่ปฏิบัติมาแต่โบราณให้ย่อยยับลง ดังทำลายชาติเพื่อนบ้านเป็นตัวอย่างความชั่วร้ายมาแล้ว เมื่อฝ่ายแดงยึดครองได้ทำลายห้องสมุด เผาผลาญหนังสือดี ๆ มีคุณค่ามหาศาลประจำชาติ ซึ่งรักษาไว้เป็นสมบัติเก่าแก่ สูญสิ้นไปในกองเพลิง สร้างแต่กรรมชั่วไม่เกรงกลัวบาปกรรม พวกแดงไม่เคยสร้างกรรมทำดีอะไรเลยมีแต่ทำลาย แม้ในบ้านเราอิทธิพลของพวกแดงก่อให้เกิดการทำลายชีวิต ข่มขืนฆ่าได้ทั้งเด็ก ผู้หญิง จี้ปล้นหาความปลอดภัยไม่ได้ นี่ก็ชี้ให้เห็นเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางจิตต่ำชั่วร้ายมากขึ้น หากเราพิจารณาดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้ ก็นับว่าเป็นแผนการระยะยาวของมนุษย์ขายชาติ ได้ร่วมกับลัทธิอุบาทว์วางแผนมานานแล้ว ค่อย ๆ ปลุกปั่นเด็กที่ขาดประสบการณ์ของชีวิตกำลังศึกษา ให้เห็นความชั่วเป็นความดี ซึ่งลัทธิอุบาทว์คอยแอบแฝงบงการอยู่เบื้องหลัง เพื่อก่อกวนทำลายเศรษฐกิจให้เกิดภาวะเลวร้ายให้ประชาชนอดอยากลำบากยากแค้นแสนสาหัส ยังปลูกฝังยาเสพติดให้แก่เยาวชนทั่วไป เพื่อง่ายต่อการทำลายกำลังของชาติทางอ้อม ยกเหตุผลยุยงกล่าวเท็จหลอกลวงให้ประชาชนเห็นว่า รัฐบาลปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนตกทุกข์ลำบากยากแค้นอดอยาก ข้าราชการข่มเหงรังแกประชาชน คอรัปชั่น พยายามกล่าวร้ายไปให้พวกนายทุนศักดินาเป็นต้นเหตุ เพื่อหาช่องทางยุยงปลุกปั่น ให้ประชาชนชาวเมืองที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์หลงเชื่อว่า พวกแดงได้เข้าปกครองประชาชน ทุกคนจะให้สิทธิเสรีภาพเท่ากัน เสมอภาคกัน มีงานทำมีข้าวกิน ให้อยู่ดีกินดี เมื่อมีผู้หลงเชื่อว่าพวกแดงเข้าครองคงสบายแน่ เมื่อถึงเวลาพวกแดงเข้าปกครองจริง ๆ บ้านเมืองก็กลายเป็นนรก ชาวบ้านชาวเมืองถูกบังคับเป็นทาสแรงงาน การสัญญากับประชาชนนั้นตรงข้ามหน้ามือเป็นหลังมือ เราจะได้ข่าวได้รู้ได้เห็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดติดแดนต้องหนีออกนอกประเทศหากหนีไม่ทันก็ถูกฆ่าตายอย่างทารุณมากมาย หากหนีมาได้ ก็พ้นจากขุมนรกที่ต้องตกเป็นทาส

ที่ไม่รู้สิ้นสุดหมดอิสระเสรียิ่งกว่าสัตว์ที่ถูกขัง อยู่ในประเทศที่กลายเป็นคุกทุกแห่งทั่วไปแล้ว พอรู้ตัวว่าหลงคำหลอกลวงคนอุบาทว์คิดผิดก็สายเกินแก้เสียแล้ว มีทางเลือกเพียงเป็นทาสแรงงานหรือหาทางหนี ถ้าหนีไม่พ้นก็ตายเท่านั้น

เมื่อได้นำเอาเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว มาคิดพิจารณาหาเหตุผลดูแล้วก็เห็นได้ว่า ชาวไทยเราในยุคนี้จิตใจหาความสงบได้ยาก เพราะอยู่กันด้วยความคลุมเคลือ เราอยู่ในเมฆหมอกแห่งความหลอกลวงเกิดปั่นป่วนยุยงทั่วไป เพื่อทำลายประเพณีคุณงามความดี ชาติศาสนาองค์พระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสูงสุดของชนชาติไทยเป็นที่รวมพลังจิตใจของประชาชนชาวไทยทั่วไป ทั้งชาติทั้งประเทศมาแต่ครั้งโบราณชาติบ้านเมืองได้รับความสงบสุขเพราะชาติไทยตั้งอยู่ในศีลธรรมประเพณีความดีตลอดมาบัดนี้มีมนุษย์ที่โง่เขลาเบาปัญญาเพราะมีความโลภได้ขายตัวขายชาติขายชีวิตของตัว และของเพื่อนร่วมชาติไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะถูกยุแบบปลุกระดมมวลชน โดยถูกใช้โวหารพูดชั่วให้เป็นดี พูดดำให้เป็นขาว สามารถโน้มเหนี่ยวจิตใจของผู้ที่ถูกปลุกระดมเห็นดีเห็นชอบตามไปด้วย ผู้ฟังแล้วหลงคารม โดยไม่ได้ใช้สติปัญญาของตัวเองพิจารณาดูเหตุผลในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เพราะไม่เชื่อตัวเอง ใจคอไม่หนักแน่น ใครจะพูดอะไรก็เอียงเอนเห็นดีไปด้วย จิตใจขาดความเข้มแข็งอดทน ตัวเองไม่เป็นที่พึ่งของตัว ก็ย่อมจะถูกหลอกลวงให้เห็นผิดเป็นชอบไปได้ง่าย

เมื่อคิดแล้วก็จะเห็นว่า การโป้ปดมดเท็จ ใช้การปลุกปั่นยุยงหาความจริงไม่ได้เช่นนี้ ทางแก้ไขมีอยู่ทางเดียว เอาความจริงที่เกิดขึ้นแล้วต่อสู้กับความไม่จริงเพราะความจริงนั้นทนต่อความพิสูจน์และความจริงนั้นย่อม เป็นความจริงตลอดไป ผิดกับความหลอกลวงย่อมอยู่ไม่ทน ไม่ช้าก็สลายตัวไป เหมือนธรรมะกับอธรรมผลที่สุดอธรรมย่อมแพ้ธรรมะ เพราะธรรมะเป็นฝ่ายสัจจธรรม นี่เป็นความรู้สึกของข้าพเจ้าที่จะเอาความจริงต่อสู้กับความไม่จริง สัจจธรรมเป็นแสงสว่างทำลายพวกอธรรมที่แอบแฝงหลอกลวงอยู่ในความมืดให้สลายตัวไปได้ในที่สุด เพราะฝ่ายทำลายฝ่ายยุยงกลัวความจริงที่มีเหตุผลเกิดขึ้นแล้ว ฉะนั้นดินแดนที่ฝ่ายแดงปกครองนั้นห้ามประชาชนฟังวิทยุนอกประเทศเด็ดขาดให้ฟังแต่วิทยุของพวกแดงฝ่ายเดียว เพราะไม่กล้าสู้ความจริงผิดหลักของศีลธรรม ฝืนความรู้สึกของมนุษย์ธรรมดาทั่วไป สิ่งใดที่ฝืนธรรมชาติแล้ว

แม้จะมีผู้สนใจเชื่อถือว่าเป็นความจริง เพราะถูกหลอกลวง เพียงระยะไม่นาน เมื่อรู้ว่าการหลอกลวงเต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมคดโกง ลัทธินั้นก็จะอยู่ต่อไปไม่ได้นานก็จะถึงจุดจบสลายตัว เพราะเงาชั่วร้ายที่ได้ปฏิบัติเช่นทุกวันนี้เหมือนแฝงอยู่ในที่มืด เมื่อแสงสว่างแห่งความจริงฉายออกมาแล้ว ความชั่วร้ายของฝ่ายแดงที่แฝงในที่มืดก็สลายไป

หลังจากนั้นทำให้ข้าพเจ้าระลึกถึงข่าวใหญ่ที่กระทบกระเทือนจิตใจ ชาวไทยทั้งชาติ คือความทารุณโหดร้ายของพวกเขมรแดงที่ได้บุกรุกเข้ามาในเขตแดนแผ่นดินไทย ฆ่าประชาชนอย่างโหดร้ายทั้งเผาผลาญบ้านช่องวอดวายไปในกองไฟที่บ้านค้อและหมู่บ้านหนองดออยู่ในเขตอำเภออรัญญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี เวลาประมาณยี่สิบสองนาฬิกาของคืนวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ประชาชนชาวบ้านต้องเสียชีวิตทั้งเด็กผู้ใหญ่และหญิงมีครรภ์ ส่วนมากเป็นเด็กที่ไม่เดียงสาต้องเสียชีวิต ลงด้วยความคนองมือของพวกทหารเขมรแดงที่เห็นการทำลายชีวิตเป็นของสนุกสนาน ไม่รู้ชั่วดีพวกไม่มีศาสนาคิดว่าตายแล้วสูญ บุญบาปไม่มี เวรกรรมไม่ตามสนอง จึงสร้างความเหี้ยมโหดชั่วร้ายฆ่าชาวบ้านเด็กที่น่าสงสาร มีจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่มีทางป้องกันตัว เมื่อนับจำนวนแยกออกแล้วเป็นเด็กชายถูกฆ่า ๖ ศพ เด็กหญิง ๕ ศพ นางสาว ๔ ศพ นาง ๗ ศพ นาย ๗ ศพ รวมแล้ว ๒๙ ศพ ในจำนวนนี้มีเด็กและผู้หญิงจำนวน ๒๒ คน พวกที่รอดตายได้ก็อกสั่นขวัญบิน ยังหวาดกลัวแทบจะเป็นบ้า

เวลานั้นหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับได้ลงภาพเด็กเล็ก ๆ ทั้งหญิงชายนอนสิ้นชีวิตอยู่กลาดเกลื่อนในหมู่บ้านเพราะหนีไม่ทันและไม่พ้น ทหารแดงจำนวนร้อยได้ล้อมหมู่บ้านแล้วยิงกราดด้วยปืนอาร์ก้า พวกเด็กวิ่งฝ่าความมืดด้วยความตกใจกลัว พลัดพ่อพลัดแม่คนละทิศคนละทาง แม่ร้องไห้วิ่งหาลูก ที่สุดทั้งแม่และลูกถูกกระสุนปืนล้มกลิ้งจมกองเลือด ผวาเข้ากอดกันแน่นจนขาดใจตาย ครั้งนั้นชาวบ้านหาเช้ากินค่ำอยู่กันด้วยความสงบตลอดมา ต้องตายด้วยฝีมือเขมรแดงอย่างทารุณ หากพวกนี้ใจไม่ดำไม่อำมหิตจริง ๆ ก็ไม่มีใครสามารถฆ่าเด็กที่ไม่เดียงสาได้ แม้แต่ลูกสัตว์ตัวเล็กน่าเอ็นดูคนธรรมดาก็ฆ่าไม่ลง นี่เป็นมนุษย์ตาดำ ๆ ยังสามารถฆ่าได้เห็นแล้วน่าสมเพช และน่าสงสารผู้ที่บริสุทธิ์ ผู้ใดได้เห็นภาพที่จดจำไปตลอดชีวิต แม้แต่เด็กน้อยที่ยังไม่เดียงสา ก็ต้องมาสิ้น

ชีวิตด้วยความเหี้ยมโหดของทหารเขมรแดง เมื่อหนังสือพิมพ์ได้ออกข่าวไปทั่วทุกประเทศทั่วโลก ชาวต่างประเทศที่ไม่ใช่พวกแดงก็พากันประณามความร้ายเหี้ยมโหดของเขมรแดงที่ทำความทารุณชาวบ้านพลเรือนที่ชายแดนของประเทศไทยอย่างเรา ๆ ท่าน ๆ ได้รู้กันอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่ ฯพณฯ ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ เล่านั้น ข้าพเจ้าเชื่อการทารุณของพวกเขมรแดง ได้ฆ่าฟันผู้คนผิดมนุษย์ธรรมดา ทารุณร้ายกาจนั้นเป็นไปได้อย่างแน่นอน

วันต่อมาได้เห็นเด็กไปซื้อหนังสือ รีดเดอร์สไดเมสท์ นิตยสาร ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ จึงอยากจะแปลออกมา แต่คิดพิจารณาว่าคงมีคนแปลกันมาแล้ว จึงยังไม่แน่ใจควรหรือไม่ แต่เมื่อมาหวลคิดว่า บ้านเมืองกำลังอยู่ในยามวิกฤตเช่นนี้ หนังสือที่มีประโยชน์เช่นนี้ควรมี ยิ่งช่วยกันมาก ๆ ยิ่งดีเพราะจะได้กระจายออกไปได้ประโยชน์แก่ประเทศชาติบ้านเมือง สามารถทำลายความหลอกลวงยุยงปลุกปั่นโกหกร้อยแปด เราต้องเอาเรื่องของความจริงต่อสู้เพื่อทำลายความไม่จริงให้สิ้นสุดลง ข้าพเจ้าจึงได้ตัดสินใจต่อมาให้เด็กช่วยกันแปล และข้าพเจ้าได้คัดเลือกบางตอนเท่าที่เห็นสมควรเพื่อเกิดประโยชน์แก่ท่าน หวังว่าท่านคงจะได้พิจารณาต่อไป

ไฟนรกในแดนเขมร

ความสงบการหยุดรบได้เกิดขึ้นในประเทศเขมร เมื่อเช้าวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๗ หลังจากที่มีการสู้รบกันมา ๕ ปี ทหารทางฝ่ายรัฐบาลลอนนอลได้พ่ายแพ้เขมรแดง นักการทูตอเมริกันคนสุดท้ายได้หนีออกนอกประเทศได้

ทหารเขมรคอมมูนิสต์กองหนึ่งได้ทยอยกันหมู่ละประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ คน สวมเสื้อดำเข้ากรุงพนมเปญตอนเช้าเวลา ๗ โมง ผู้คนประชาชนหญิงชายเด็กผู้ใหญ่โห่ร้องด้วยความยินดี เดินตบมือไปตามถนนสนุกสนานเฮฮา เด็ก ๆ ตะโกนว่า "สงครามเลิกแล้ว" พวกผู้ใหญ่ตะโกนว่า "ความสงบ สันติ" พวกผู้หญิงโปรยดอกไม้ รำและร้องเพลงไปตามถนนอย่างสบายใจ ไม่มีใครเคยนึกฝันว่า ไม่ช้าในเมืองก็จะกลายเป็นไฟนรกทั่วไปในเขมรเมื่อเริ่มสงคราม พ.ศ. ๒๕๑๓ ประมาณ ๑๓ เปอร์เซนต์ ของประชาชนชาวเขมร

๗ ล้านคน อยู่ในเขตที่เจริญแล้ว แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ กลับมาเพิ่มขึ้นอีก ๕๐ เปอร์เซนต์ รัฐบาลลอนนอลเป็นผู้รู้กันว่าไม่มีความสามารถและปราบพวกคอรัปชั่นไม่ได้ สงครามครั้งนี้มีคนตายประมาณหกแสนกว่าคน คนตายส่วนมากเป็นพลเรือน ในปี ๒๕๑๓ ประชาชนเขมรผลิตข้าวได้มาก ไม้สัก วัว ควาย หมู ไก่มีอยู่มากมาย แต่สงครามกลางเมืองได้ทำลายเศรษฐกิจของชาติพินาศหมด

ในเช้าวันนั้น ประชาชนทั่วไปในกรุงพนมเปญต่างได้ตะโกนว่า "ชนะแล้วชนะแล้ว" ไม่ใช่ เพราะประชาชนรักพวกทหารเขมรแดง แต่เป็นเพราะรัฐบาลลอนนอลโดนถูกขับออกไปได้ ประชาชนเบื่อในการสู้รบฆ่าฟันกันไม่รู้สิ้นสุด มีแต่ความหวาดกลัวกลัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อการสู้รบสงบลงต่างจึงมีความยินดี

อย่างไรก็ดีพวกกองทัพเขมรเลิกปล้นสดมภ์ พวกประชาชน และทหารของรัฐบาลเด็กผู้ใหญ่ชายหญิงในกรุงพนมเปญพากันดีใจ หัวเราะอย่างสุขสบายใจสนุกเฮฮาในเช้าวันนั้น ไม่มีใครเคยนึกฝัน หลงนิยมชมชื่นดีอกดีใจ นึกว่าบ้านเมืองจะอยู่สุขสบายประชาชนจะมีสิทธิ์เสมอภาคกัน อย่างที่พวกแดงโฆษณาชวนเชื่อไว้ ประชาชนหลงดีใจเพียงระยะสั้น ๆ ไม่นานนักก็ได้พบกับความเหี้ยมโหดชั่วร้ายของพวกเขมรแดง มีความทารุณอย่างหนักซึ่งไม่เคยมีในประวัติศาสตร์ ในไม่ช้าพวกทหารคอมมิวนิสต์เริ่มใช้วิธีรุนแรง ในย่านการค้าตามร้านค้าพากันปิดประตูเพราะกลัวจะถูกปล้น พวกเขมรแดงเรียกให้เปิด ถ้าไม่เปิดก็ใช้ปืนยิงเข้าทางประตูร้าน ทุกคนต้องออกจากร้านและแล้วถูกจับตัว มัดด้วยเชือกผูกติดกับรถจี๊บ ใน ๘.๓๐ น. กองทหารเขมรคอมมิวนิสต์ได้ทำการยึดรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์และรถจักรยานยนต์ ๒ ล้อ ในระหว่างนี้ทหารคอมมูนิสต์ได้เปล่งเสียงว่า Angka Loue คำนี้ แปลว่า "องค์การเบื้องบน" เขาถือว่าเป็นการสุภาพก่อนจะยิงใครเขาจะพูดว่า Angka Loue มีความเห็นว่าเธอควรจะตายหรือ Angka Loue มีความเห็นว่าเธอควรจะให้ฉันขอยืมมอเตอร์ไซด์ ควรจะขับรถให้ฉัน

พวกประชาชนในพนมเปญแทบจะไม่เคยได้ยินคำ Angka Loue นี้ พวกประชาชนต้องทำตามคำสั่งเด็ดขาดโดยไม่มีข้อแม้ ในไม่ช้าการฆ่ากันก็เกิดขึ้นนักเรียนมัธยมปลายผู้หนึ่งได้เห็นเหตุการณ์ ในเช้าวันนั้น ในเวลา ๘.๔๕ น. กองทหารได้ฆ่า Mr. Kim เพื่อนบ้านของเขา Mr. Kim อายุประมาณ ๔๒ ปี เขาเคยเป็นทหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ และเขามีขาข้างเดียวในเวลาเดียวกันพวกข้าราชการพลเรือนและทหารประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ คนกำลังเดินออกจากตึกที่ทำงานได้ถูกทหารคอมมิวนิสต์กราดปืนกลยิงตายหมด ต่อมาที่หน้ากระทรวงประชาสัมพันธ์ทหารคอมมูนิสต์ ได้เข้าล้อมชายคนหนึ่งไว้ ชายคนนั้นขัดขืนจึงถูกเตะและแทงด้วยมีดต่อหน้าต่อตาประชาชน ฝูงชนได้เฝ้าดูเขาตายอย่างช้า ๆ น่าสงสาร ไม่มีใครกล้าพูดอะไร เพราะพวกนี้ขาดความเมตตาปราณี มีจิตใจเหี้ยมโหดดุร้าย เห็นการฆ่าคนเป็นของสนุกสนาน จิตใจเบิกบานเพระคนถูกฆ่าไม่ใช่ตัวของเขาแต่ถ้าเขาถูกฆ่าจะรู้สึกอย่างใด

เป็นเวลาหลายร้อยปีแล้วที่ไม่มีกองทัพประเทศใด ทำทารุณเหี้ยมโหดขาดความเมตตาปราณี ขาดมนุษย์ธรรม ทำกับประชาชนชาติเดียวกันเหมือนคอมมูนิสต์เขมรทำวันแรกในกรุงพนมเปญ ขณะที่ประชาชนชาวเมืองกำลังแสดงความชื่นชมยินดีต้อนรับหวังความสงบและปลอดภัยจะเกิดขึ้นทั่วไป ท่ามกลางความชื่นชมยินดีความหวังและความดีใจ เพลิงนรกก็เกิดขึ้นทั่วไปในกรุงพนมเปญ ชีวิตของประชาชนหมดค่าลงตายอย่างง่าย ๆ อยู่กลางถนน ชะตาชีวิตของประชาชนทุกคนดับมืดลงไม่รู้ว่าจะจบลงในชั่วโมงใดหรือนาทีใด ประชาชนมีชีวิตอยู่ด้วยความอกสั่นขวัญบินความเหี้ยมโหดดุร้ายมีทุกแห่ง ประชาชนกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อแทบเป็นบ้า มันอาจเป็นไปได้ที่การฆ่าและการปล้นสดมภ์อย่างทารุณไม่ได้เป็นนโยบายของ Angka Loue แต่เป็นเพราะขาดการควบคุมการใช้อำนาจของทหารแต่ละคน

ฝูงชนที่ระทมทุกข์

ราว ๙ โมงในคลีนิคส่วนตัว บนถนนตรงข้ามกับโรงพยาบาลทหาร Dr. Vann Hay ได้ทำแผลให้ทหารชั้นนายพันที่ถูกสะเก็ดละเบิด หมอเฮพูดว่า "ผมกำลัง[illegible]ในห้องผ่าตัด เมื่อมีคนมาบอกว่า ทหารเขมรแดงได้มาอยู่ที่ประตูคลีนิคสั่งให้ทุกคนออกไปทันที ผมได้

ออกไปพูดกับทหารพวกนั้นซึ่งมีประมาณ ๒๐ คน ทั้งหมดยังเป็นเด็กหนุ่ม ทหารพวกนั้นได้ทวนคำสั่งอีกครั้ง ผมบอกว่า "คนพวกนี้เป็นคนเจ็บ อาการหนัก เขาไม่สามารถจะเคลื่อนไหว เดินออกไปได้" ไม่มีข้อยกเว้นทุกคนต้องไป" เขมรแดงพูด "เมืองนี้จะต้องล้างให้สะอาด ทุกคนออกไปด่วน" พูดแล้วก็ยกปืนยิงขึ้นฟ้าพูดผ่านลำโพงเครื่องขยายเสียงทุบประตูบางบ้านที่ไม่ยอมเปิดเพราะกลัวความทารุณของเขมรแดง เสียงตะโกนดัง ๆ ว่าพวกเราทหารในนามของ Angka Loue ได้ออกคำสั่งนี้ เป็นคำสั่งที่ทำให้ประชาชนงงงันพากันอกสั่นขวัญหนีหมดสติไม่รู้จะทำอย่างไรดี ชั่วโมงข้างหน้าไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน ความหวาดกลัวอำนาจที่ป่าเถื่อนได้กระจายออกไปทั่วกรุงพนมเปญ ผู้ชายทุกคน ผู้หญิงและเด็กไม่ว่าจะมีอาชีพอะไร อายุ สุขภาพร่างกายจะเป็นอย่างไร พวกเขมรแดงไม่สนใจจะต้องออกจากเมืองให้หมด

ถ้าหากมีคนถามว่า ทำไมต้องให้ออกจากเมืองพวกทหารคอมมูนิสต์จะตอบว่าเป็นคำสั่งของ Angka Loue คำตอบของ Angka Loue ที่ให้กับพระสงฆ์นิกายโรมันแคทอริคคือ "ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ถ้าใครต้องการกินอาหารเขาจะต้องออกไปนอกเมืองและทำงานในนาข้าว จะอยู่ในเมืองไม่ได้เพราะมีแต่ความชั่วร้าย"

ความเหี้ยมโหดอันน่าพึงกลัวของพวกคอมมูนิสต์คือการไล่คนป่วย และผู้บาดเจ็บออกจากโรงพยาบาลกองทหารได้เข้าไปในโรงพยาบาล Preah Ket Melea

ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ใหญ่ที่สุด และเก่าแก่ที่สุดแล้วตะโกนให้ได้ยินทั้งคนป่วยหมอและพยาบาลว่า "ออกไป ทุก ๆ คนออกไปให้หมด" พวกทหารเขมรแดงไม่ได้แยกระหว่างคนไข้ที่ลุกจากเตียงไม่ได้ กับคนไข้ที่เดินได้ ระหว่างพวกที่หายป่วยกับพวกที่กำลังจะตาย รู้สึกพวกนี้เขาไม่สนใจใครจะเป็นจะตายเพราะไม่ใช่ตัวเขา

ผู้ชายผู้หญิงและเด็กเป็นร้อย ๆ ซึ่งใส่เสื้อนอนบ้างก็ไม่มีเสื้อใส่ ต่างตกใจที่ถูกไล่ออกจากโรงพยาบาลต้องแข็งใจเดินขาเขยก เดินออกไปที่ถนนในเวลาเที่ยงวันอุณหภูมิมากกว่า ๑๐๐° ฟาเรนไฮท์ ญาติพี่น้องหรือเพื่อนเข็นเตียงคนเจ็บไปอย่างอ่อนระโหยโรยแรง หมดกำลังใจที่จะเดินต่อไป บางคนถือขวดให้เลือดคนเจ็บชายคนหนึ่งอุ้มลูกชายที่ถูกตัดขาข้างหนึ่ง ผ้าพันแผลเต็มไปด้วยเลือด ลูกชายร้องบอกว่า "พ่อไม่ควร

เอาฉันมาแบบนี้ ฉันเจ็บจะขาดใจอยู่แล้ว ฉันทนเจ็บต่อไปไม่ไหวอีกแล้ว ฆ่าฉันเสีย ฆ่าฉันให้ตายเสียก่อนดีกว่า"

ผู้สังเกตการณ์ผู้หนึ่งชื่อ โจสเวน มองจากหน้าต่างสถานทูตฝรั่งเศส เขาเป็นนักหนังสือพิมพ์ชาวอังกฤษและได้บันทึกเหตุการณ์ลงในสมุดบันทึก เขาเขียนว่า พวกคอมมูนิสต์เห็นคนไข้เหมือนขยะอยู่ในถนน ตั้งใจจะกวาดล้างให้สิ้นไป พวกภรรยาได้เข็นรถพยาบาล ซึ่งสามีทหารนอนเจ็บเนื่องจากบาดแผลในสงคราม ๕ ปี นี่เป็นกองอพยพที่ใหญ่ที่สุดที่มนุษย์ได้รับทุกข์ทรมานซึ่งโจสเวนได้เห็น

ตั้งแต่เที่ยง ฝูงชนในถนนเพิ่มเป็นทวีคูณเพราะพวกทหารคอมมูนิสต์ใช้กำลังบังคับทุกคนไม่ว่าเด็ก คนแก่ คนป่วย ไม่สนใจใครจะมีแรง มีกำลังเดิน จะต้องหามหรือพยุงหรือไม่ ก็ต้องออกจากบ้านตลอดทั้งเมืองไม่มีข้อยกเว้น ประชาชนได้รับความทุกข์ยากลำบากแสนสาหัส น้ำตานองหน้า ทรัพย์สินเงินทองในบ้านไม่สามารถจะขนติดตัวไปได้มากนัก และพวกเขมรแดงก็ไม่ยอมให้เวลาพอที่จะรวบรวมขนได้ไปแล้วก็ไม่อนุญาตให้กลับมาอีก ถึงจะกลับมา ในบ้านก็คงไม่มีอะไรเหลือ ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงได้พิจารณาเหตุการณ์นั้นเอาใจเขามาใส่ใจเรา ก็สามารถจะรู้จะเห็นภาพอันน่าสยดสยอง พวกประชาชนแทบจะหมดสติทำอะไรไม่ถูก ชีวิตมืดมัว เขาบังคับให้ไปถึงไหน ชีวิตอนาคตจะเป็นตายร้ายดีอย่างไรไม่มีใครรู้ ชาวเมืองจิตใจอิดโรยหมดกำลังแรงกำลังใจ หน้าตาเศร้าหมอง ประชาชนเดินอย่างซังกระตายไป ตามถนนบางสาย พวกครอบครัวเดินได้ไม่มากกว่า ๒๐๐ หลาต่อชั่วโมง ไม่สามารถจะขับรถได้ รถเข็นและรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ รถสองล้อและพวกรถลากต่าง ๆ บรรทุกของพอที่จะหยิบฉวยใส่รถได้ในเวลานั้น มีข้าว อาหารกระป๋อง หม้อกะทะ ผ้าใบ ผ้าห่ม พวกที่ไม่มีรถก็หาบและถือเข้าของต่าง ๆ พอจะหยิบฉวยติดมือเท่าที่จะเอาไปได้ เด็ก ๆ และผู้ที่เจ็บอ่อนเพลียเกินกว่าที่จะเดินไปได้ เมื่อหมดแรงก็นอนกลิ้งอยู่ข้างถนน

ในบ่ายวันเดียวกันนั้น พวกคอมมูนิสต์ได้กวาดล้างพวกสิ่งตีพิมพ์ พวกต้นฉบับที่หายากและเก่าแก่จากวัดและพิพิธภัณฑ์ บันทึกของรัฐบาลและการค้า สิ่งที่มีค่าในห้องสมุด พจนานุกรม หนังสือแพทย์แม้บัตรประจำตัวประชาชน

หนังสือเป็นจำนวนมากมายนับไม่ถ้วนได้ถูกโยนลงแม่น้ำโขงหรือเผา ตาม ชาย ฝั่ง แม่น้ำ ทั้งหอสมุดของกรุงพนมเปญและมหาวิทยาลัยของพุทธศาสนาโดนถูกเผาไหม้เป็นเถ้าถ่าน

ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงหลักธรรม ท่านว่าทุกสิ่งในโลกไม่แน่นอน ย่อมเปลี่ยนไปได้ทุกเวลา เช่นประเทศเขมร ตอนเช้ายังสนุกสนานร้องรำทำเพลง แต่ตอนสายเหตุการณ์กลับตรงกันข้าม ประชาชนต้องอกสั่นขวัญหาย หัวเราะเวลาสั้น ๆ ก่อนแล้วต้องร้องไห้หลั่งน้ำตาที่หลังยาวนาน ไม่รู้เมื่อไหร่จะได้หยุด นี่แหละโลกมนุษย์

ผื่นร้ายในชีวิต

ทหารได้เข้าจับกุม Ang Sokthan และครอบครัวของเธอในตอนบ่าย โสกทันเป็นสาวสวย อายุ ๒๒ ปี ถึงแม้ว่าพ่อแม่ของเธอจะเป็นชาวนาผู้ยากจนอยู่ที่เสียมเรียบ ท่านทั้งสองก็สนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษา โสกทันเป็นนักศึกษาปี ๓ แผนกเภสัชกรรมที่มหาวิทยาลัยพนมเปญ เหมือนคนหนุ่มสาวทั่ว ๆ ไปเธอเชียร์พวกคอมมูนิสต์เมื่อเช้าเวลาเข้าเมืองได้ แต่เมื่อคอมมูนิสต์เริ่มยิงและปล้นสดมภ์เธอได้เข้าไปพักในบ้านญาติของเธอ ที่ซึ่งสามครอบครัวมารวมกันมีจำนวนถึง ๓๑ คน ในจำนวนนี้มีแอนนา อายุ ๑๙ ปี น้องสาวของเธอและพี่ชายอีก ๒ คน คือแทนอายุ ๒๕ ปี คิมอายุ ๒๓ ปี

โสกทันได้ถามพวกทหารคอมมูนิสต์ซึ่งสั่งให้พลเมืองออกจากเมืองว่า จะไปไหนกัน ทหารตอบว่า "ไกลที่สุดเท่าที่จะไกลได้" หมายถึงไม่มีจุดหมายปลายทางแน่นอน พวกสามครอบครัวนี้ได้ออกจากบ้านไปเมื่อเวลา ๕ โมงเย็น ได้นำเงินติดตัวมาด้วยแต่ทหารได้บังคับให้เขาโยนทิ้ง โสกทันจำได้ว่าได้เอาผ้าห่มมุ้งและขนมสำหรับเด็กติดตัวมาด้วย

บนถนนมีผู้คนเป็นจำนวนมาก ทุกวัย หนุ่มแก่ และคนเจ็บ บางคนเดินเกือบไม่ได้ เดินลากกันไปก็มี และในเย็นวันนั้นประชาชนนับแสนได้นอนกลางถนนอย่างทุกข์ทรมาน

วันต่อมา ในนามของ Angka Loeu ทหารกลุ่มหนึ่งมี ๔ ถึง ๖ คน ได้ไปตามบ้านออกคำสั่งให้ออกจากบ้านจนแน่นถนน เต็มไปด้วยผู้คนมากมาย

ทหารแต่ละคนของ Angka Loeu กำความตายของประชาชนอยู่ที่นิ้วมือ ให้เลือกเอาระหว่างหนีหรือถูกยิง ดอส โมฮำเม็ด (Dost Mohammed) ผู้ขายเครื่องไฟฟ้าได้ออกจากบ้านพร้อมด้วยภรรยา ลูก ๖ คนและแม่ การจราจรยังใช้การไม่ได้ รถสามล้อเครื่องผ่านออกนอกทาง ทหารคนหนึ่งตะโกนว่า "อย่าไปทางนั้น" ผู้ขับสามล้อไม่ยอมหยุด ทหารจึงสังหารชีวิตเสียด้วยปืนตกจากสามล้อตายอยู่ตรงนั้น

ทหารคนหนึ่งยิงคนขับรถดัทสันซึ่งไม่ได้ยินคำสั่งให้หยุด ชายอีกคนหนึ่งรีบไปหาครอบครัวของเขาก่อนจะออกจากเมือง ถีบจักรยาน ๒ ล้อไปตามถนน ทหารเข้าประชิดตัว "ฉันกำลังจะไปหาลูกเมียของฉัน" ชายผู้นั้นตะโกนบอก ทหารคนหนึ่งไม่พูดอะไรชักปืนออกยิงชายผู้นั้นตกลงกับพื้นถนนตายคาที่

ใกล้สถานทูตฝรั่งเศส ครูคนหนึ่งได้สังเกตเห็นทหารเดินเข้าไปในขบวนผู้ลี้ภัยและแยกลูกออกจากพ่อแม่ พ่อแม่ที่รักลูกมากกว่าชีวิตไม่ยอมให้พรากลูกไปได้ขัดขืนและพยายามแย่งลูกกลับคืนมา ทหารจึงใช้ปืนยิงทั้งพ่อแม่คู่นั้นตายทันที

ลี บัน เฮง (Ly Bun Heng) สถาปนิกมีชื่อกรุงพนมเปญบินจากปารีส เพื่อมาต้อนรับพวกคอมมูนิสต์ ได้มาเห็นเหตุการณ์ จำได้ว่าบนถนนมนีวงศ์เขาเห็นหญิงสองคนกำลังคลอดลูกท่ามกลางฝูงชน ในค่ายผู้อพยพ คนหนึ่งอยู่บนทางเท้าใต้ต้นมะขาม ห่างจากบ้านเขาประมาณ ๑๕ หลา นอนอยู่บนผ้าด้วยความเจ็บปวดทนไม่ไหว ร้องตะโกนว่า "ช่วยฉันด้วย ช่วยฉันด้วย" มันเป็นภาพที่น่าสงสาร ลีได้กลับเข้าไปในบ้านซึ่งเป็นที่พักของพวกทหาร เขาพูดกับพวกทหารว่า เขามีห้องนอนสามห้องถัดจากโรงรถ โปรดให้หญิงที่คลอดบุตรได้ใช้ห้องหนึ่งเถิด ทหารคอมมูนิสต์โกรธมากตวาดว่า "ออกไป อย่ามากวนเรา" เขาได้กลับไปยังผู้หญิงที่คลอดบุตร เด็ก ๆ ได้มุงดูผู้หญิงคนนั้น เขาจึงไล่ให้ไป เขาได้ยินทหารตวาดออกมาว่า "ห้ามชุมนุมกัน กระจัดกระจายออกไป" แต่เพราะว่ามีเสียงดังอยู่ก่อนแล้วผู้คนจึงไม่ได้ยินเสียงทหารสั่ง ทหารจึงยิงไปที่ต้นมะขาม เป็นภาพที่น่าเศร้าสลดใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น ความเมตตาปราณีไม่มีอยู่ในจิตใจของคนพวกนี้

เมืองที่ไร้ชีวิต

ถนนที่นำไปสู่ทางหลวง ออกนอกกรุงพนมเปญเต็มไปด้วยฝูงชน ทัชบัน รัช (Thsch Bun Ruth) อายุ ๑๘ ปี อยู่วิทยาลัยการค้า ใช้เวลา ๓ วันในการเดินทางเพียง ๒—๑/๒ ไมล์ อากาศก็ร้อน ฝูงชนกำลังจะตายบนถนน เขาเห็นร่างของคนแก่กำลังจะหมดลมหายใจอยู่ข้างถนน แม้จะมีความสงสารเพียงใดก็ไม่มีใครสามารถจะช่วยได้ ข้างถนนมีคนหมดกำลังนอนหายใจหอบ บางคนก็ได้รับความเจ็บปวดร้องครวญคราง ไม่มีใครสนใจว่าจะเป็นหรือตาย หญิงสาวผู้หนึ่งอุ้มลูกที่ตายแล้วไว้ในอ้อมแขน กัดฟันร้องไห้เงียบ ๆ ไม่ยอมให้เสียงดังออกมา เธอไม่ต้องการทิ้งลูกไว้บนถนน มีร่างของคนถูกยิงตายเกลื่อน ส่วนมากเป็นพวกผู้หญิงและเด็ก คิดว่าคงเป็นแม่ที่ไม่ยอมให้พรากลูกรักไปจากอกจึงยอมตายทั้งแม่และลูก จึงกอดลูกไว้กับอก

ไอถัน (Ea Than) อายุ ๒๗ ปีเป็นบรรณารักษ์ ได้ออกจากบ้านมา เมื่อวันที่ ๑๘ พร้อมครอบครัวประมาณ ๑๒ คน คนทั้งหมดออกจากกรุงพนมเปญรู้สึกว่าจะเดินไปทางใต้ เขาถูกอัดเหมือนปลากระป๋อง ใช้เวลา ๓ วัน ๓ คืน สำหรับระยะทาง ๒ ไมล์ระหว่างบ้านของเขากับสะพานมนีวงศ์ ตลอดทางพวกทหารคอมมูนิสต์ได้ร้องสั่ง "เดินต่อไป เคลื่อนที่ไป"

โรซ่าเทวี (Rosa Tevi) อายุ ๑๔ ปี หลานสาวของลีบันเฮงเดินไปถึงชานเมือง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน จำได้ว่า ทันทีที่ออกจากกรุงพนมเปญเธอได้ผ่านศพที่บวม ขึ้นแล้วนอนตายอยู่ข้างถนน เธอแน่ใจว่าเขาเหล่านั้นถูกยิงตาย ถ้าเป็นเวลาปกติเธอคงร้องไห้ แต่เวลานี้ไม่มีน้ำตาไหลออกมา แม้แต่แม่ของเธอซึ่งร้องไห้ง่าย แม้แต่เรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เวลานั้นก็ร้องไห้ไม่ออกได้แต่พึมพำซ้ำ ๆ ว่า "คนที่น่าสงสาร น่าเวทนา"

กรุงพนมเปญกลายเป็นเมืองร้างเต็มไปด้วยซากศพ กองลาดตระเวนของ Angka Loue ได้คอยคุมดูประชาชนเพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีใครกลับมาอีก ในวันที่ ๒๓ เมษายน พวกคอมมูนิสต์เริ่มกวาดล้างเมืองสำคัญอื่น ๆ เพราะพลเมืองมีน้อย ทหารจึงสามารถที่จะสั่งให้รีบอพยพออกจากเมืองต่าง ๆ ภายในเวลาน้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง

บนทางหลวงแน่นไปด้วยฝูงชน ประชาชนสามล้านห้าแสนคนที่ถูกขับออกจากเมืองต่าง ๆ ต่างไม่รู้ชะตากรรม ชีวิตอนาคตของตน บัดนี้ได้กลายสภาพเป็นนักโทษที่

ถูกบีบบังคับทั้งร่างกาย และจิตใจยากที่จะหลุดพ้นไปได้

อาจารย์ทางปรัชญาชื่อ พันอูดาม (Poae Oudam) เป็นผู้หนึ่งที่ต้อนรับคอมมูนิสต์ด้วยความสงบ เขาเล่าว่า "เพียงแต่เห็นผู้คนเดินผ่านไป เราก็กลัวจนตัวลานไปหมดแล้ว เขาถูกเขมรแดงสับเหมือนลูกหมู"

องค์การเบื้องบน

หลังจากกวาดล้างให้ประชาชนออกไปหมดทุกเมืองแล้ว Angka Loue ได้ประกาศ "ประชาธิปไตยกัมพูชา" และประกาศอย่างภาคภูมิว่า "ประวัติศาสตร์ของเขมรมากกว่า ๒,๐๐๐ ปี ได้ถูกลบล้างให้วอดวายสิ้นสุดภายในเวลาไม่กี่วัน องค์การเบื้องบนได้ปฏิบัติการก้าวหน้าดีเด่นมากกว่าพวกปฏิวัติอื่น ๆ"

คนที่ควบคุม Angka Loue ในเวลานั้นน้อยกว่า ๒๕ คน มีพวกที่เด่นอยู่ ๘ คน ที่พื้นความรู้เหมือนกันหมด มีอายุประมาณ ๔๐ ปี เขาเหล่านั้นได้ไปเรียนที่ฝรั่งเศสระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๕๐ และเป็นผู้ฝักใฝ่ในลัทธิคอมมูนิสต์ เขาเหล่านี้เรียนเศรษฐศาสตร์ ทนายและครู

คนหนึ่งในกลุ่มพวกเด่นคือ เขียว สัมพันธ์ เป็นผู้นำของเขมร ชีวิตและบุคลิกของเขาอาจช่วยอธิบายนโยบายของ Angka Loue เขียวเกิดวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๑๙๓๑ ตอนเล็กเป็นเด็กอ่อนแอ เจ็บบ่อย ๆ เพื่อนร่วมชั้นของเขาทั้งที่เมืองเขมรและฝรั่งเศสได้เล่าว่าเขียวเป็นคนธรรมดา ไม่ค่อยพูดและไม่รุกรานผู้อื่น เขาเป็นลูกไล่ของคนทั้งห้อง โดนเตะ โดนตี โดนผลัก และเขียวไม่เคยต่อสู้ เขียวไม่สนใจผู้หญิง

ในปี ๑๙๖๒ เจ้าสีหนุซึ่งรักใคร่คอมมูนิสต์ได้เชิญ ๓—๔ คน เด่นเข้ามาร่วมรัฐบาล ในจำนวนนี้มี เขียว สัมพันธ์ ซึ่งถูกเลือกไปสมัชชาแห่งชาติ อย่างไรก็ดี เมื่อความเห็นขัดกัน ร่วมกันไม่ได้ในปี ๑๙๖๗ สีหนุได้ไล่เขียว สัมพันธ์ กับพวกฝ่ายซ้าย ๒ คน ออกเขาทั้ง ๓ ได้ไปร่วมกับทหารป่า

ชั่วขณะหนึ่งพวกกบฏมีจำนวนไม่มากกว่า ๒,๐๐๐ คน ประกอบด้วยคนฉลาดของเมืองต่าง ๆ

สีหนุได้อนุญาตอย่างลับ ๆ ให้พวกเวียดนามเหนือและเวียดกงบรรทุกสัมภาระผ่านเขมรไปเวียดนามใต้และให้มีเขตปลอดทหาร ขณะที่สีหนุไปเยือนฝรั่งเศส นักเรียน

และคนงานเป็นพัน ๆ คนได้กวาดล้างพวกเวียตนามเหนือและพวกเวียตกงใน วันที่ ๑๑ มีนาคม ๑๙๗๐ และวันที่ ๑๘ มีนาคม รัฐสภาออกเสียง ๙๒ ต่อ ๐ ให้ขับไล่สีหนุ นายกรัฐมนตรีลอนนอลได้กลับเข้ามาเป็นผู้นำของประเทศอีก สีหนุไปมอสโค ทันทีทันใด สีหนุบินไปปักกิ่งและห้าวันหลังจากนั้น สีหนุได้ร่วมกับคอมมูนิสต์รบกับรัฐบาลลอนนอล ในนามของเจ้าสีหนุพวกเวียตนามเหนือ ออกจากเขตปลอดทหารเข้าโจมตีลอนนอล และเข้ายึดครองเขตตะวันตกและตะวันออกเฉียงเหนือของเขมรเท่าที่สามารถจะโจมตีได้

การต้อนรับสีหนุ

เมื่อกวาดล้างเมืองต่าง ๆ Angka Loeu เริ่มซักฟอกพลเมืองโดยกำจัดพวกคอรัปชั่นออกไป ที่พระตะบองซึ่งเป็นเมืองใหญ่ที่สองของเขมร พวกคอมมูนิสต์ออกคำสั่งให้พวกทหารของรัฐบาลกลับไปยังกรมทหารอนุญาตให้เก็บของและให้เดินแถวไปยังตึกโรง-เรือนหลังหนึ่งซึ่งอยู่ใจกลางของเมือง

เช้าวันต่อมาได้มีประกาศว่า สีหนุกลับมายังพนมเปญแล้ว เพื่อต้อนรับสีหนุ พวกนายทหารต้องเดินทางไปยังเมืองหลวงเพื่อฉลองการกลับมาของเจ้าสีหนุ

คม คีรี (Kom Kiri) อายุ ๕๒ ปี เป็นทหารราบเป็นคนหนึ่งที่เหลือเอาไว้เป็นกองคุ้มกัน มีรถจิ๊บและแลนด์โรเวอร์บรรทุกทหารคอมมูนิสต์ ๒๐ คน ยามอีก ๑๐ คน รถบรรทุกอีก ๕ คัน บรรทุกเจ้าหน้าที่และรถบรรทุกอีกคันหนึ่งบรรทุกพวกคอมมูนิสต์ ๖๐ คน

ประมาณ ๓ ชั่วโมง หน่วยคุ้มกันได้แล่นไปตามถนนหลวงสาย ๕ ผ่านพนมเปญและเลี้ยวไปถนนสาย ๒ อย่างกระทันหัน ไปทางรถไฟพวกนายทหารซึ่งกำลังรื่นเริงและหัวเราะได้หยุดทันที เมื่อมองเห็นพวกทหารคอมมูนิสต์ประมาณ ๖๐ คนยืนเรียงรายอยู่บนทางหลวง

รถได้หยุดและพวกนายทหารได้รับคำสั่งให้ลงจากรถ ทางขวาของถนนมีพวกทหาร ทางซ้ายของถนนเป็นป่า

ประมาณ ๑๐ นาทีหลังจากที่ได้หยุดรถ เสียงปืนระเบิดขึ้นจากทางหลวง คมคิดนาทีต่อมาพวกทหารที่อยู่บนถนนได้ยิงมายังพวกนายทหาร คมได้เลื่อนตัวหมอบลงต่ำและวิ่งหนีไปได้

สามชั่วโมงที่ทหารคอมมูนิสต์ยิงพวกนายทหาร คมได้วิ่งหนีเข้าป่า ได้ยินเสียงปืน นายทหาร ๓๑๕ คน ถูกยิงตายหมด เหลือคมและพวกอีก ๓ คนเท่านั้นที่หนีออกมาได้

นี่เป็นเรื่องหนึ่งในหลายเรื่องที่มีการฆ่าหมู่ในวันแรกของการยอมแพ้

ความน่ากลัวอย่างเสียวสยอง

พวกคอมมูนิสต์ได้คุยอวดว่าได้กำจัดพวกโสเภณีในเขมร ไม่น้อยกว่า ๑ ไมล์นอกเมืองศรีโสภณ ในเดือนเมษายนคนขับรถบรรทุกผู้หนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า เขาได้เห็นร่างของหญิงสาว ๒๐ คน ทุกคนตายโดยถูกยิงข้างหลัง คนขับรถบรรทุกจำได้ว่าบางคนเป็นโสเภณีคิดว่าทุกคนคงจะเป็นด้วย

พวกคอมมูนิสต์ได้ฆ่านักเรียน ครูและพวกปัญญาชนอย่างไม่มีเหตุผล เพราะว่าเขาเหล่านั้นได้รับการศึกษาสูง ฉลาดเกินกว่าจะเชื่อคำโฆษณาของฝ่ายแดง ครูตามโรงเรียนประมาณ ๒,๐๐๐ คน ถูกจับขังไว้ที่วัดเอก ทางตะวันตกเฉียงเหนือของพระตะบองอีกพวกหนึ่งพันคนได้ถูกขังไว้ในค่ายทางตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง คนขับรถรับใช้พวกทหารคอมมูนิสต์ ซึ่งต่อมาได้หนีมาเมืองไทยได้เล่าว่า ในเดือนพฤษภาคมเขาเห็นทหารฆ่าครู ๑๗ คนที่วัดเอกด้วยขวาน

เย็นวันหนึ่งในเดือนพฤษภาคม กองทหารคอมมูนิสต์กองหนึ่งได้ไปที่หมู่บ้านคาลคาไบ ในจังหวัดทมาโพค พวกทหารร้องสั่งให้ชาวบ้านอยู่แต่ในบ้านไม่ให้ออกนอกบ้านในคืนวันนั้น และมีรถแทร็กเตอร์ลากรถเทเล่อร์บรรทุกผู้หญิงอายุระหว่าง ๑๘ ถึง ๒๕ ปีมาด้วย

รุ่งอรุณของวันใหม่ พวกชาวบ้านได้ทราบว่าทำไมพวกทหารเหล่านั้น ต้องการกลางคืนสำหรับพวกเขา ทุกคนสามารถมองเห็นได้ ห่างจากเมืองคาลคาไบประมาณร้อยหลาพวกผู้หญิงได้ถูกฝังไว้แค่คอ มองเห็นแต่หัวเท่านั้น ทุกคนถูกแทงที่คอ

ประมาณหนึ่งอาทิตย์กว่า หัวเหล่านั้นเริ่มบวมเน่าส่งกลิ่นเหม็นไปถึงตัวเมืองพวกทหารเขมรห้ามไม่ให้ชาวบ้านไปฝังศพพวกนั้น พวกทหารคอมมูนิสต์เรียกพวกซากศพนี้ว่า ขี้รังแคอเมริกาและลอนนอล พวกชาวบ้านเดาเอาว่า คงจะเป็นลูกเมียของพวกนายทหารและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

ในวันที่ ๒๗ เมษายน ที่เมืองมงคลบุรี (Mongkol Borei) Angka Loue ทำการซักฟ่อกพลเมืองต่อไปโดยนายทหารผู้หนึ่งชื่อ ทาน (Tann) พวกทหารคอมมูนิสต์ได้จับข้าราชการพลเรือน ๑๐ คน พร้อมด้วยครอบครัวประมาณ ๖๐ คน ผูกมัดไขว้หลังบังคับให้เดินไปขึ้นรถบรรทุก แล่นไป ๒ ไมล์จากในเมืองไปถึงสวนอ้อย

พวกนักโทษข้าราชการเหล่านั้นถูกบังคับให้ยืนเรียงแถว บรรดาลูกเมียเข้าไปห้อมล้อมหัวหน้าครอบครัวของแต่ละคน ต่างร้องไห้สะอึกสะอื้น ร้องขอชีวิตพวกนักโทษแต่ละคนได้ถูกบังคับให้คุกเข่าระหว่างทหาร ๒ คนซึ่งถือปืนไรเฟิล เอ.เค. ๔๗ ทหารได้ใช้ดาบปลายปืนแทง คนหนึ่งแทงที่หน้าอกอีกคนหนึ่งแทงข้างหลัง ครอบครัวแล้วครอบครัวเล่า แต่ละคนนอนตายท่าต่าง ๆ กัน พวกลูกเมียถูกฉุดออกจากร่างหัวหน้าครอบครัวที่ตายนั้น พวกผู้หญิงก็บังคับให้คุกเข่าและถูกแทงด้วยดาบปลายปืนรวมทั้งเด็กและทารกด้วย

การอพยพในแดนนรก

บนถนนหลวงสาย ๕ ที่ออกจากพนมเปญ อุณหภูมิในตอนเที่ยงวัน ปลายเดือนเมษายนสูง ถึง ๑๐๐° ฟ่าเรนไฮท์ ไม่มีน้ำสำหรับดื่ม ไม่มีอาหาร ไม่มีที่กำบัง ซึ่งเตรียมไว้สำหรับคนจำนวนล้าน เขาเหล่านั้นหมดแรง และอ่อนเพลียสิ้นกำลังล้มตัวลงนอนตามข้างถนนในทุ่งนาและข้างบ่อน้ำ

พวกที่ยังเด็ก และพวกที่แก่มากมักจะสิ้นใจตายก่อน พวกผู้ใหญ่และเด็กอ่อนเพลียเพราะความหิวและเหนื่อย เมื่อกระหายน้ำมากก็กินน้ำที่บ่อข้างถนนโดยไม่เลือกว่าสะอาดหรือสกปรก ดังนั้นทำให้เป็นโรคบิดอย่างแรง ต้องเอาชีวิตมาทิ้งไม่น้อย พวกเขมรแดงไม่ได้สนใจชีวิตมนุษย์คล้ายกับเป็นพวกแมลงที่ก่อกวนทำความรำคาญ

ดร. วันเฮ (Dr. Vann Hay) ได้เล่าว่าเมื่อออกจากคลีนิควันที่ ๑๗ เมษายน ได้เริ่มที่ทางหลวงสาย ๕ และใช้เวลา ๑ เดือนบนถนนและทางต่าง ๆ "เราผ่านซากศพของเด็กทุก ๆ ๒๐๐ หลา ส่งกลิ่นเหม็นเน่าอยู่ทั่วไป เป็นการทารุณร้ายแรงที่สุด ทั้งหมดตายโรคด้วยเกี่ยวกับกระเพาะและลำไส้" เขากล่าวอย่างเศร้าใจ

โดยทั่ว ๆ ไปบนถนนหลวงพวกที่เดินเป็นขบวนได้รับการควบคุมอย่างแข็งแรงโดยทหารเป็นระยะ ๆ ทุก ๒–๓ ไมล์ และสั่งให้เดินเร็ว ๆ แต่ประชาชนกำลังจะหมดแรง

ระเบียบวินัยของ Angka Loue ที่ตั้งขึ้นนั้นดุร้ายเหลือทน ระหว่างวันแรก ๆ ของการเดินทาง ดร. เฮ เห็นทหารฆ่าคน ๕—๖ คน ซึ่งเดินตามขบวนไม่ทัน ทหารจะมีการเตือนครั้งที่หนึ่ง ครั้งที่สอง หลังจากนั้นก็ไม่พูดอะไรอีก ชักปืนแล้วยิงเลย ส่วนมากของที่ถูกยิงเป็นคนแก่หมดแรงกำลังจะเดินต่อไปไม่ไหว

นายทหารผู้หนึ่งชื่อ ไทออน คาแมล (Thiounn Kame') ซึ่งได้ไปด้วยในหมู่คนที่ถูกต้อนออกจากกรุงพนมเปญไปตามทางหลวงสาย ๑ กล่าวว่า "ครั้งหนึ่ง เมื่อฉันไม่สามารถเดินต่อไปได้เพราะมีคนอยู่มาก ฉันหยุดยืนข้างถนน มีรถบรรทุกทหารเขมรพร้อมอาวุธแล่นมา แต่รถบรรทุกก็ไม่สามารถจะแหวกฝูงประชาชนออกไปได้เหมือนกัน พวกทหารก็ใช้ปืนยิงไปที่ฝูงชนเพื่อรถจะได้แล่นผ่านไปได้ มันเป็นความป่าเถื่อนที่สุดในโลกมนุษย์ปัจจุบัน" เมื่อพิจารณาก็จะนึกเห็นภาพพจน์ในเวลานั้น ทำให้นึกเสียวสยองเพราะยิงปืนเข้าไปในหมู่ฝูงชนที่เดินทางด้วยเท้าระโหยโรยแรง ทั้งเด็กคนแก่ผู้หญิงซึ่งไม่มีอาวุธที่จะต่อสู้ได้ ต้องมาล้มตายเพื่อแหวกแนวให้รถเขมรแดงเพียงให้มีทางไปสะดวกเท่านั้น ไม่สนใจความเป็นความตายของผู้อื่น จิตใจพวกนี้เหี้ยมโหดผิดมนุษย์ธรรมดา เห็นการฆ่าคนไม่มีทางสู้เป็นเกมกีฬาที่สนุกสนานเพราะคนอื่นตายไม่ใช่ตัวเอง

ท่ามกลางครอบครัวเป็นหมื่น ๆ ที่เดินไปทางใต้ในถนนหลวงสาย ๒ มีครอบครัวหนึ่งผู้เป็นแม่เป็นหญิงสาว ทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินชื่อลอน เธอและสามีผลัดกันช่วยอุ้มลูกเล็ก ๆ อายุเพียง ๔ เดือน ชื่อวัฒนา เด็กคนนั้นตั้งแต่เกิดเคยกินแต่นมกระป๋อง เพราะลอนผู้เป็นแม่ต้องการกลับไปทำงานอีก หลังจากคลอดบุตรแล้วเลยไม่ได้ให้ลูกกินนมตัวเอง เดี๋ยวนี้นมกระป๋องก็หมดแล้ว ร่างกายของแม่ก็ไม่สามารถจะผลิตนมได้ ถึงแม้ว่าลอนจะสะบักสะบอมจากการเดินทางอันแสนทรมาน ได้รับความทุกข์เพราะขาดอาหารและน้ำแต่เธอก็พยายามแข็งใจเดินต่อไปตามทางเพียงเพื่อความหวังจะได้นมมาเลี้ยงลูกอันเป็นเลือดเนื้อของเธอ ความสัมพันธ์ความรักความสงสารในชีวิตแม่ลูกย่อมทิ้งกันไม่ได้ แม่ทำได้ทุกอย่างแม้แต่สละชีวิตของแม่เพื่อลูก

ในที่สุดเธอก็รู้ตัวเองว่าเธอกำลังจะหมดแรงเดินต่อไปไม่ไหว เธอได้ขอร้องให้สามีทิ้งเธอไว้ ขอให้พยายามรักษาชีวิตลูกสาวและสามีของเธอ สามีของเธอได้รับลูกไปจากเธอ เมื่อเขาได้อุ้มลูกไว้ในวงแขน เด็กได้ยิ้มและหัวเราะกับเธออย่างทารกไม่รู้เดียงสา เขา

ได้หันกลับมาและพูดกับภรรยาว่า "เราจะอยู่ด้วยกันนะเราต้องไม่จากกัน" เพื่อนที่ได้เห็นเหตุการณ์นี้เข้าใจความหมายที่สามีพูดคือ เราจะตายด้วยกันทั้งแม่ทั้งพ่อและลูก

กลียุคได้เพิ่มขึ้นเมื่อคอมมูนิสต์เข้ากวาดล้างตามหมู่บ้าน ไล่พวกชาวนาออกจากบ้านไปรวมกับพวกชาวเมือง ความไม่แน่นอนและความกลัวประกอบกันเข้าเป็นความเจ็บปวดในการเดินทางไม่รู้สิ้นสุด อนาคตที่มืดมัวไม่มีจุดหมายปลายทาง ฝูงชนไม่รู้ว่าจะเดินไปไหนและไปทำไม อะไรรอคอยอยู่ข้างหน้า ประชาชนชาวเมืองไพลินเป็นจำนวนพันได้ถูกเขมรแดงต้อนให้เดินไปทางเหนือตามถนนที่แคบสกปรกและเต็มไปด้วยหลุมบ่อ ทั่วไปเดินด้วยความลำบาก หลังจากเดินไปได้ครึ่งวันทหารเขมรแดงก็สั่งให้หยุด แล้วสั่งให้เดินย้อนกลับมาทางเก่าและในวันต่อมาก็สั่งให้เดินไปทางเหนืออีก มันทำเล่นเหมือนประชาชนไม่มีหัวใจ แต่พวกเขมรแดงเห็นเป็นเรื่องสนุกสนาน มันฆ่าคนอย่างเลือดเย็นและเป็นการฆ่าทางอ้อม ถ้าใครขัดขืนมันก็ยิงทิ้งอย่างสนุกมือ

ในต้นเดือนมิถุนายน การอพยพครั้งใหญ่ครั้งแรกได้สิ้นสุดลง พลเมืองสามล้านห้าแสนคนจากเมืองต่าง ๆ และประมาณอีกห้าแสนคนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ได้กระจัดกระจายอยู่ในที่นั้น ทางหลวงที่ออกจากกรุงพนมเปญแห้งแล้ง และเงียบสงัดเยือกเย็นวังเวงอย่างน่ากลัว ซากศพมนุษย์บัดนี้เนื้อหนังหลุดหมดเมื่อถูกแดดถูกฝนกลายเป็นโครงกระดูก เตียงของโรงพยาบาลและรถยนต์ที่ทิ้งไว้ข้างทางบัดนี้กลายเป็นสนิมเศษเหล็ก

ดร. วันเฮ้ได้หนีไปเวียตนามแต่เขาไม่ลืมการเดินทางของเขา จากกรุงพนมเปญไปทางเหนือถึงเมืองอูดอง (Oudong) และเดินไปทางใต้เลียบแม่น้ำโขงและไปทางตะวันออกเฉียงใต้ของทางหลวงสาย ๑ จนถึงเขตเวียตนามใต้

ในชาวเขมรทั้งหมด ประชาชนอย่างน้อยที่สุด ๓ แสนคนตายไปในระหว่างอพยพที่เหลือ ก็รอเวลาความตายจะมาถึงในไม่ช้า ทำให้ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงอดคิดไม่ได้ว่าทำไมเขมรแดงถึงทำได้เช่นนี้ ความรู้สึกของข้าพเจ้าจะผิดหรือถูกข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นอุบาย ของพวกแดงที่จะก่อกวนทำลายให้ ประชาชนเสียขวัญแยกย้ายสับเปลี่ยนกัน ทั้งแสดงความเหี้ยมโหดข่มขวัญประชาชนให้เห็นจะได้ไม่กล้ารวมหัวกันต่อต้านการปกครองของพวกแดง และได้เห็นความเหี้ยมโหดดุร้ายเด็ดขาดก็จะข่มขวัญประชาชน

ชาวเมืองผู้ที่คิดร้ายก็คงไม่กล้าคิดจะรวมกันทำลายล้างพวกแดง ยอมกลัวเพราะความดุร้ายเด็ดขาดของมัน เพราะถืออำนาจเป็นธรรม ตายง่าย ๆ จะผิดถูกประการใดก็เป็นความรู้สึกของข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงเท่านั้น

หมู่บ้านใหม่

งี้ดัส (Ngy Duch) เป็นคนสูง ผอม อยู่ในวัยหนุ่มอายุ ๒๒ ปี หน้ายาวตาดำและผมตรงดำ ศาสนาพุทธสอนไม่ให้เขาทำให้ใครเดือดร้อน และเกลียดชังสงครามซึ่งมีแต่ฆ่ากันอย่างเหี้ยมโหดดุร้ายขาดความเมตตาปราณี ผิดหลักทางพระพุทธศาสนา เมื่อข่าวว่าบ้านเมืองเข้าสู่ความสงบมาถึงเมืองไพลิน เขาได้นำเอาขลุ่ยมาเป่าอยู่จนดึกเป็นการฉลองการสงบศึก นองเลือดแต่ไม่ช้าเขาและแม่ของเขาซึ่งกำลังเจ็บและญาติอื่น ๆ ก็ถูกขับไล่ออกจากบ้าน

ใช้เวลา ๒๓ วัน งี้ญาติพี่น้องของเขาได้เดินไปทางตะวันออกผ่านป่า ในที่สุดก็มาถึงหมู่บ้าน อัมไพพลามดัม (Ampil Pram Daum) ที่นั่นมีนายของสหายแดงประกาศว่าทุกครอบครัวจะต้องอยู่ที่นี่

อัมไพ พลามดัมอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือห่างจากเมืองพระตะบองประมาณ ๔๕ ไมล์ ครั้งหนึ่งเคยเป็นหมู่บ้านใหญ่ เป็นศูนย์กลางนาข้าวที่ให้ผลดี ผู้ที่อยู่ดั้งเดิมได้ออกไปหมดแล้ว พวกอพยพประมาณ ๒,๐๐๐ คนได้เข้าอยู่ อย่างไรก็ตามพวกเขมรมีความตั้งใจจะกลบเรื่องราวในอดีตให้หมด Angka Loeu ได้สั่งห้ามไม่ให้ใครเข้าไปอยู่ในบ้านร้างเหล่านั้น ทุกคนจะต้องสร้างกระท่อมและเป็นการสร้างหมู่บ้านใหม่

ในไม่ช้า Angka Loeu ได้ขับไล่ทุกคนออกจากเมืองไปอยู่ที่หมู่บ้านใหม่เหล่านั้น แต่ละครอบครัวจะได้รับส่วนแบ่งที่คนละ ๕ หลาเพื่อสร้างกระท่อมแต่ไม่มีวัสดุ และเครื่องมือจัดไว้ให้ ดังนั้นทุกครอบครัวจึงต้องหาไม้ไผ่ กิ่งไม้หรืออะไรก็ได้จากที่นี่

การสร้างกระท่อมได้เสร็จลง ทุกคนได้เข้าร่วมเป็นแรงงานที่ถูกบังคับให้ตัดต้นไม้และพุ่มไม้ ไถนาสำหรับปลูกข้าวและสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขาทำงานกันตั้งแต่ ๖—๑๑ โมงเช้าและบ่ายโมงถึง ๕ โมงเย็น อาทิตย์ละ ๗ วัน

งี้กัสได้บอกสหายแดงว่า แม่เขาเจ็บทำงานไม่ไหวแต่เขาได้รับมอบงานให้ทำในกลุ่มคนงาน ๒๑๕ คน และเขาได้ลากไถเหมือนเขาเป็นวัวอยู่ ๑ เดือน

ประมาณกลางเดือนมิถุนายน ขณะที่งี้ทำงานอยู่กลางทุ่งนา เขาได้เหยียบกิ่งไผ่อันแหลมคม ตำทะลุเท้า ขาบวมและเป็นไข้ ความเจ็บปวดได้เข้ามาถึงเอวเขาเดินกระโผลกกระเผลกไปหาสหายแดงเพื่อขอลาหยุดงาน ๒–๓ วัน แต่สหายแดงบอกว่าการเป็นแผลเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ไม่มีเหตุผลจำเป็นสมควรจะหยุดอยู่กับบ้าน ตกลงการป่วยเจ็บไม่มีการยกเว้น ทำงานจนหมดกำลัง

ความอดอยาก

มีความเข้มงวดต่อสิ่งของจากต่างประเทศ ต่อดนตรีและเต้นรำ ต่อกามารมณ์ต่อความสัมพันธ์ของครอบครัว พ่อแม่ผู้ปกครองอาจจะสั่งสอนบุตรของตัวให้ประพฤติตัวเป็นคนดี แต่เด็กก็มีอิสระที่จะไม่ปฏิบัติตาม พ่อแม่ไม่มีอำนาจบังคับเพราะพวกเด็กถูกล้างสมองในหมู่บ้านกนาสา (Khna Sar) นักเรียนมหาวิทยาลัยที่สังเกตการณ์ได้บอกว่า "มีแต่วิชาที่สอนให้เด็กคิดปฏิวัติ จุดมุ่งหมายของทหารเขมรแดงและสอนให้ช่วยสืบเสาะทำอย่างไรจะหาพวกศัตรูได้ พวกที่คิดต่อต้านแม้แต่จะเป็นคำพูดออกมาก็เป็นความผิดและผลที่ตามมาคือเด็กได้กลายเป็นสายลับตัวเล็ก ๆ รายงานทุกอย่างที่พ่อแม่พูดกันในบ้าน"

ระหว่าง ๖–๗ อาทิตย์ แรกหลังจากอพยพออกจากเมือง Angka Loeu ได้จ่ายข้าวให้คนละ ๙ ออนซ์ (Ounces) ทุกวัน แต่กลางฤดูร้อนมีหลายหมู่บ้านได้รับข้าวเพียงครึ่งกระป๋องนมเท่านั้นไม่เพียงพอในการดำรงชีพ เกิดเป็นไข้มาเลเรียไทฟอยพลเมืองประมาณ ๑๐๐ คนของเมืองตาลอง (Ta Orng) ประมาณ ๒๐๐ คนตายในเดือนมิถุนายน มองดูประชาชนผอมโซเหลือแต่หนังไม่มีเนื้อเหมือนโครงกระดูกเดินได้ กลุ่มทำงานร่วมกับงี้เหลืออยู่ประมาณ ๑๐ คน เท่านั้นที่ยังพอจะทำงานได้

ในจำนวนผู้ชาย ๑๐ คน ถูกสำเร็จโทษ ๓ คนเพราะเป็นทหารมาก่อน เช้าวันหนึ่งพวกคอมมูนิสต์ได้นำผู้ชาย ๑๐ คนเข้าไปในป่า ต่อมางี้ได้เห็นร่างเหล่านั้นนอนตายพรุนไปด้วยกระสุนปืน

ในวันที่ ๑๔ กันยายน คณะกรรมการหมู่บ้านได้สั่งให้งี้ลาดตระเวนในตอนเย็น

หลังจากเลิกงานแล้วงี้ได้ขอร้องว่าเขาอ่อนเพลียแทบจะทำงานไม่ไหวในตอนกลางวัน สหายแดงสั่งว่า "เลิกปฏิเสธคำสั่งของ Angka Loeu เสียที ไม่มีเหตุผลว่าทำไมจะทำงานกลางคืนไม่ได้"

ก่อนที่งี้จะไปทำงานที่ทุ่งนาในวันรุ่งขึ้น คณะกรรมการได้บอกว่า ทหารจะไปด้วย งี้รู้ได้ทันทีว่าคณะกรรมการหมายถึงอะไร งี้ได้กลับมาที่บ้าน เอาของที่มีค่าใส่กระเป๋าสตางค์ เอาขลุ่ยใส่กระเป๋า ต่อมาได้คุกเข่าลงต่อหน้าแม่ของเขา ยกเท้าแม่ขึ้นพาดไว้บนหัวเป็นธรรมเนียมของการขอพรจากผู้ใหญ่ ผู้บังเกิดเกล้าเขาได้หนีเข้าป่าไป

โสกทัน (Sokthan) นักศึกษาเภสัชจากกรุงพนมเปญ น้องสาวแอนนาและพี่ชาย ๒ คนชื่อคิมและแทมหลังจากได้ยัดทนานเข้าไป ๓๐ ชั่วโมง ราวอยู่ในนรกครั้งแรกในรถบรรทุกของชาวจีน ต่อมาในรถสินค้าและพวกเขาเดินขโยกเขยกจากรถไฟเมืองศรีโสภณ พี่ชาย ๒ คนป่วยแทบจะยืนไม่ไหว Angka Loeu เกิดเมตตาสงสารอย่างไม่คาดฝันมาก่อน ได้นำคนทั้งสี่ไปยังโรงพยาบาล

โรงพยาบาลตั้งอยู่ในตึกเก่า ซึ่งเป็นโรงเรียนมาก่อน สกปรกไม่มีใครสนใจดูแลความสะอาด เซรุ่มเก็บอยู่ในขวดน้ำอัดลม ยาน้ำถูกเก็บไว้ในขวดเนปธารินและให้คนไข้ทุกคนไม่ว่าเป็นโรคอะไร หมอทั้งหมดและผู้ช่วยเป็นผู้ไม่มีความรู้ไม่พยายามวินิจฉัยโรคของผู้ป่วยแต่ละคน รักษาผู้ป่วยทั้งหมดด้วยยาอย่างเดียวกัน

คิมรู้ตัวดีว่ากำลังจะตาย เขจ้องมองน้องสาวทั้งสองด้วยสายตาฝ้าฟาง และจับมือกันอย่างไม่มีแรงเป็นครั้งสุดท้ายในชีวิต คิมก็หมดลมหายใจ ร่างของเขาได้ถูกโยนเข้าไปในรถเข็นและแอนนาได้มองดูรถเคลื่อนที่ไปยังที่ฝังศพโดยไม่มีพิธีอะไร

สามวันต่อมา น้องสาวสองคนออกจากโรงพยาบาลหวังที่จะไปจับปลา ที่แม่น้ำมาให้แทมพี่ชายของเธอกลับมาเห็นเตียงของแทมว่างเปล่าก็รู้ว่าบัดนี้แทมได้ตายเสียแล้ว คนไข้คนหนึ่งบอกว่า "ศพของแทมได้ถูกนำไปฝังเรียบร้อยแล้ว"

ในเดือนพฤศจิกายน พี่น้อง ๒ คนได้พยายามที่จะหนีไปประเทศไทยโดยเดินทางร่วมกับโจรผู้หนึ่ง เท้าของโสกทันไปเหยียบเอาหนามเข้า เธอหกล้มหลายครั้งทางเป็นทางขึ้นภูเขา เธอไม่สามารถจะเดินต่อไปได้ โจรจึงพูดว่า "ถ้าฉันอยู่กับเธอเราทั้งหมดก็จะต้องตายแน่"

เธอจึงบังคับให้น้องสาวเดินทางต่อไปเพื่อหนีเอาชีวิตรอด ส่วนโสกทันลุกเดินไม่ไหวจึงนอนหลับไปในที่นั้น แต่โชคดีเมื่อเธอตื่นขึ้นมาเธอรู้สึกแข็งแรงความเจ็บปวดก็หายไป จึงเริ่มออกเดินไปทางทิศตะวันตกโดยไม่รู้ว่าจะไปถึงไหน เธอระงับความหิวและกระหายน้ำโดยเลียน้ำค้างจากใบไม้ ในเช้าวันที่เก้าของการเดินทาง เธอตื่นขึ้นโดยได้ยินเสียงวัวลากเกวียนผ่านเข้ามาใกล้และเห็นชาย ๒ คนเดินตามเกวียนผ่านมา เธอรู้ว่าไม่ใช่เป็นคนเขมรเธอจึงรีบวิ่งออกมาจับแขนคนที่แก่กว่าไว้แล้วพูดว่า "ฉันหนีมาจากเขมร ชายทั้งสองสะดุ้งตกใจเมื่อเห็นเธออยู่ตรงหน้า ร่างกายขะมุกขะมอมผอมโซ ชายคนที่อ่อนกว่าถามเป็นภาษาไทยว่า "เธอเป็นคนหรือ" เธอรู้สึกดีใจจนน้ำตาไหล เธอร้องว่าพระช่วยฉัน บัดนี้ฉันเป็นอิสระแล้ว"

การล่า

พา อุดม (Phal Oudam) ศาสตราจารย์ทางปรัชญาได้หนีออกจากบ้าน สัมบอกโอ๊ก (Sambok Ork) ในตอนเย็นวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘ กับผู้ชายอีก ๕ คน เขามุ่งหน้าเข้าไปในป่าที่จะไปประเทศไทย เขาเดินไปตามทางประมาณ ๑ ชั่วโมง ชาย ๔ คนก็ไปเหยียบกับระเบิดเข้าได้รับบาดเจ็บ

พาปีนขึ้นไปบนต้นไม้ในเวลารุ่งสาง เขาได้มองลงมา "ฉันเห็นซากศพนับไม่ถ้วนกองทับถมกัน บางศพกำลังเน่าบวม บางศพเหลือแต่กระดูก" เขาเล่าพึ่ง

ตลอดทางไปชายแดน Angka Loeu ลาดตระเวนเข้าไปในป่าและภูเขาเพื่อค้นหาพวกที่หลบหนี เกาคิมทาน (Keo Kim Taum) ซึ่งเคยเป็นทหารของรัฐบาลเป็น ๑ ใน ๓๗ คนซึ่งพยายามหนีออกจากหมู่บ้าน โซอู (Socur) กองลาดตระเวนได้พบพวกเขาในป่าจึงถูกยิงตายไป ๒๑ คน คนที่เล็กที่สุดอายุเพียง ๕ ขวบ เขาและพวกได้มาถึงเมืองไทยใน ๑๒ วันต่อมา เขาได้พบศพที่ถูกฆ่าตายโดยกองลาดตระเวนตลอดทาง

อับดุล ฮาจิ โมฮำเม็ดเป็นผู้หนึ่งที่หนีมาได้ เล่าว่า "เราใช้เวลา ๑๐ คืน เดินทางเฉพาะกลางคืน ตลอดทางในป่าได้กลิ่นศพเหม็นคลุ้ง"

อูกพร (Ouk Phon) ได้หนีออกจากบ้าน พัน ทู ที (Phun To Tea) ในตำบลสำโรง รายงานว่า "ณ จุดๆ หนึ่งฉันเห็นศพประมาณ ๕๐ ศพ ถูกมัดรวมกัน และใต้ต้นไม้มีโครงกระดูกของเด็ก มือยังผูกอยู่เลย ตลอดทางไปเขตชายแดน ฉันผ่านศพประมาณ ๕๐๐๐ ศพ"

ถึงแม้จะรู้ว่ามีอันตรายตลอดทุกลมหายใจ แม้จะตายก็ห้ามไม่ได้ เมื่อมีความประสงค์ที่จะเป็นอิสระจากพวก Angka Loeu แม้จะรู้ว่าถ้าหนีไม่พ้นก็ต้องตายและทางตายมีมากกว่าทางรอดพ้น แต่ไม่มีอะไรสามารถจะห้ามได้ ทุก ๆ เดือนคนจำนวนพันพยายามหนี

วิธีการหนี

ดัพยวน อายุ ๒๖ และน้องชาย บิน อายุ ๑๗ ทั้งเพื่อนอีก ๒ คน แซมซัน อายุ ๒๑ แซมอัน อายุ ๑๘

หลังจากอพยพออกจากพนมเปญ ดัพและบินได้มาอยู่ที่ ทู สปู (Tuol Speu) ดัพไม่ยอมบอกความจริงว่าเคยเป็นทหารมาก่อน แต่บินบอกความจริงว่าเคยเป็นช่างภาพ ในเดือนมิถุนายน Angka Loeu ได้มีคำสั่งให้บินไปกรุงพนมเปญเพื่อไปถ่ายรูปโฆษณา ในเมืองนั้น บินอยู่แบบครึ่งนักโทษ รายล้อมด้วยทหารคอมมูนิสต์ ในบ้านซึ่งมีห้องมืดและห้องทำงาน ดัพได้ทำงานในหมู่บ้านตลอดฤดูร้อน เฝ้าดูคนตายไปทุกวัน เห็นจนชินเป็นเรื่องธรรมดา เรื่องฆ่าทารุณเหี้ยมโหดนั้นเป็นเรื่องสนุกสนานของพวกเขมรแดงเหมือนกีฬาที่เขาชอบที่สุด

คืนวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ดัพได้ยินเสียงเรียกค่อยๆ อยู่นอกกระท่อมเป็นเสียงของบิน บอกให้ดัพตามออกมาในความมืดข้างนอก สองคนพี่น้องได้หนีออกจากหมู่บ้านไปที่ถนนซึ่งมีรถเปอร์โย ๔๐๔ จอดอยู่ คนที่นั่งข้างในคือแซมซันและแซมอัน ทั้งสองเป็นช่างแก้รถของ Angka Loeu บินเพิ่งเป็นเพื่อนกับเขาทั้งสอง สามคนนี้ได้ขโมยรถเปอร์โยเพื่อหนีเข้ามาเมืองไทย แผนการของเขาคือขับไปที่นิมิตใกล้ศรีโสภณ จะทิ้งรถไว้ที่นั่นและติดต่อกับคนค้าของเถื่อนที่คุ้นเคยกันซึ่งจะนำลัดทางไปส่งถึงเขตแดนประเทศไทย

เดินทางขึ้นไปทางเหนือผ่านพนมเปญ เขาตระหนักดีว่ารถเปอร์โยแล่นช้าอาจถูกตามทัน แซมซันบอกว่าเขาสามารถขโมยรถคันที่ใหญ่กว่าแล่นได้เร็วกว่า ที่เก็บรถที่อยู่ข้างหลังโรงหนังโสริยาไม่มีคนเฝ้า เพราะคอมมูนิสต์เชื่อว่า จะไม่มีขโมยเพราะเอาน้ำมันออกและเก็บกุญแจไว้

เมื่อได้เตรียมตัวและเตรียมเครื่องมือสำหรับหนีเรียบร้อยแล้ว ทั้ง ๔ คนได้มาหยุดที่กรุงพนมเปญ ที่บ้านของบินซึ่งใช้เป็นโรงทหารและศูนย์ถ่ายรูป ขณะที่ดัพซ่อนอยู่ในรถข้างนอก พวกทหารได้นอนหลับอยู่ในบ้าน บินและแซมกวาดเสบียงเท่าที่มีอยู่เพื่อจะนำไปขายในเมืองไทย เขาขโมยได้ข้าวจ้าวอเมริกา อาหารกระป๋อง กล้อง ๘ อัน บุหรี่ เข็มทิศ ปืนไรเฟิล เอ. เค. ๔๗ และปืนพกอีกหนึ่งกระบอกและเสื้อเครื่องแบบสีเขียวอีก ๒ ตัว

ที่โรงเก็บรถแซมซันและแซมอันเลือกได้รถเบนซ์รุ่นปี ๑๙๗๕ สีครีมซึ่งพึ่งใช้ไปเพียง ๓,๐๐๐ ไมล์เท่านั้นและขโมยน้ำมันด้วย แซมซันได้เติมน้ำมันจนเต็มถัง และยังใส่ถังอะไหล่อีก ๓ ถังไว้ในรถ เขาได้สต๊าทรถโดยการต่อสายลวดกับแบ๊ตเตอรี่

แต่งตัวด้วยเสื้อดำกางเกงดำทั้ง ๔ คน ออกเดินทางเวลาตี ๒ แล่นด้วยความเร็วสูงตัดกรุงพนมเปญไปพระตะบอง เมื่อมาถึงจุดตรวจทางหลวงสาย ๕ พวกคิดหนีได้วางท่าทางและแสดงกิริยาว่า เป็นจ้าวนายใหญ่โตของพวกแดงและเตรียมตอบคำถาม แต่จุดตรวจได้โบกมือให้ผ่านไปโดยไม่สงสัยเพราะเห็นว่ามีแต่ Angka Loeu เท่านั้นที่จะใช้รถดีอย่างนี้ คนธรรมดาไม่มีเพราะถูกริบหมด ประมาณ ๖ โมงเช้า เขาได้เข้าเมืองพระ-ตะบอง เป็นเมืองร้าง และที่นี่ก็ไม่มีพวกลาดตระเวนคอยจับกุมพวกเขา

ออกจากพระตะบอง เขาได้แล่นช้าลงที่ทหารรักษาการณ์ มีทหารหญิงคอยตรวจ ดัพรู้สึกว่าพวกทหารหญิงจะไม่ยอมให้รถผ่านไปง่ายๆ โดยไม่ได้ตรวจดูด้วยความคิดอย่างฉับพลันเขาบอกให้คนขับหยุดรถก่อนที่จะถูกสั่งให้หยุด เขาบอกให้บินเอากล้องออกมาและถ่ายรูป

ดัพบอกกับทหารหญิงว่า Angka Loeu ส่งพวกเขามาถ่ายหนังพวกชาวนาที่มีความสุขอยู่ในทุ่งนา เมื่อวานนี้เราไปถึงสีหนุวิล วันนี้ถึงตาท่านที่จะได้รับเกียรติ บินยกกล้องไปทางซ้ายทีไปทางขวาที ทำท่าถ่ายให้สมกับคำพูดเพื่อไม่ให้มีข้อสงสัย ดัพพูดว่า

"ลองมุมนี้ คุณคนนี้ยิ้มหน่อยขณะทำงาน Angka Soue ต้องการให้ท่านดูเป็นคนมีความสุข"

รถเบนซ์แล่นไปถึงเมืองปอยเปตประมาณบ่าย ๒ โมง และในเวลาไม่นานนักเขาก็มาถึงสะพานข้ามแม่น้ำกวางดุก (Khlang Luk) ทางข้ามไปเมืองไทย แทนที่จะเห็นสะพานไม้ไผ่เขากลับเห็นกำแพงไม้กั้นอย่างแข็งแรง และยังมีรถบรรทุกใหญ่อีก ๒ คันกั้นอยู่ ต่างก็มองดูทางหนีทีไล่วางแผนกันไว้ในใจ

พวกเขาหยุดรถแล้วเดินลงจากรถอย่างใจดีสู้เสือวางท่าให้เหมาะสม ดัพอธิบายว่าพวกเขาเป็นพวกมาถ่ายหนัง ผู้บังคับบัญชาจึงสั่งให้พวกทหาร ๑๐๐ คนยืนเรียงแถวเพื่อถ่ายหนัง พวกเขาคอยหาโอกาสที่จะหนีลงแม่น้ำ แต่ทหารอยู่ใกล้มากจึงหนีไม่ได้ง่ายๆ "เราจะต้องทำอะไรสักอย่าง" ดัพกระซิบบอกน้องชาย "เราจะแกล้งทำเลนซ์กล้องหายและขออนุญาตค้นหา" บินออกอุบาย ทหารสองคนช่วยกันค้นหาด้วยเพราะไม่มีใครสงสัย ดังนั้นดัพบินและแซมทั้งสองจึงคลานค้นหาเลนซ์ โดยคลานลงไปใกล้แม่น้ำ ในที่สุดทหารคนหนึ่งบอกให้พวกเขาค้นหากันเอง เขาจะต้องกลับไป

เมื่อทหารกลับไป พอเห็นลับตาและปลอดโปร่งพ้นภัย พวกทหารเหล่านั้นจะไม่กลับมาอีกเพราะไม่คิดว่าจะมีผู้ปลอมแปลงมาเพื่อหนี จึงไม่ได้สนใจควบคุม ทั้ง ๔ คนเมื่อได้โอกาสก็กระโจนลงแม่น้ำว่ายไปขึ้นรถบรรทุกข้าวจากประเทศไทยเขาทั้ง ๔ จึงได้ข้ามเขตมาฝั่งไทย การเดินทางไปสู่อิสรภาพ หลุดพ้นความเป็นทาสของเขมรแดงใช้เวลาเพียง ๑๖ ชั่วโมง

ยุคใหม่ของความมืด

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ทหารคอมมูนิสต์ที่ศรีโสภณ ได้รับคำสั่งทางวิทยุให้กำจัดพวกที่เคยเป็นทหารของรัฐบาล ข้าราชการพลเรือนและครอบครัวในไม่ช้าคำสั่งนี้ได้กระจายไปในหมู่ทหารคอมมูนิสต์ว่าครูหัวหน้าหมู่บ้าน และนักเรียนรวมอยู่ในการฆ่าครั้งนี้ด้วย

การฆ่าเริ่มต้นในต้นปี ๒๕๑๙ มีพวกทหารข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ข้าราชการชั้นผู้น้อยครูผู้บริสุทธิ์แม้แต่นายป่าไม้ก็ตกเป็นเหยื่อด้วย

คุณพ่อฟรังซัว ปอนชาด (Francoia Ponchaud) เจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสประจำเมืองเขมร ได้รายงานว่า เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม นายทหารกอมมูนิสต์ที่ประจำอยู่ที่เมืองมงคลบุรี (Mongkol Borei) ได้ประกาศว่า "เชลยสงคราม (พวกที่อยู่ใต้การปกครองของลอนนอล) ไม่ต้องการอีกต่อไป และหัวหน้าในแต่ละท้องถิ่นจะจัดการอย่างไรก็ได้ตามใจชอบ" ดังนั้นจึงมีการฆ่ากันตายขึ้น

ปอนชาดอยู่ในเมืองเขมรตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๑๘ มาศึกษาทางศาสนาและภาษาเขมร เขาเป็นคนที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับศาสนาเป็นภาษาเขมร หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ชาวเขมรที่ลี้ภัยไปอยู่ที่ฝรั่งเศส และฟังวิทยุพนมเปญทุกวัน ปอนชาดสรุปได้ว่าระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙ คนอย่างน้อย ๘๐๐,๐๐๐ คน ได้ตายเพราะขาดอาหารโรคติดต่อและโดนฆ่า

ตามที่ได้สัมภาษณ์นักเขียนหลายคน ได้ประมาณอย่างต่ำที่สุดพลเมือง ๑.๒ ล้านคน ผู้ชายผู้หญิงและเด็กตายในระหว่างวันที่ ๑๗ เมษายนถึงเดือนธันวาคม

เขียว สัมพันธ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าทหารเขมรได้ไปร่วมประชุมโคลัมโบเมื่อเดือนสิงหาคมที่แล้ว ที่นั่นเขาได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ของอิตาลีชื่อ

"ชาวเขมรได้ตายไปมากกว่า ๑ ล้านคนใน ๕ ปี ระหว่างสงคราม พลเมืองมีเหลือ ๕ ล้านคน ก่อนสงครามมีพลเมือง ๗ ล้านคน"

ผู้สัมภาษณ์ถามว่า "เกิดอะไรขึ้นกับพวกที่เหลือ ๑ ล้านคน"

"มันเป็นเรื่องเหลือเชื่อ" เขียวตอบ ท่านตอบ "ท่านที่เป็นชาวตะวันตกจะมายุ่งเกี่ยวอะไรกับอาชญกรสงคราม"

หลังจากที่ได้ทำลายเมืองต่างๆ การฆ่าหมู่และความอดอยาก หัวหน้า Angka koeu ผู้หนึ่งชื่อ เอียง ซารี (Teng Sary) ได้เข้าประชุมที่องค์การสหประชาชาติ ทิ้งไว้เบื้องหลังคือประเทศที่ไม่มีมหาวิทยาลัย การค้า ศิลป์ ดนตรี วรรณคดี วิทยาศาสตร์และความหวัง ซึ่งผู้ลี้ภัยหนุ่มผู้หนึ่งกล่าวว่า "เป็นดินแดนที่ไม่มีความรักในทุกสถานที่"

เมื่อเครื่องบินร่อนลงที่นิวยอร์ค เอียง ซารีได้คุยอวดว่า "เมืองต่างๆ สะอาดหมด" เมื่อเขาปรากฏตัวที่สหประชาชาติ ผู้แทนชาติต่างๆ ได้ต้อนรับเขาอย่างอบอุ่น

ในจำนวนพัน ๆ หมู่บ้านใหม่ ภายใต้ปีนของ Angka Loeu ชาวเขมรพยายามนอนให้หลับทุกคืนเพราะรู้ว่าวันต่อไป จะมืดมนเหมือนกลางคืนสำหรับพวกเขา ข้าพเจ้าคิดว่า ในเมืองเขมรเวลานี้ความรู้สึกของประชาชนเหมือนไม่มีกลางวัน ไม่มีกลางคืน ไม่มีปัจจุบัน ไม่มีอนาคต มีแต่ลมหายใจและทุกคนก็ไม่รู้ว่าอยู่ไปเพื่ออะไรเพราะตลอดเวลาอยู่เพื่อปากเพื่อท้อง อิ่มบ้างไม่อิ่มบ้าง เป็นทาสแรงงานตลอดไป ตัดกำลังความคิดที่จะหาทางคืนสู่ความอิสรภาพเหมือนเดิมต่อไป ซึ่งความเห็นของแต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกัน

ข้าพเจ้าคิดว่าความจริงที่เกิดขึ้นเหล่านี้คงจะเป็นข้อคิด เปรียบเทียบแสงสว่างของธรรมะในดินแดนของประเทศไทย ซึ่งยังมีแต่ความอบอุ่น มีแต่ความเมตตาปรานีเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน จงใช้ปัญญาของท่านพิจารณาดู

สวัสดี

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์การศาสนา
นายวนิด สินไพโรจน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. ๒๘๑๒๓๕๑